

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı
Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

**SOSYAL MEDYA ARAÇLARININ TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI DERSİNİN
BİLİŞSEL ALAN ERİŞİ DÜZEYİNE ETKİSİ VE EĞİTİM ARACI OLARAK
SOSYAL MEDYA ARAÇLARINI KULLANARAK DERS İŞLEMeye YÖNELİK
ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ**

Ahmet Hamdi BİLGİN
ORCID: 0000-0002-0396-1005

Danışman
Prof. Dr. Füsün Gülderen ALACAPINAR
ORCID: 0000-0001-7515-3851

Konya – 2022

ÖN SÖZ

‘İnsanları geçimsiz yapan sevgisizliktir. Birbirine düşman eden iletişimsizliktir. Güzellikten yana ne varsa yok eden ilgisizliktir’’ diyor Konfüçyüs. İnsanın var olduğu günden beri iletişimin temel amacı insanlar arasındaki etkileşimi arttırmak ve birbirleriyle tanışıp dost olmalarını sağlamaktır. İnsanlar, geçmişten günümüze kadar iletişim kurmak için çeşitli yöntemler kullanmıştır. Son yıllarda sosyal paylaşım sitelerinin kullanımının yaygınlaşması, bu iletişimin boyutlarını farklı noktalara taşımıştır. Günümüzde birçok insan, zamanının büyük bir kısmını sosyal paylaşım sitelerine ayırmaktadır. Kullanım alanı giderek genişleyen ve sadece Türkiye ile sınırlı kalmayıp dünya genelinde bir iletişim ağına sahip olan sosyal medya araçlarının bir eğitim aracı olarak kullanılmasının öğrencilere olan etkisini görmek amacıyla yapılan bu çalışmanın gerçekleşmesinde pek çok kişinin desteği olmuştur. Desteklerinden dolayı meslektaşlarıma, öğrencilerime, bu katkılar içinde çalışmanın öneri düzeyinden tamamlanmasına kadar geçen süreçte sürekli katkıda bulunan, önerileri ile yol gösteren, her sorunumda rahatlıkla arayabildiğim sevgili hocam Prof. Dr. Füsün Gülderen ALACAPINAR’ a burada en derin şükranlarımı arz ederim. Bugüne değin beni sevgi ve saygı dolu bir aile ortamında yetiştiren anneme ve babama, ilkokuldan bugüne kadar öğrenim hayatımda üzerimde emekleri olan tüm öğretmenlerime, hayattaki en büyük şansım olan benden her türlü desteğini hiçbir zaman esirgemeyen eşime, varlıkları ile hayatıma neşe katan kızıma ve oğluma şükranlarımı iletirim.

Ahmet Hamdi BİLGİN

Temmuz 2022

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	ii
İÇİNDEKİLER.....	iii
TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU	iv
BİLİMSEL ETİK BEYANNAMESİ	v
SİMGELER VE KISALTMALAR.....	vi
ABSTRACT	viii
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu.....	2
1.2. Araştırmanın Amacı.....	13
1.3. Araştırmanın Önemi	15
1.4. Sayıtlar.....	16
1.5. Sınırlılıklar.....	16
1.6. Tanımlar.....	16
2. ALAN YAZIN.....	18
3 YÖNTEM.....	34
3.1. Araştırmanın Modeli.....	34
3.2. Araştırmanın Çalışma Grubu	37
3.3. Veri Toplama Araç ve Teknikleri.....	37
3.3.1. Araştırmanın Nicel Verilerini Toplama Aracı	38
3.4. Verilerin toplanması.....	43
3.5. Verilerin Çözümlemesi	43
4. BULGULAR	47
5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER	55
5.1. Tartışma ve Sonuç.....	55
5.2. Öneriler	63
KAYNAKLAR.....	64
EKLER:	772
ÇALIŞMA TAKVİMİ.....	92

TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU

Sosyal Medya Araçlarının Türk Dili ve Edebiyatı Dersinin Bilişsel Alan Erişi Düzeyine Etkisi ve Eğitim Aracı Olarak Sosyal Medya Araçlarını Kullanarak Ders İşlemeye Yönelik Öğrenci Görüşleri başlıklı tez çalışmamın toplam **64** sayfalık kısmına ilişkin, 17/08/2022 tarihinde tez danışmanım tarafından **Turnitin** adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı **%14** olarak belirlenmiştir.

Uygulanan filtrelemeler:

1. Tez çalışması orijinallik raporu sayfası hariç
2. Bilimsel etik beyannamesi sayfası hariç
3. Önsöz hariç
4. İçindekiler hariç
5. Simgeler ve kısaltmalar hariç
6. Kaynaklar hariç
7. Alıntılar dahil
8. 7 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Necmettin Erbakan Üniversitesi Tez Çalışması Orijinallik Raporu Uygulama Esaslarını inceledim ve tez çalışmamın, bu uygulama esaslarında belirtilen azami benzerlik oranının (%30) altında olduğunu ve intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

17/08/2022

Ahmet Hamdi BİLGİN

Prof. Dr. Füsün Gülderen ALACAPINAR

BİLİMSEL ETİK BEYANNAMESİ

Bu tezin tamamının kendi çalışmam olduğunu, planlanmasından yazımına kadar tüm aşamalarında bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez hazırlama kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını ve bu kaynakların kaynaklar listesine eklendiğini beyan ederim.

17/08/2022

Ahmet Hamdi BİLGİN

SİMGELER VE KISALTMALAR

Simgeler

Pj: Madde güçlüğü

Rjx: Madde ayırt edicilik indeksi

df: Serbestlik derecesi

Kısaltmalar

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

RÜBT: Roman Ünitesi Başarı Testi

BHAİHL: Bosna Hersek Anadolu İmam Hatip Lisesi

YKS: Yüksek Öğretime Geçiş Sınavı

ARPANET: Gelişmiş Araştırma Projeleri Dairesi Ağı

ÖTP: Ön Test Puan

STP: Son Test Puan

ÖZET

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı
Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

SOSYAL MEDYA ARAÇLARININ TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI DERSİNİN BİLİŞSEL ALAN ERİŞİ DÜZEYİNE ETKİSİ VE EĞİTİM ARACI OLARAK SOSYAL MEDYA ARAÇLARINI KULLANARAK DERS İŞLEMeye YÖNELİK ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ

Ahmet Hamdi BİLGİN

Ülkemizde ve dünyada internetin çok hızlı gelişmesi ve çok kısa zamanda yaygınlaşması birçok yeniliği ve değişimi de beraberinde getirmiştir. Eğitim bu değişime uyum sağlamış, gelişen teknoloji ve internet, öğretmenlerin farklı yöntem ve teknik kullanmalarını sağlamıştır. Gelişen teknolojiyle birlikte eğitim ve öğretim mekân ve zaman sınırlamasından çıkmış, sınırları ve zamanı aşan bir duruma gelmiştir. Bu duruma getiren etmenlerin biri de sosyal medya araçlarıdır. Bu çalışmada Lise 10.sınıf Türk Dili ve Edebiyatı dersinde sosyal medya araçlarının Türk Dili ve Edebiyatı dersi bilişsel alanın bilgi, kavrama, uygulama düzeyine etkisi ve öğrencilerin sosyal medya araçları ile ders işlemeye yönelik görüşlerinin neler olduğunun tespit edilmesi amaçlanmıştır. Sosyal medya araçlarının eğitim aracı olarak kullanıldığı çalışmada konu “Roman” ünitesi ile sınırlı tutulmuştur. Çalışmada nicel ve nitel araştırma yöntemlerinin birlikte kullanıldığı karma yöntemin açıklayıcı (açıklayıcı) sıralı deseni tercih edilmiştir. Nicel boyutta deneysel desenin tek grup “ön test son test modeli” kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu Konya ilindeki bir lisede (araştırmacının görev yaptığı) öğrenim gören 10.sınıf öğrencilerinden oluşturulmuş olup deney grubunda 30 öğrenci yer almıştır. Deney grubu öğrencilerine, haftada beş ders saati olmak üzere dört hafta süresince toplam 20 ders saati sosyal medya araçları ile öğretim yapılmıştır. Araştırmanın nicel boyutunda veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen “Roman Ünitesi Başarı Testi” kullanılmıştır. Başarı testinin KR-20 güvenirlik katsayısı 0,83 olarak hesaplanmıştır. Nitel boyutunda “yazılı görüş formu” ile veriler toplanmıştır. Nicel veriler bağımlı gruplar t testi ile analiz edilmiş olup, nitel verilerin analizinde öğrenci yazılı görüş formundan alınan görüşler içerik analizi kullanılarak analiz edilmiştir. Çalışma sonunda deney grubu ön test ve son test puanları 0,05 anlamlılık düzeyinde son test lehine anlamlı bir fark ortaya çıkmıştır. Bu verilere göre Türk Dili ve Edebiyatı dersinde sosyal medya araçlarının öğretim aracı olarak kullanılmasının 10. sınıf öğrencilerin akademik başarıları üzerinde etkili olduğu sonucuna ulaşılabılır. Araştırmanın nitel boyutu sonucunda öğrencilerin sosyal medya araçları ile ders işlemekten keyif aldıkları, her zaman ulaşma imkânı olmasının kendileri için iyi olduğunu, tekrar yapma fırsatının olmasının başarılarına olumlu yansıdığını, diğer derslerde kullanmanın öğrenciler açısından faydalı olabileceğine yönelik görüşler elde edilmiştir. Araştırmadan elde edilen sonuçlar ışığında, uygulayıcılara ve araştırmacılara dönük önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sosyal medya araçları, Öğretim yöntemleri, Türk Dili ve Edebiyatı öğretimi, Bilişsel alan

ABSTRACT

Necmettin Erbakan University, Graduate School of Educational Sciences
Department of Educational Sciences
Curriculum and Instruction Program
Master Thesis

EFFECTS OF SOCIAL MEDIA DEVICES ON STUDENTS' COGNITIVE ACHIEVEMENT AT TURKISH LANGUAGE AND LITERATURE LESSON AND STUDENT VIEWS ABOUT THE LESSON TAUGHT USING SOCIAL MEDIA DEVICES AS AN EDUCATIONAL TOOL

Ahmet Hamdi BİLGİN

The rapid development of the internet in our country and in the world and its spread in a very short time have brought many innovations and changes. Education has adapted to this change. Developing technology and internet have enabled teachers to use different methods and techniques. With the developing technology, education and training have come out of the limitation of space and time and have transcended the limits and time. One of the factors that brought to this situation is social media tools. In this study, it is aimed to determine the effects of social media tools on knowledge, comprehension, application of the cognitive field in Turkish Language and Literature course at high school 10th grade and the students' views on teaching with social media tools. In the study in which social media tools are used as educational tools, the subject is limited to the “Novel “ unit. In the study, explanatory sequential order of the mixed method in which quantitative and qualitative research methods are used together was preferred. In the quantitative research, the “pretest posttest model” without a control group, which is one of the experimental designs, was used. The study group of the research consisted of 10th grade students studying at a high school in Konya, which the researcher works in, and 30 students were included in the experimental group. The experimental group students in the research were taught with Social Media tools for a total of 20 lesson hours, 5 lesson hours a week, during 4 weeks. A “Novel Unit Achievement Test” was developed by the researcher was used as a data collection tool in the quantitative dimension of the study. The KR-20 reliability coefficient of the achievement test was calculated as 0.83. An “Interview Form” was used in the qualitative dimension. Quantitative data were analyzed with dependent groups t-test for analysis of qualitative data, the opinions taken from the student with the written opinion form were analyzed using content analysis. At the end of the study, there was a significant difference in favor of the post-test at the 0.05 significance level in the experimental group's pre-test and post-test scores. According to the quantitative data obtained, it has been concluded that when social media tools are used as a teaching tool in Turkish Language and Literature course, it is effective on the academic success of 10th grade students. As a result of the qualitative dimension of the research, opinions like that the students enjoyed teaching with social media tools, it was good for them to have the opportunity to reach them all the time, to have the opportunity to do it again and to affect their success positively, and it will be beneficial for the students to use it in other lessons. In the light of the results obtained from the research, suggestions for practitioners and researchers were made.

Keywords: Social media tools, Teaching methods, Turkish Language and Literature teaching, Cognitive domain

BÖLÜM 1

1. GİRİŞ

İletişim insanın varlığını ortaya koyduğu ilk günden bu zamana kadar geçerliliğini korumuş bir kavramdır. İletişim sadece sözlü olarak gerçekleşen bir olgu değildir. İlk insanların mağaralara çizdiği resimler, haberleşme amacıyla kullanılan farklı argümanlar iletişimin farklı bir boyutunu oluşturmuştur. İnsanlar yerleşim yerleri ile arasında mesafe oluşmaya başladıkça farklı iletişim teknikleri kullanmıştır. Bu teknikler zamanın şartlarına ve bilimin ilerlemesiyle doğru orantılı olarak gelişmiş ve hızlanmıştır. İletişim aracı olarak kimi zaman duman, kimi zaman güvercin, kimi zaman da ulaklar kullanılmıştır (Işık, 2016).

İletişim araçlarında telgraf ve telefonun icadı haberleşmedeki hızı bir hayli arttırmıştır. Teknolojideki hızlı ilerleme ve internetin kullanılmaya başlaması ve buna paralel olarak gelişen sosyal medya iletişimi farklı bir boyuta taşımıştır. Sosyal medyanın yenilenen teknolojik araçlarla birlikte kullanım alanı bir hayli genişlemiştir.

Sosyal medya araçlarının sunduğu imkanlar ilk başlarda kullanım amacı iletişimi hızlı, kolay, güvenilir yapmak ve bilgiye ulaşımı kolaylaştırmak olsa da günümüzde kullanım amacı oldukça farklılaşmıştır. Sosyal medya araçlarının kullanım alanını, bilgiye ulaşma, online oyunlar oynama, haber içeriği oluşturma, fikir paylaşımında bulunma, ders çalışma, akademik hayata katkıda bulunma gibi alanlar şeklinde sıralayabiliriz (Köklü, 2019).

İletişim, sosyal medyanın yaygınlaşmasıyla birlikte, haberleşme ve bilgiye erişim en ileri noktalara ulaşmış, mesafe ve sınır kavramlarının ötesine geçmiştir. Sosyal medya araçları ile insanlar düşüncelerini istedikleri gibi paylaşmakta, sınırların ötesine geçerek tüm dünyaya sesini duyurabilmektedir. Sosyal medya insanların sadece sesini duyurmakla kalmayıp insanları etkileyip onların karar alma süreçlerine ve tercihlerine yön verme noktasında da etkisinin olduğunu söylemek mümkündür.

Sosyal medya insanların birçok ihtiyacına cevap vermektedir. Arkadaşlık kurmada zorlanan insanlar için kolayca arkadaş edinme, uzakta olan arkadaş çevresi ile daha hızlı, daha kolay iletişim kurma, beğeni, zevk ve dünya görüşü bakımından kendisiyle benzer kişilerle birlikte hareket ederek bir olay ve düşünce için farkındalık oluşturup toplumsal bir hizmet yerine getirebilmekte, sosyal medyayı eğitim amaçlı kullanıp akademik gelişimine katkı

sağlamakta ticaret, alış veriş, pazarlama, reklam gibi birçok ekonomik faaliyet sosyal medya üzerinden yürütülebilmektedir. Bireyler bazı sorunlarının çözümünü de sosyal medya araçlarında bulabilmektedir. Herhangi bir alanda uzman olan kişi uzmanı olduğu alanla ilgili karşılaşılabilecek problemlerin çözüm yollarını ilgili platformlardan paylaşarak kitlelerin hizmetine sunabilmektedir (Köklü, 2019). Bilgi her zaman insanlar için en önemli gelişim ve yükselme aracı olma özelliğini korumuştur. Gelişen teknoloji ile dijital kütüphanelere rahatlıkla ulaşılmakta bu da insanlara birçok kolaylığı beraberinde getirmektedir.

Bilgi ve iletişim teknolojilerinde meydana gelen gelişmeler her bilim dalının amaçlarına ulaşabilmeleri için farklı araçlar sunarak yeni yöntemlerin ortaya çıkmasını sağlamıştır. Eğitim bilimleri de diğer disiplinlerde olduğu gibi etkili, verimli uygulamaların hayata geçirilebilmesi için bilgi ve iletişim teknolojileri ile her gün daha iç içe bir duruma gelmiştir. Bunun sonucunda giderek daha sıklıkta çevrimiçi eğitim, e-dersler, e-kitaplar ve sosyal medya araçları kullanılmaya başlamıştır. Bu yönüyle teknoloji öğrenme öğretme yöntemlerinin de değişmesine neden olmuştur.

Çin'in Wuhan şehrinde ortaya çıkan Covid-19 virüsü çok kısa zamanda tüm dünyayı etkisi altına almış ve birçok alışkanlığın bitmesine veya farklı şekilde devam etmesine sebep olmuştur. Örgün eğitim kurumları da bu değişimden en çok etkilenen kurumlardan biri olmuştur. Ülkemizde 2020 Mart ayıyla birlikte örgün eğitim yapan okullarda uzaktan eğitime geçilmiştir. 2020-2021 eğitim öğretim yılının büyük bir bölümü uzaktan eğitim ile devam etmiştir. Çevrimiçi derslerin hayatımıza girmesiyle birlikte teknolojik araçlar eğitimin vazgeçilmez bir parçası haline gelmiştir. Öğretmenler bu süreçte farklı platformlarda eğitim yapmayı denemiştir. Bu platformlardan biri de sosyal medya araçlarıdır. Yapılan bu araştırmayla salgın sürecinde sosyal medya araçlarının öğretim aracı olarak kullanılmasının öğrenme üzerindeki etkisini araştırmak ve öğrencilerin bu araçlara dair görüşlerini alarak alana katkı sağlamaktır.

1.1. Problem Durumu

Eğitim, var olduğundan bugüne kadar tarihsel süreci içerisinde, amacı, işlevi ve üzerine yüklenen görevleri bakımından farklı şekillerde tanımlanmıştır. “Eğitim, insanın yaratılışında var olan kabiliyetlerini ilhamlarını doğru olana iyiye ve güzele yönlendirme sanatıdır. Bedene ve ruha, yetenekli olduğu (yetkinliği) mükemmelliği vermektir (Platon, 2006). Eğitimin özü çocuğun doğasını koruyup geliştirmektir (Rousseau, 2007). Milletlerin tarihsel süreç içerisinde kendisinde tezahür eden anlamların ve toplumsal değerlerin o milleti

oluşturan insanlarda belirgin hale gelmesidir (Gökalp, 1964). Durkheim eğitimi çevrenin, tabiatın ve doğadaki her türlü eşyanın insanlarda oluşturduğu etkiler şeklinde tanımlanmaktadır (akt. İnal, 2019). İçinde yaşanan tüm zaman dilimlerinde farklı bir şekilde tanımlanan eğitim, geleneksel eğitim yaklaşımlarında da yaşama hazırlık olarak dile getirilmiştir. Çağdaş eğitim yaklaşımlarında eğitim, sadece yaşama hazırlık değil bizzat yaşamın kendisidir şeklinde tanımlanmıştır (Dewey, 2010). Ülkemizde eğitimin en sık kullanılan tanımı şu şekildedir: “Eğitim bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla kasıtlı, istendik, davranış değişikliği oluşturma sürecidir” (Ertürk, 1972).

Eğitimin işlevlerinden biri de mensubu olduğu milletin kültürünü gelecek kuşaklara aktararak kültürün ve devletin devamlılığını sağlamaktır. Eğitim süreci başlamadan belirlenen hedefler istendik davranışlardır. Eğitim bu davranışları kazandırma sürecidir (Ertürk, 1972).

“Eğitim, fiziksel uyarıcılar aracılığıyla çevre ayarlaması ile beyinde istendik biyokimyasal değişiklikler oluşturma sürecidir.” Eğitimin merkezinde insan yer almaktadır. İnsanın hali hazırdaki durumunu daha iyiye ulaştırmak için birçok faktörün planlı ve programlı bir şekilde bir araya getirilmesi gerekir. Hedefler belirlenip belirlenen hedeflere ulaşmak için eğitim durumlarının gerekli öğretim yöntemlerinin uygun çevre koşullarının bireye ulaştırılması belirlenen hedeflere ne ölçüde ulaşıp ulaşılmadığının ölçülmesi ulaşılan hedeflerin programda tutulduğu ulaşılmayanlardaki hataların düzeltilmesi süreçlerinin olduğu dinamik bir süreçtir (Sönmez, 2015).

Eğitime dair tanımlamalara baktığımızda eğitimin en önemli özelliğinden üç tanesinin ön plana çıktığı görülür. Birincisi, eğitim bir süreçtir. İkincisi bireyin katıldığı program bittiğinde bireyde istendik yönde davranış değişikliği olması beklenir. Gerçekleşen davranış değişikliğinin sürece yön vermesi için ölçülebilir ve gözlenebilir bir değişim olması gerekir. Üçüncüsü davranış değişikliği bireyin birtakım yaşantılarla karşılaşmasının sonucunda oluşur. Eğitim, yaşantılarla meydana gelir. Çünkü davranış değişikliği bireyin diğer bireylerle ve çevre ile etkileşime geçmesinin sonucunda ortaya çıkmaktadır (Oral ve Yazar, 2017).

Eğitim gerek okul içi gerekse okul dışında devam eden her zaman ve her mekânda gerçekleşmesi bakımından kapsayıcı ve süreklilik gösteren bir süreçtir. Bireylerin yaşamlarının her alanıyla ilgili olduğu gibi toplumların da varlığını devam ettirme toplumda

karşılaşılan problemlere çözüm arama bakımından çok boyutlu bir özelliği vardır. Eğitimin teknolojik ve toplumsal gelişmelere cevap verme ve bu gelişmeler doğrultusunda kendisini dönüştürme açısından dinamik bir yapısı vardır. Eğitim, programın hedefleri belirlenirken, öğretim durumları oluşturulurken, değerlendirmesi yapılırken merkeze bireyi alması bakımından insancıdır. Toplumun her kesiminden insanı ortak hedefler doğrultusunda yetiştirmesi bakımından birleştirici bir yönü bulunmaktadır (Varış, 1987). Eğitim sürekli devam eden bir süreç olduğu için sürecin her basamağında alınan dönütler bir sonraki programa katkı sağlayarak devam etmektedir.

Eğitim süreci sona erdiğinde bireyler de programın başında belirlenen ve istendik davranışların gözlemlenmesi beklenir. Davranış değiştirme sürecinde belirlenen hedeflere nasıl ulaşılabileceği bu hedeflere ulaşmak için hangi yöntem ve tekniğin kullanılacağı, belirlenen yöntem ve tekniğe uygun yapılacak çalışmalar öğretme sürecini belirler (Fidan,1998). Öğretme süreci, istendik davranışların oluşmasını sağlamak amacıyla eğitimin okullarda planlı ve programlı şekilde yürütülen kısmıdır. Öğrenmenin daha kalıcı ve verimli olması için konu alanı, bireyin özellikleri, zaman ekonomik durum göz önünde bulundurularak kullanılabilecek en uygun öğrenme stratejisi belirlenir (Senemoğlu, 2002).

Öğretim, eğitimin okullarda bir plan dahilinde ve sistematik bir şekilde yapılan bölümünü ifade eder. Öğretim; eğitimin okulda planlı, programlı ve öğretmenler tarafından yürütülen bölümüdür. Okullarda yapılan öğretimin daha verimli ve üretken olması için eğitim durumlarının çok iyi planlanması gerekir. İstendik davranışların öğrencilerde oluşması için öğrencilere sunulacak yaşantıların hedeflere ulaştıracak nitelikte olması gereklidir. Eğitim durumları düzenlenirken öğrencinin yaşı, ilgisi, hazırbulunuşluğu, öğretmenin düzenlenecek eğitim durumlarına olan yatkınlığı zaman, maliyet gibi durumlar göz önünde bulundurulmalıdır (Demirel, 1997).

Öğrenme sürecinde yer alan öğrenciler birbirlerinden farklı öğrenme stratejilerine sahip olabilirler. Bu farklılık belirlenecek öğrenme stratejisinde göz önünde bulundurulması gereken önemli bir ayrıntıdır (Senemoğlu, 2002). Öğrenme stratejileri öğrencilerin öğrenmelerini kolaylaştırmak için kendilerine göre oluşturdukları tekniklerin tamamı öğrenme stratejisi içinde değerlendirilebilir.

Eğitim sürecinde öğretmen kullanacağı stratejiyi belirlerken birtakım esaslara göre belirler. Ulaşılmak istenen hedef, öğrencilerin bireysel farklılıkları ilgileri, yaşları bu

esaslardan bazılarıdır. Öğretmenin belirlediği strateji bir sonraki adımı da belirleyerek belirlenen stratejiye uygun yöntem ve tekniği belirlemekte öğretmenin görevidir (Demirel, 1997). Öğretmen belirlediği stratejiye uygun öğretme yöntem ve tekniği belirleyip öğrenme durumlarını bu çerçeveye göre şekillendirecektir.

Eğitimde belirlenen hedeflere ne ölçüde ulaşacağına ve süreç içinde yer alan eğitim durumlarının nasıl düzenleneceğine seçtiğimiz öğretim yöntemleri, önemli ölçüde belirleyici olacaktır. Öğretmen kendisi ve öğrencileri için hangi yöntemin daha uygun olduğunu belirlemesi için eğitim psikolojisi, eğitim felsefesi gibi disiplinlerden yararlanmalıdır. Öğretmenin yöntem tercihini belirleyen bazı etkenler vardır. Bunlar: Programın hedefleri, öğretmenin seçeceği yöntemin kendisine uygunluğu, içerik, süre, maliyet, kullanım kolaylığı, öğrenci sayısı, derslik büyüklüğü, öğrencinin hazırbulunuşluk düzeyi vb. olarak sıralanabilir (Bilen, 1990).

Bu faktörler göz önünde bulundurulduğunda öğretmenlerin birçok öğretme yöntemi kullanma fırsatı doğmaktadır. Özellikle teknolojinin son yıllardaki çok hızlı ilerlemesi insanların hayatındaki birçok şeyi değiştirmiştir. Değişime ayak uyduran bireyler her alanda yeni fırsatların da doğmasını sağlamış ve oluşan bu fırsatları kendi alanlarında kullanıp geliştirmişlerdir.

İnsanlar tarihi süreç içerisinde hayat standartlarını iyileştirmek ve yaşamlarını kolaylaştırmak için her zaman bir arayış içinde olmuşlardır. Bu arayış ve ihtiyaçlarına cevap bulma arzusu insanların yaşam kalitesini iyileştirmiş ve özellikle gelişen teknoloji insanların hayatını kolaylaştırarak zamandan büyük ölçüde tasarruf etmeleri imkanını vermiştir. İnternetin insan hayatına girmesiyle birlikte önceden yapılması uzun zaman alan işler çok daha kısa zaman diliminde yapılmaya başlamıştır. İnsan hayatına giren her bir yenilik başka bir yeniliğin veya problemin de kapısını aralamıştır. Telgraf, telefonla başlayan iletişim teknolojisi radyo ve televizyonla birlikte iletişimi kitlesel bir boyuta taşımıştır. İnternetin insanların yaşamına girmesi bir başka teknolojiyi de beraberinde getirmiştir. Genç bir nüfusa sahip olan ülkemiz gelişen teknolojiye çok çabuk uyum sağlamıştır. Elde edilen veriler bu uyumun ne kadar hızlı ve kapsamlı olduğunu göstermektedir.

Türkiye İstatistik Kurumunun [TÜİK] yaptığı çalışmada Türkiye Cumhuriyeti toplam nüfusunun yarısından fazlasının 29 yaşından daha genç olduğunu, okul çağı nüfusunun üç milyon olduğunu tespit etmiştir. Bu demek oluyor ki eğitim sistemimize her yıl üç milyon

yeni öğrenci dahil olmaktadır. 2009 yılı ile 2020 yılı karşılaştırıldığında ülkemizde bilgisayar kullanım oranı 2009 yılında %40 iken, 2020 yılında bu rakam %79 seviyesine gelmiştir. Ülkemizde kullanılan internet oranlarında, 2009 yılında nüfusumuzun %38'i interneti kullanmaktadır; 2020 yılına geldiğimizde bu oran %90,7'lere çıkmıştır. Evlerde kullanılan internet erişimlerine bakıldığında, 2009 yılına göre evlerde internet kullanımı %400 artmıştır (TÜİK, 2020).

TÜİK'in 2021 yılında yaptığı, çocukların hangi bilişim teknolojilerini kullandıklarını öğrenmek için “Çocuklarda Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması” nda, COVID-19 salgını sebebiyle uzaktan eğitime geçilen 29 Mart-21 Mayıs 2021 tarihleri arasında “Hane Halkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması” kapsamında, 6-15 yaş arası çocuklarla yapılan çalışmada internet kullanımının, 6-15 yaş arası çocuklarda 2013 yılında %50,8 olan, kullanım oranı 2021 yılında %82,7 seviyelerine ulaşmıştır (TÜİK, 2021).

TÜİK'in yaptığı bu iki çalışma incelendiğinde şu sonuçlara ulaşılabilir. Ülkemizdeki genç nüfusun toplam nüfus içinde önemli bir yere sahip olduğu görülmektedir. Genç nüfusun büyük oranda eğitim sisteminin içinde olduğunu ve teknolojik imkanlardan faydalanma konusunda ciddi bir artışın olduğunu söylemek mümkündür. Bilgisayar ve internet kullanımının yaygınlaştığı, özellikle de 6-15 yaş arası çocuklarda internet kullanımının bir hayli arttığı görülmektedir. Bu artışa özellikle 2020 yılındaki salgın nedeniyle ilk, orta ve lise derecesindeki okullarda uzaktan eğitimin yapılması gösterilebilir. Uzaktan eğitim süreci teknolojik araçları ve interneti eğitimin önemli bir parçası haline getirmiştir.

Ülkemizde ve dünyada internetin çok hızlı gelişmesi ve çok kısa zamanda yaygınlaşması birçok yeniliği ve değişimi de beraberinde getirmiştir. Eğitim bu değişime uyum sağlamış, gelişen teknoloji ve internet, öğretmenlerin farklı yöntem ve teknik kullanmalarını sağlamıştır. Gelişen teknolojiyle birlikte eğitim ve öğretim mekân ve zaman sınırlamasından çıkmış, sınırları ve zamanı aşan bir duruma gelmiştir. Bu duruma getiren etmenlerin biri de sosyal medya araçlarıdır.

“Sosyal medya siteleri, insanların doğasından getirdikleri iletişim ihtiyacını gidermek için kendisine ait bir sayfa oluşturduğu bu profil sayfası ile kendine ait veya bir başkasına ait paylaşımı yayınlatabildiği, bu yayınları kimlerin izleyeceğini belirleyebildiği, kendisinin bir başkasının paylaşımlarını görüp onlara yorum yapabildiği, arkadaş listesini oluşturup bunları güncelleyebildiği, bilgisayar tabanlı servisler şeklinde tanımlanmıştır” (Boyd ve Ellison,

2007). Özellikle Web 2.0 teknolojisinin kullanılmaya başlamasıyla birlikte insanlar geleneksel medyadan farklı olarak kendileri içerik oluşturmuş, paylaşımda bulunmuştur. Bu özelliklerin ortaya çıkmasıyla sosyal medya kullanımı her geçen gün artmıştır.

2013 yılında Solmaz, Tekin, Herzem ve Demir tarafından yapılan internet ve sosyal medya kullanımı adlı araştırmada katılımcıların %97,6'sı sosyal medyayı aktif bir şekilde kullandıklarını ve sosyal medya sitelerine neredeyse her gün giriş yaptıklarını paylaşımları okudukları veya kendilerinin paylaşım yaptığını belirtmişlerdir. Yapılan araştırmaya katılan bireylerin sosyal medyayı hangi amaç için kullandıklarına verdikleri cevap şu şekildedir. Arkadaşları ile haberleşme, bilgi alışverişinde bulunma, günlük olayları takip etme ve istedikleri bilgiye hızlı erişme şeklindedir. Araştırmaya katılan bireylerin en çok kullandığı sosyal medya araçlarının Facebook ve Twitter olduğu sonucuna varılmıştır. Bu araştırmadan çıkan önemli bir sonuçta araştırmaya katılanların gün içerisinde 1 ile 3 saat arasında sosyal medya araçlarını kullanarak vakit geçirdiklerini belirtmeleri olmuştur.

Yapılan araştırmalardan şu sonuçlar çıkarılabilir. Özellikle 2000'li yıllardan sonra teknoloji çok hızlı ilerlemiştir. Bu ilerleme insan hayatının her alanını değişime zorlamıştır. Bu ilerlemenin en hızlı olduğu alanların başında iletişim sektörü yer almaktadır. Akıllı telefon ve bilgisayar alanındaki gelişmeler haberleşmeyi başka bir boyuta taşımıştır. Her an, her yerde ve herkesle etkileşime girme fırsatı veren sosyal medya araçları insan hayatındaki birçok alışkanlığın değişmesine sebep olmuştur.

Bu değişimden eğitim ve eğitimi gerçekleştirmek için kullanılan yöntem ve teknikler de nasibini almıştır. Öğretmen ve öğrencilerin hayatına yeni yöntem ve teknikler girmiştir. Teknolojinin getirdiği yeni fırsatlar öğrenmeyi daha keyifli, zaman ve mekândan bağımsız bir hale getirmiştir. Eğitimde teknoloji kullanımı, öğrenme ortamlarının çoklu olmasını sağlaması, öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarını karşılaması, dikkat çekici olması yönüyle öğrencilerin derse ilgisinin artırması yer almaktadır (Yalın, 2003).

Eğitim teknolojilerindeki gelişmeler, derslerin işlenmesinde kullanılan yöntem ve teknikleri de değiştirmiştir. Türk Dili ve Edebiyatı eğitiminde de teknoloji kullanımı artmıştır. Bu nedenle Türk Dili ve Edebiyatı eğitiminde sosyal medya araçlarının kullanılmasının öğrenmeye olan etkisi incelenmiştir.

1.1.1 Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi

Orta öğretimlerde dil eğitimi Türk Dili ve Edebiyatı dersleri aracılığıyla yapılmaktadır. Dil kültürün en önemli taşıyıcısı konumundadır. Dil sadece kültürü taşımakla kalmaz, milletlerin bir arada yaşamalarını sağlayan ve toplulukları millet yapan en önemli öge konumundadır (Gökalp, 1975).

Kültür, tarihsel, toplumsal gelişme süreci içinde yaratılan bütün maddi ve manevi değerler ile bunları yaratmada, sonraki nesillere iletmede kullanılan, insanın ve doğal toplumsal çevresine egemenliğin ölçüsünü gösteren araçların bütünüdür (TDK, 2005). Ziya Gökalp'e göre dil, kültürü oluşturan en temel unsurdur. Bu şekilde dilin önemini belirtmiştir. Bir millete ait bütün duygu ve düşünce birikimi dil aracılığı ile kendinden sonraki nesillere aktarılır. Bu yönüyle dil kültürlerin dolayısıyla da milletlerin tarih sahnesinde kalmasını sağlayan en önemli öge konumundadır. Dil, kültürün temeli olduğuna göre, bir milletin dil ile ifade ettiği yazılı ve sözlü tüm ürünler kültürün aktarıcısıdır (Kaplan, 1992).

“Dil, insanların birbirleriyle karşılıklı iletişim aracı olarak kullandıkları duygu, fikir ve arzularını şekil, ses ve anlam bakımından her toplumun kendine göre milli ve tarihi birikimlerinin kendilerinde oluşturduğu ilkeler aracılığıyla oluşturdukları kurallar ile karşı tarafa iletim görevini üstlenen seslerden oluşan mükemmel bir sistemdir” (Korkmaz, 2007).

İnsanlar dış dünyayı anlamlandırmak ve kendisi dışındaki dünyayla etkileşimde bulunmak için çevresi ile sağlıklı bir iletişim içinde olması gerekir. Bu sağlıklı iletişimi sağlayacak en önemli araç dildir. Ana dili doğru ve etkili kullanmak bireylerin eğitim yoluyla kazanabilecekleri bir beceridir. Anne karnında duyduğu seslere aşına olmaya başlayan birey aslında ana dili anne karnında öğrenmeye başlar. Bireye verilecek kaliteli bir anadil eğitimi bireyin bundan sonraki yaşamı için bir hayli önem arz etmektedir. Ana dil eğitimi ilköğretimde Türkçe dersleriyle yapılırken, ortaöğretimde Türk Dili ve Edebiyatı dersleri aracılığıyla yapılmaktadır (Ergin, 1988).

Her sanat dalının bir malzemesi vardır. Resim sanatının temel malzemesi renklerdir. Müzik sanatının malzemesi seslerdir. Edebiyatında en önemli malzemesi dildir. İnsanlar bu dil aracılığıyla duygu düşünce ve hayallerini ifade ettikleri bir sanat oluştururlar, bu sanata da edebiyat denir (Aytaç, 2000). İnsanların estetik ihtiyaçlarını karşılayan sanatlara güzel sanatlar denir. Güzel sanatlar içinde yer alan edebiyatın insanlığın her döneminde var olması

insanların edebiyatı bir ihtiyaç olarak görmesinden gelmektedir (Millî Eğitim Bakanlığı [MEB], 2005).

İnsanların birtakım ihtiyaçları vardır bu ihtiyaçlardan biri de estetik haz ihtiyacıdır. İnsanlar fiziksel ihtiyaçlarını, sevgi saygı ve eğitim ihtiyaçlarını giderdikten sonra güzellik ihtiyacı devreye girmektedir. Güzelliği bazen okuduğu bir şiirde, bazen izlediği bir tiyatrodan, bazen de roman, hikâye gibi manzum veya mensur yazılmış sanat eserlerinde bulabilmektedir. Estetik haz ihtiyacını gidermek için yazılan bu sanat eserlerini inceleyen bilime edebiyat denir (Karaalioglu 1983).

İnsanlarda edebi zevk ve estetik ihtiyacı karşılamak için edebiyat eğitimi çok önemlidir. Edebiyat sadece edebi zevkle sınırlandırılmaz, bireylerin hayata bakışlarını belirleyen önemli bir araçtır. Toplumlar açısından da edebiyat eğitimi önemlidir, çünkü toplumlar değer yargılarını sonraki kuşaklara aktarmada edebi eserleri kullanmaktadır.

Edebiyat, sanatçının dili kullanarak hayata dair söyleyeceklerine anlam verme insanın varoluş amacı çerçevesinde yapılan bir tür sanat eğitimidir. Edebiyat eğitiminin amacı da insanların doğuştan getirdikleri ve kendilerinde var olan estetik duygusunun farkına varmasını sağlayarak bu duygunun tekâmül etmesini sağlamaktır. Edebiyat eğitiminin bir amacı da öğrencilerde dil zevki oluşturmak ve konuştuğu dilin güzelliklerinin farkına varmasını sağlamaktır (Çetişli, 2006).

Millî Eğitim Bakanlığı [MEB] 2018 yılında yayınladığı Ortaöğretim Türk Dili ve Edebiyatı dersi öğretim programının özel amaçları olarak şunları belirtmiştir:

Öğrenciler; “Edebiyatın niçin önemli olduğunu, edebiyatın kendine has özelliklerini, üstüne düşen vazifelerini, insanlar ve milletler açısından ne kadar önemli olduğunu bilmelidirler. Türk ve dünya edebiyatının seçkin örneklerinden seçilen edebî metinleri okuyarak Türk dilinin güzelliklerinin farkına varmalarını ister. Türk edebiyatının tarihsel süreç içerisinde yaşadığı değişimleri karşılaştığı kültürleri Türk edebiyatının gelişimini kavramalarını ister. Türk edebiyatından seçilen örnek eserleri okuyarak milli, ahlaki, evrensel değerleri özümsemiş bir kimlik geliştirmelerini ister. Farklı kaynaklardan edindikleri birikimleri sorunların çözümüne yönelik kullanmalarını istemektedir” (Millî Eğitim Bakanlığı [MEB], 2018).

Ortaöğretimde Türk Dili ve Edebiyatı derslerinde işlenen metinler aracılığıyla öğrencilerin okuma alışkanlığı kazanmaları ve bunun üzerine anlama ve anlatma becerilerinin gelişmesi beklenir. Öğrencilere milli kültürü anlatan metinlerle kültürünün inceliklerini öğrenmesi ve o kültüre aidiyet duygusunun oluşması beklenir. Dünya edebiyatından alınan metinlerle öğrencilerin evrensel değerlere sahip olması ve öğrencilerin kişilik gelişimine katkı sağlamak edebiyat dersinin amaçlarındandır. Bu çerçeveden bakıldığında ana dil eğitiminin ne kadar önemli olduğu ve süreklilik gerektiğini söylemek mümkündür (Cemiloğlu, 2004).

Türk Dili ve Edebiyatı dersi, ana dilin ortaöğretimde öğretilmeye devam etmesini sağlayan en önemli derslerden biridir. Ana dilin doğru ve etkili öğrenilmesi, bireyin kendi gelişimi ve kendini gerçekleştirme yolculuğuna yapacağı yolculuğun ilk adımlarını oluşturmaktadır. Türk Dili ve Edebiyatı derslerinde okunacak metinlerle ana dilin incelikleri öğrenilir. Öğrendiğimiz bu dil kültürün taşıyıcılığını yapması bakımında milletler için hayati önem taşımaktadır.

Türk Dili ve Edebiyatı dersiyle elde edilen kazanımları günlük yaşamın birçok alanında kullanmak mümkündür. Bu alanlardan bir tanesi de sosyal medyadır. Sosyal medya araçları aracılığıyla birçok edebi metin paylaşılmaktadır. Bu paylaşımlar yapılırken öğrenme ortamı oluşmaktadır. Bu bağlamda sosyal medya ile eğitim arasında bir etkileşim söz konusudur.

1.1.2 Sosyal Medyanın Eğitimle İlişkisi

Eğitim, doğasından kaynaklanan kendini sürekli yenileyen ve gelişmelere ayak uyduran dinamik bir sistem olmasından dolayı bilimdeki ve teknolojiye gelişmelerden her zaman etkilenmiştir. İnternetin insan hayatına girmesiyle birlikte eğitim farklı bir boyuta taşınmıştır. Öğrenmek için, öğrenme ortamı artık sadece okullar değil, bireyin öğrenmek istediği her mekân öğrenme ortamı olmuştur (Arkan ve Yünter, 2018).

Öğrenciler için öğrenme sürecinde bilişim teknolojilerini kullanmak öğrenmelerinin daha kalıcı ve etkili olmasını sağlamıştır. Öğrenme öğretme sürecinde kullanılan dijital içerikler, videolar, eğitsel yazılımlar, teknolojinin işe koşulduğu öğrenme ortamlarında öğrencilerin öğrenme motivasyonlarını arttırabilir (Çelen, Çelik ve Seferoğlu, 2011).

Teknolojik gelişmelere paralel olarak internet ve bilgisayarın eğitim öğretimde etkin kullanılmaya başlaması eğitim adına birçok yeniliğin de kapısını açmıştır. İnternetin

kullanılmaya başladığı ilk yıllarda bilgiye ulaşma, kaynak tarama gibi faaliyetler yapılırken gelişen teknoloji ile birlikte internet üzerinden eğitimin bizzat verilebildiği bir noktaya gelinmiştir. İnternetin olduğu her yer eğitimin yapılabileceği bir alan haline gelmiştir.

Teknolojik gelişmelerin eğitime etkisi 21. yüzyılda daha çok artmıştır. 21. yüzyılla birlikte Web 2.0 teknolojisinin gelişmesiyle çok hızlı şekilde gelişen bilişim teknolojileri eğitim dahil birçok alanı etkisi altına almıştır. Web 2.0, kullanıcılarına çevrimiçi iş birliği ve paylaşım imkânı sunarak insanlar arasındaki iletişim imkanlarını en üst seviyeye taşımıştır. “Web 2.0 kullanıcı merkezli ve kullanıcıların içeriğine katkıda bulunduğu, onlara hareket özgürlüğü ve kullanım kolaylığı sunduğu yeni nesil internet platformu olarak tanımlanabilir.” (Genç, 2010).

Web 2.0 ile hayatımıza giren teknolojilerden biri de sosyal medyadır. Sosyal medya gündelik yaşantımızı etkilediği gibi eğitim öğretim sürecini de etkilemektedir. Öğrenciler sosyal medya araçlarını kullanarak bazen kendilerini eksik hissettikleri bir konuyu yeniden izliyor, bazen kendilerini geliştirmek istedikleri bir alandaki uzmanın blog veya kişisel sayfalarını takip ederek gelişimlerini devam ettirebiliyorlar. Aynı sınıftaki öğrenciler karşılaştıkları herhangi bir sorunun çözümü için sınıf arkadaşları ve öğretmenlerinden görüş alabilmektedirler. Yaşanılan bu kolaylıklar sosyal medya araçlarının kullanımının yaygınlaşmasıyla birlikte artarak devam etmektedir.

Bugün bireyler, özellikle de gençler, gün içerisinde zamanlarının büyük bir bölümünü Web 2.0 tabanlı teknolojik bir ürün olan sosyal medya araçlarını kullanarak geçirmektedir. Sosyal medya eğlence ve diğer amaçlarla kullanımının yanı sıra zaman ve mekân bağılılığı olmadan; sosyalleşme, kurumlar ve kişiler arası iş birliği, iletişim ve etkileşim olanakları sunmasıyla eğitim ortamlarında sıkça kullanılan bir duruma gelmiştir. Eğitim hayatının her kesiminde yer alan gerek öğretmenlere gerekse öğrencilere çok ciddi fırsatlar sunmuştur (Polat, 2016).

Sosyal medya araçları, interneti sosyal bir alan ve eğitimin her zaman ve her yerde yapılabildiği bir ortama dönüştürmüştür. Öğrenciler sosyal medyayı okullarda aldıkları eğitimi pekiştirmek için kullandıkları bir platform olarak da kullanmaktadırlar. Sosyal medya araçlarındaki etkileşim imkânı insanlar arasındaki her türlü iletişimi hızlandırmış ve kolaylaştırmıştır.

Sosyal medya araçları ile yapılan eğitimin birçok açıdan eğitime katkıları olmuştur. Bu katkılar şunlardır:

1. İletişim imkânı fazladır. Sosyal medya araçları ile yapılan eğitimin en önemli artışı insanların etkileşimde bulunmak için herhangi bir zaman ve mekân sınırlaması olmadan her yerde ve her zamanda iletişim fırsatı vermesidir.

2. Büyük kitlelere ulaşabilir olması sosyal medya araçlarının sunduğu bir diğer fırsattır. İletişimde önceleri iletişim kurabileceğimiz insan sayısı sınırlıdır. Sosyal medyayla birlikte kıtalar arasında bile bilgi alışverişi yapma imkânı vardır.

3. Belge paylaşımında sağladığı kolaylık, sosyal medya araçlarının sunduğu fırsatların birisi de kullanıcılarına belgeleri kolaylıkla paylaşabilme imkânı sunarak paylaşılan belgeler hakkında fikir alışverişini hızlandırması da eğitim hayatına sunduğu önemli bir yeniliktir.

4. Çoklu çalışmalara fırsat vermesi birden fazla kullanıcı herhangi bir konu hakkında bilgi, belge, tecrübe paylaşımlarını ortak bir alanda toplayarak birbirlerinin kullanımına fırsat vermektedir.

5. Kişisel tercihleri ön planda tutma özelliği eğitim paydaşlarına sunduğu bir diğer fırsattır. Kullanıcılara bilgi ve belge akışını kişinin ilgi istek düzenlemelerine göre yapıyor olması ön plana çıkan bir diğer fırsattır.

6. Bilgi paylaşımındaki kolaylık, sosyal medya araçlarını kullanabilmek için bilgisayar, tablet, akıllı telefon gibi birçok aletle çalışıyor olması eğitim dünyasına sunduğu kolaylıklardan biridir (Owen, Grant, Sayers ve Facer, 2006).

Sosyal medya araçları kullanılarak yapılan eğitim çalışmalarında öğrenciler kendilerini eğitim çalışmalarının içinde daha aktif gördüklerini belirtmişlerdir. Öğretmenler yapılan çalışmalarda öğrencilerle etkileşimin daha fazla olduğunu sosyal medya ortamlarının iş birliği yapmaya daha müsait alanlar olduğunu öğrencilerin akademik ve bireysel gelişimlerini olumlu anlamda destekleyeceği sonucuna varmışlardır (Gülbahar, Kalelioğlu ve Madran, 2010).

Öğrenciler sosyal medya sitelerindeki uygulamaları arkadaşları ile sohbet, yeni insanlarla tanışma ve oyun gibi amaçlarla kullanmış olsalar da sitelerin içinde bulunan uygulamalar eğitim için kullanmaya müsait olduğu ve bu uygulamaların eğitim amaçlı kullanılabileceğini belirtmişlerdir. Öğrencilerin sosyal öğrenmelerine destek olabileceği söylenebilir. Sosyal medya araçları öğrencileri edilgen durumdan çıkararak eğitim sürecine

daha aktif bir şekilde katılmalarını sağlamış bu durum eğitim sistemlerinde köklü değişiklikler yapılmasının önünü açmıştır. (McLoughlin, ve Lee, 2008).

YouTube eğitim amaçlı kullanılan sosyal medya araçlarından biridir. YouTube ile yapılan eğitimin daha faydalı olması için şu hususlara dikkat edilmesi gerekebilir.

1. Öğretmen öğrencilerine anlattığı konu ile ilgili videoları veya izletmek istediği videoyu öğrencileri ile paylaşarak öğrenme alanın genişletip internetin olduğu her yeri okula çevirebilir.

2. YouTube edu uygulamasını kullanarak Üniversitelerin yayınlamış oldukları ders notları eğitim videolarını izleme fırsatı sunar bu şekilde öğrenci üniversitenin öğrencisi olmadan bu eğitimlere katılıp kendi gelişimine katkıda bulunabilir.

3. Eğitim amaçlı çekilmiş bir videonun yorumlar kısmında öğrenciler konu ile anlamadıkları kısımları birbirlerine sorma ve konu hakkındaki düşüncelerini paylaşarak konunun daha iyi anlaşılması sağlanır. Bu şekilde yapılan yorumlar bir sonraki videolara rehberlik etme fırsatı sunar.

4. Sınıfta veya okulda kendini ifade etmede yetersiz kalan öğrenciler için sosyal medya ortamlarında bu yönleri geliştirilebilir. Derse katılmayan öğrenciler bu şekilde derslerde daha aktif hale gelir.

5. Motor gelişimi ile alakalı bir derste öğretmen yapılması gereken hareketin sıralanmış halini videoya çekerek her adımda öğrencinden bunları yapmasını isteyebilir (Karademir ve Alper, 2011).

Sosyal medya araçları ile yapılan eğitim, öğrencilerin öğrenme sürecine etkin katılmalarını sağlar. Öğrencilerin gelişimlerini bilişsel, sosyal, akademik birçok noktadan destekler ve çocuk gelişimine olumlu katkıları vardır (Ferdig, 2007).

1.2. Araştırmanın Amacı

İletişim her zaman diliminde insanlık için büyük önem arz etmiştir. İletişimin önemi gelişen teknoloji ile daha da artmıştır. İletişim üzerine yapılan araştırmalardan çıkan sonuçlardan insanlar günün büyük bir bölümünü iletişim içinde geçirmektedir. İletişimi doğru kurabilmek için konuşulan dilin kuralları iyi bilinmelidir. Ana dil eğitimi liselerde Türk Dili ve Edebiyatı dersi aracılığıyla verilmektedir. İletişimde internetin kullanılmaya başlaması iletişimi daha kolay ve daha hızlı hale getirmiştir. İnternet kullanıcı sayısı her yıl artmaktadır. Sosyal ağların yaygınlaşmasıyla birlikte iletişim farklı bir boyuta taşınmıştır. Bu çalışmada

amaç Türk Dili ve Edebiyatı dersi sosyal medya aracılığıyla işlendiğinde nasıl bir etkiye bulunacağı saptanmak istenmiştir. İletişim sektöründeki gelişmelere paralel olarak bugün insanların kullandığı sosyal ağların sayısı oldukça fazladır.

Alanla ilgili çalışmalar incelendiğinde ülkemizdeki lise eğitim çağındaki öğrencilerin çoğunluğunun bir sosyal medya hesabı olduğunu ve zamanlarının önemli bir kısmını bu sosyal medya araçlarıyla geçirdiğini göstermektedir. Yapılan araştırmayla öğrenciler tarafından sık kullanılan sosyal medya platformlarını eğitim aracı olarak kullanmak, böylece öğrencilerin anında etkileşim kurduğu ve severek kullandıkları bu platformların, eğitim aracı olarak da kullanıldığında bu alanda geçirdikleri zamanlarının da daha verimli hale gelmesini sağlamaktır. 2020 yılında tüm dünyayı derinden etkileyen Covid 19 virüsünün sebep olduğu salgın neticesinde eğitim klasik manada okullarda sınıf ortamında yapılmamaya başlamıştır. 2020-2021 eğitim öğretim yılının büyük bölümü uzaktan eğitimle devam etmiştir. Oluşan bu duruma okullar, farklı çözüm yolları denemişlerdir. Bunlardan bir tanesi de derslerin uzaktan çevrimiçi olarak işlenmesi olmuştur. Salgının oluşturduğu bu durumda araştırma eğitim öğretime yeni bakış açıları kazandıracaktır. Öğrencilerin her an ulaşabilecekleri, istedikleri zaman katılabilecekleri, kendi duygu ve düşüncelerini rahatlıkla paylaşabilecekleri, edilgen değil etken oldukları bu platformlarda kazanacakları öğrenmelerin daha verimli olması beklenmektedir.

Problem Cümlesi

1. Lise 10.sınıf öğrencilerine, Türk Dili ve Edebiyatı dersinde ‘Roman Ünitesi’ni sosyal medya araçlarını kullanarak öğrenen grubun bilişsel alan ön test puanları ile son test puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
2. Sosyal medya araçları kullanılarak ders işlemeye yönelik öğrenci görüşleri nelerdir?

Denenceler

1. Lise 10.sınıf öğrencilerine, Türk Dili ve Edebiyatı dersinde ‘Roman Ünitesi’ni sosyal medya araçlarını kullanarak öğrenen grubun bilgi düzeyi ön test son test puanları arasında anlamlı bir fark vardır.

2. Lise 10.sınıf öğrencilerine, Türk Dili ve Edebiyatı dersinde ‘Roman Ünitesi’ni sosyal medya araçlarını kullanarak öğrenen grubun kavrama düzeyi ön test son test puanları arasında anlamlı bir fark vardır.

3. Lise 10.sınıf öğrencilerine Türk Dili ve Edebiyatı dersinde ‘Roman Ünitesi’ni sosyal medya araçlarını kullanarak öğrenen grubun uygulama düzeyi ön test son test puanları arasında anlamlı bir fark vardır.

4. Lise 10.sınıf öğrencilerine Türk Dili ve Edebiyatı dersinde ‘Roman Ünitesi’ni sosyal medya araçlarını kullanarak öğrenen grubun toplam ön test son test puanları arasında anlamlı bir fark vardır.

Alt Problem

Sosyal medya araçları kullanılarak ders işlemeye yönelik öğrenci görüşleri nelerdir?

1.3. Araştırmanın Önemi

Günümüz insanı, teknolojiyi yakından takip etmektedir. Teknolojinin insana sunduğu imkanları kullanmakta kayıtsız kalmamaktadır. Bu imkanlardan biri olan sosyal medyayı da özellikle lise çağındaki öğrencilerin neredeyse tamamı kullanmaktadır. Yüksek olan bu kullanım düzeyi eğitime yeni bir fırsat getirebilir. Gerekli zaman öğrencilerin kendilerinin içerik hazırlayıp paylaşabileceği, zaman ve mekân sınırlamasını kaldırarak yapacakları eğitimin, öğrenci başarısına olumlu katkılar sağlayacağı düşünülmektedir. Öğrenciler gerek sınıf arkadaşlarıyla gerek sosyal ağlardan tanıştıkları arkadaşlarıyla sosyal medyayı bir öğrenme aracı olarak kullanmaya başlamışlardır. Türk Dili ve Edebiyatı dersleri özellikle ana dilin öğrenilmesinde ve geliştirilmesinde, dil eğitiminde önemli bir yere sahiptir. Öğrencilerin çoğunluğunun kullandığı sosyal ağlarda yapacakları paylaşımlar, aktarmayı düşündükleri duygu ve düşünceler öğrencilerin dil gelişimine katkı sağlayabilir.

Sosyal medya araçlarının kullanımı ülkemizde ve dünyada her geçen gün artmaktadır. Kullanıcılara ücretsiz hizmet veren bu ağlar iletişim sektörüne farklı bir boyut kazandırmıştır. Bu alanlara yapılan yatırımlar insanların beğenisini kazanmış ve bu ağlarda geçirilen zaman artarak devam etmiş bugün insanlar zamanlarının önemli bir kısmını sosyal ağlarda geçirmektedir.

Sosyal medyanın, gelişimi sabit kalmamıştır. Yazılım sektöründeki gelişmeler, dijital dünyanın her geçen gün yeni bir teknolojiyi sunması sosyal medya araçlarının da kendilerini her zaman güncellemesini sağlamıştır. Yenilen uygulamalarla iletişime geçmek için bir zaman

aralığı bulmaya gerek kalmamıştır. Sosyal ağlar sayesinde insanlar fikirlerini paylaşmak istedikleri bilgiyi geniş kitlelere sunabilmektedir (Vural ve Bat, 2010).

1.4. Sayıltı

Kontrol altına alınamayan istenmedik değişkenler sonucu anlamlı derecede etkilememiştir.

1.5. Sınırlılıklar

Araştırma 2020-2021 eğitim öğretim yılı ikinci döneminde Konya Selçuklu ilçesinde bulunan devlet okulundaki 10. sınıftan şans yoluyla saptanan bir şubedeki 30 öğrenci,

Türk Dili ve Edebiyatı dersindeki “Roman” ünitesi,

Dört hafta süreli 20 ders saati,

Bilişsel alanın bilgi, kavrama, uygulama düzeyi,

Sosyal medya araçları kullanımı Facebook, Instagram, YouTube ve WhatsApp ile sınırlandırılmıştır.

1.6. Tanımlar

Sosyal medya araçları: Web 2.0 teknolojisi ile birlikte gelişen sanal ortamda kişilerin paylaşım yapabildikleri dijital platformlardır. Öğrencilere derslerin sosyal medya araçları üzerinden işlenmesidir.

Bilgi: Bilgi basamağı öğrencilerin öğrenmeleriyle ilgili davranışlardan verilen bilgiyi olduğu gibi tekrarlayabilmesi davranışdır. Araştırmacı tarafından hazırlanan bilgi düzeyinde 10 sorudan öğrencinin aldığı puandır.

Kavrama: Öğrencilerin bilgi basamağında kazandıklarını yeni bir duruma transfer etmesi, çevirme, nedenini, niçinini açıklama, örnek vermeyi kapsar. Kavrama düzeyinde 10 sorudan öğrencinin aldığı puandır.

Uygulama: Konu ile ilgili ilke, yöntem ve teknikleri yeni bir durumla karşılaştığında kullanmayı kapsayan davranıştır. Uygulama düzeyinde 5 sorudan öğrencinin aldığı puandır.

Ön Test: Lise 10. Sınıf öğrencilere Türk Dili ve Edebiyatı dersi “Roman” konusu kapsamında araştırmacı tarafından hazırlanan geçerliliği ve güvenirliği hesaplanan öğrenme öncesi ölçme aracı olarak kullanılan 25 sorudan her bir öğrencinin aldığı puandır.

Son Test: Lise 10. Sınıf öğrencilere Türk Dili ve Edebiyatı dersi “Roman” konusu kapsamında öğrenme sonrası ölçme aracı olarak kullanılan başarı testidir.

BÖLÜM 2

3. ALAN YAZIN

Bu bölümde edebiyatın tanımı, edebiyat öğretimi, internetin gelişimi, sosyal medya araçları, ilgili kuramsal açıklamalara ve araştırmalara yer verilmiştir.

2.1. Edebiyat

“Edebiyat malzemesi dil, kaynağı yaşantılar ve hayal gücü olan bir yaratıcılık, başka bir deyişle bir sanat dalıdır” (Aytaç, 2000). “Edebiyat, düşünce duygu ve hayallerin, yazı veya sözle, dil vasıtası ile güzel bir şekilde ifade edilmesi sanatıdır.” (Doğan 2011). Tanzimat’tan önce edep şeklinde kullanılan ve iyi ahlak, güzel söz söyleme sanatı anlamlarına gelecek şekilde kullanılan sözcük ilk defa 1860’tan sonra edebiyat şeklinde kullanılmaya başlamıştır. Edebiyatın, günümüzdeki tanımlamasına güzel sanatlar vurgusu ön plana çıkmıştır. “İnsanların estetik haz kaygısıyla yaptıkları ve duygu düşüncelerini edebi metinler aracılığıyla düz yazı veya şiir şeklinde oluşturdukları ürünlere ve bu ürünleri inceleyen disipline edebiyat denir.”. Şeklindeki tanım kullanılmaktadır (Karaalioğlu, 1983).

Edebiyatın soyut bir kavram olmasından kaynaklı pek çok tanımı yapılmıştır. Bu tanımlardan bazılarında edebiyatın dil yönüne vurgu yapılmış, bazı tanımlarda edebiyatın söz kısmı vurgulanmış sözcüklerle sanat yapma şeklinde tanımlanmış, bazı tanımlarda bilim dalı olma yönü vurgulanmış yazı veya sözle oluşturulan metinleri inceleyen bilim dalı şeklinde tanımlanmıştır (Çetişli, 2006).

Edebiyat, edebi metinler aracılığıyla insanın duygularını betimleyen ve insana duygularını tanıma fırsatı veren bir sanat dalıdır. Edebiyatla insanlara kendilerini ve içinde yaşadığı kültürdeki insanları tanımasını sağlar. Edebiyat insanları yüzeysellikten kurtararak daha içten ve çok yönlü düşünmesine yardımcı olur. Edebiyat bireylerde empati, düş gücü, anlama ve anlatma yeteneklerinin ortaya çıkmasına katkı sağlar (Nas, 2002).

Edebiyatın taşıdığı bu işlevler, edebiyat eğitiminin ne kadar önemli olduğunun bir göstergesidir. Öğrencilerin bilgiye ulaşmalarında, çevreleriyle sağlıklı iletişim kurabilmelerinde, sosyalleşmelerinde, duygu ve düşüncelerini etkili anlatabilmelerinde dilin önemli bir yeri bulunmaktadır. Çünkü insan dil ile düşünür, dil ile anlar ve anlatır. Dili doğru ve düzgün kullanma doğuştan gelen bir yetenek değil, eğitimle elde edilen bir beceridir. Bu da ancak iyi bir ana dili eğitimiyle kazanılabilir. Onun için ilkokuldan üniversiteye kadar süren

eğitimin her kademesine dil eğitimi ön planda tutulmaktadır. Ortaöğretimde ana dili eğitimi Türk Edebiyatı ve Dil ve Anlatım dersleri aracılığıyla yapılmaktadır (Ergin, 2002).

2.1.1. Edebiyat Eğitiminin Tarihsel Gelişimi

Türk siyasi tarihinde Büyük Hun İmparatorluğu Türklerin birlik olarak kurdukları ilk Türk devletidir. Sosyal hayatın göçebe hayvancılık olduğu Orta Asya bozkırında insanların temel geçim kaynakları hayvancılık ve buna bağlı gelişen ürünlerdir. İslamiyet öncesi Türk destanlarından hareketle Büyük Hun İmparatorluğunun eğitime nasıl baktığı eğitim hayatlarında nelerin öncelik taşıdığını görmek mümkündür. Bu destanlarda eğitimin önceliğinin hayvancılık, demircilik ve savaş eğitimi olduğu görülmektedir (Akyüz, 2007).

Tarihte Türk adıyla kurulan ilk Türk devleti olan Göktürk Devleti aynı zamanda yazıyı kullanan ilk devlet olması bakımından da Türk tarihi açısından önemli bir yere sahiptir. Göktürklerden günümüze kalan Orhun Abidelerinde Bilge Kağan milletine ve kendisinden sonra gelecek olan nesillere önemli mesajlar vermektedir. O günler milletin kendi değerleriyle barışık olmayıp özentiyile başlayacak olan kültürel erozyonun nasıl hüsrarla sonuçlanacağını anlatmaktadır. Eğitim tarihimiz açısından düşünüldüğünde Göktürklerin yazıyı kullandıkları ve bu yazıyı kendi alfabelerini kullanarak yapmaları eğitime ve yazıya önem verdiklerini gösterir. Orhun Kitabelerinin içeriği bir nevi uygulanacak olan eğitimin temel taşlarını oluşturmaktadır. Bağımsızlık, kültürü korumak, gelecek nesilleri düşünerek insan yetiştirmek yazıtlardan çıkarabileceğimiz sonuçlardandır (Akyüz, 2007).

Uygurların yerleşik hayata geçmesiyle birlikte bu dönemde yazılan eserlerin fazlalığı ön plana çıkmaktadır. Bu dönemde yazılan eserlerden yola çıkarak eğitim önceliğinin din olduğu görülmektedir. Maniheizm ve Budizm'e inanan Türkler yazılı eserlerinde bu dinlerin öğretilerini işlemişlerdir. İslamiyet'in kabulüyle birlikte başlayan ve Türk edebiyatı içinde bir dönemin başlangıcı olan İslami dönemde eğitim daha kapsamlı ve organize bir hal almıştır. Medrese eğitim sistemi Türk tarihinde Karahanlılarla başlamış asıl yaygınlığını ve kurumsallığını Büyük Selçuklu Devleti zamanında yapılan Nizamiye Medreseleri ile sürdürmüştür Nizamiye medreseleriyle başlayan süreç Anadolu Selçuklu ve Osmanlı İmparatorluğu ile devam etmiştir. Bu medreselerden önemli devlet adamı, bilim insanı, edipler ve şairler yetişmiştir (Akyüz, 2007). Osmanlı İmparatorluğu'nda 18.yy başlayan gerilemeyi durdurmak için birtakım adımlar atılmıştır. Bu adımların biri de Tanzimat Fermanıdır.

Tanzimat Fermanı ile Osmanlı Devleti birçok alanda yönünü Batıya dönmüştür. Kendi kurumlarını batılı tarzdaki kurumlarla değiştirmiş veya eski ile yeni kurumlar varlıklarını birlikte devam ettirmişlerdir. Batılı tarzda açılan okullar medreselerin önüne geçmiş ve eski değerini yitiren medreseler yerini Batılı tarzda açılan okullara bırakmıştır (Ergin, 1977).

Osmanlı İmparatorluğu'nda Tanzimatla başlayan kurumları modernleştirme ve Batılılaştırma eğitim kurumlarında batılı tarzda açılan rüştiyeler, idadiyeler, sultaniyeler 'in açılmasıyla devam etmiştir. Batılı tarzda açılan bu okullarda uygulanan öğretim programları aracılığıyla eğitimde köklü değişiklikler yapılmıştır. Osmanlı İmparatorluğu'nun eğitim politikasında yaptığı değişiklikler, 1846 yılında Mekâtib-i Umumiye Nezareti'nin kurulmasıyla hızlanmıştır. Bu dönemde Sıbyan Mekteplerinin öğrenim süresi en az 4, en çok 7 yıl, olarak belirlenmiştir. Bu okullara başlama yaşı da altı olarak kararlaştırılmıştır (Unat, 1964).

Sıbyan Mektebini bitiren çocuklar bir kademe daha üst okullar olan rüştiyelere devam etmiştir. Rüştiye eğitimini de başarı ile tamamlayan öğrenciler idadilere devam etmişlerdir. Rüştiyelerde dört yıl eğitim alan öğrenciler üç yıl da idadilerde eğitim almışlardır (Şen, 2016). Rüştiye ve idadilerde süren yedi yıllık eğitim hayatında öğrencilerin aldıkları Türk Dili ve Edebiyatı derslerinin haftalık ders dağılımı Tablo 2.1'de verilmiştir.

Tablo 2.1. Yedi Yıllık İdadilerin Haftalık Ders Saati Dağılımı

Ders isimleri	1.yıl	2.yıl	3.yıl	4.yıl	5.yıl	6.yıl	7.yıl
Türkçe	6	5	3	2	-	-	-
Edebiyat ve ahlak	-	-	-	-	-	2	2
Hüsn-ü Hat	1	1	1	1	1	-	-

Eğitim süresi yedi yıl olan idadilerde öğrencilere önce ana dil eğitimi ve yazma dersleri son iki yılda da edebiyat dersleri verilmiştir. Okuma, sözlük kullanımı, yazım kuralları, Osmanlı Türkçesi dil bilgisi kuralları, güzel yazı teknikleri gibi konular Türkçe dersi içerisinde verilmekteydi. Türk edebiyatındaki önemli manzum ve mensur eserler yine Türkçe dersi içerisinde okutulup ezberletilirdi. Hüsn-ü hat dersinde değişik yazım teknikleri ile öğrenciye güzel yazı yazma becerisi kazandırılmaktaydı. Edebiyat ve ahlak dersinde edebi eserlerin tanıtımı yapılarak bu eserlerin ne gibi anlatım özelliklerine sahip olduğu, hangi üslûpla yazıldığı ve diğer üslupların neler olduğu anlatılırdı. Edebiyat ve ahlak dersinde Türkçe dersinde olduğu gibi Türk edebiyatının önemli eserleri okutulup ezberletilirdi. Bu dersin diğer yönü öğrencilere güzel ahlaklı olmalarını sağlamaktı, bu doğrultuda ahlaki değerler derslerde işlenirdi (Şen, 2016).

Edebiyatta bu dönemde Batıdan etkilenmiş ve edebiyatımız için bir diğer dönemin başlangıcı olmuştur. Batı etkisinde gelişen Türk edebiyatı diye adlandırılan bu dönemde edebiyatımıza batıdan alınan yeni türler girmiş, edebi metinlerde işlenen konular bireysel olmaktan çıkmış toplumsal konulara ağırlık verilmeye başlanmıştır. Tanzimat'la başlayan Batıyı örnek alma sırasıyla ıslahatları ve akabinde Meşruti bir yönetime geçişle devam etmiştir.

Bu dönemde eğitim ve edebiyatımız açısından önemli gelişme Osmanlı sahasında gerçekleşen fikir cereyanları Genç Kalemler Dergisi'nde başlayan yeni lisan hareketi ve Türkçülük fikri dilde sadeleşmeye, işlenen konularda yerli ve milli konulara dönmeyi savunmuştur. Bu dönemde meydana gelen siyasi gelişmelerde Milliyetçilik fikrinin gelişmesini ve yaygınlaşmasını sağlamıştır (Yücel, 1994). Cumhuriyetin ilanı ile Tanzimat döneminde başlayan eğitimdeki çok başlılık Tevhid-i Tedrisat Kanunun 1924 yılında yürürlüğe girmesiyle birlikte sona ermiştir. Ülkedeki tüm okullar Millî Eğitim Bakanlığı [MEB] çatısı altında birleştirilmiştir.

Cumhuriyet döneminin ilköğretim programı 1924 yılında Mehmet Fuad, Ali Canip ve Süleyman Şevket tarafından hazırlanmıştır. Hazırlanan öğretim programındaki ders kitaplarında Fransız kültürünün etkisi hissedilirken, öğretim programının hazırlanmasında Belçika öğretim programları temele alınarak program hazırlanmıştır. 1924 yılında hazırlanan öğretim programında Türkçe ve edebiyat derslerinin haftalık ders saati dağılımı; 1.yıl 3, 2.yıl 3, 3.yıl fen dalında 2, 3.yıl edebiyat dalında 5 saat şeklinde düzenlenmiştir (Yücel, 1994).

1949 yılına gelene kadar Türk Dili ve Edebiyatı dersi Türkçe dersi içerisinde tahrir, kıraat, edebi tetkikler, gramer gibi konular işlenmiştir. Dersin haftalık ders saatlerinde, dersin amaçlarında bazı değişiklikler yapılmıştır. Dersin adı ilk defa 1949 yılında Türk Dili ve Edebiyatı olarak değiştirilmiştir. Hazırlan programda lise 1 ve 2. sınıflarda ilk kez dil bilgisi dersinin verilmesi kararı alınmıştır. Türk Dili ve Edebiyatı Programına haftalık ders saati beş saat olacak şekilde düzenlenmiş, bu beş saatin 2 saati edebiyat ve okuma şeklinde 1 saatinin dilbilgisi konularının işlenmesi diğer 2 saatinde kompozisyon konusu olarak işlenilmesi yönünde karar alınmıştır (Karakuş, 2002).

Türk Dili ve Edebiyatı programları arasında en uzun süre yürürlükte kalan program 1957 yılında hazırlanan programdır. 1991 yılına kadar yürürlükte olan programda lise 1. sınıflarda haftalık 5 saat, lise 2. sınıflarda 4 saat, lise 3. sınıf fen sınıflarında 3 saat, edebiyat

sınıflarında 6 saat şeklinde Türk Dili ve Edebiyatı dersi okutulmuştur. Derslerin işlenişinde okuma ve kompozisyon saatleri şeklinde uygulamaya yer verilmiştir (Karakuş, 2002).

Cumhuriyet döneminden günümüze gelinceye kadar eğitim programlarımız ve Edebiyat öğretim programı farklı yıllarda değişikliklere uğramıştır. Bu değişiklikler bazen Türk dili edebiyatı dersini ders saatleri bazen ismi bazen de müfredatta yapılan değişiklikler şeklinde olmuştur. En son şeklini Millî Eğitim Bakanlığının 2018 yılında çıkardığı Türk Dili dersi öğretim programı ile almıştır.

Araştırmada Türk Dili ve Edebiyatı dersi sosyal medya araçları kullanılarak işlendiğinde bu araçların ders başarısına nasıl bir etkisinin olacağı ortaya konulacaktır. Son yıllarda internet ve sosyal medya platformları sadece iletişimi sağlamakla kalmayıp birçok ihtiyaca da cevap vermek için kullanılmaya başlamıştır. Sosyal medya araçları edebi metinlerin paylaşıldığı, ders tekrarlarının yapıldığı bir alan olarak da hizmet vermektedir.

2.2 İnternetin Gelişimi ve Sosyal Medya

Bilgisayarın 1950’li yıllarda insanların hayatına girmesiyle birlikte gelişen bilgisayarlara veri aktarımı ihtiyacı doğdu. Bu veri ağları İngiltere ve Fransa’da kullanılmaya başlandı. İnternet ile ilgili ilk somut veri ağı Amerika Birleşik Devletleri’nde kullanılmaya başlayan Gelişmiş Araştırma Projeleri Dairesi Ağı (ARPANET) sistemidir (Türkoğlu, 2004).

İnternet ilk olarak Web 1.0 teknolojisi ile başlamıştır. Bu teknolojide internet kullanıcıları pasif durumdadır. Bilgi paylaşımı ve içerik oluşturma yayıncıya bağlıdır. Bu uygulama da kullanıcılar bir nevi televizyon yayını izler gibi akışı izlemektedir. Web 2.0 teknolojisi ile birlikte artık kullanıcılar içerik oluşturup paylaşımlar yapabilmektedir. Sosyal medya sitelerinin yaygın hale gelmesi bu gelişmeyle birlikte olmuştur. Web 3.0 teknolojisi yapay zekanın devrede olduğu bir sistemle internet dünyasındaki gelişmelere her gün bir yenisi eklenmektedir (Barak, 2018).

Günümüze geldiğimizde akıllı telefonların yaygınlaşmasıyla birlikte internet kullanımı bir hayli artmıştır. Telefonların sunduğu kablosuz internet hizmeti kullanımı daha da yaygınlaştırmıştır. Gelişen teknolojiyle beraber insanların faturalarını ödemesi, resmi işlerini yürütebilmesi, bankacılık hizmetlerinden yararlanabilmesi için internete ihtiyaç duyması interneti zorunlu bir ihtiyaç haline getirmiştir. İnternetin gelişimi özellikle de Web 2.0 teknolojisinin kullanılmaya başlaması ile internet kullanıcıları içerik oluşturabilme, paylaşım

yapabilme gibi özellikleri kullanmaya başlamıştır. Yaşanan bu gelişme sosyal medyanın kullanılmaya başlamasını ve yaygınlaşmasını sağlamıştır.

2.2.1 Sosyal Medya Kavramı

Sosyal medya insanların telefon, tablet veya bilgisayar aracılığı ile sanal ortamda kendilerini tanıtan, bir adreslerinin olduğu, bu adresleri arkadaşlarının görebildiği, kendisinin de bir çevre edinip arkadaş edindiği, kişilerin sayfalarını görebildiği dijital platformlardır. Sosyal medya aracılığıyla paylaşılan bilgi, belge, fotoğraf ve videolar isteğe bağlı olarak herkesin görmesine izin verilebileceği gibi sadece arkadaşlarının da görebileceği bir duruma getirilebilir. Sosyal medyada yapılan paylaşımlara kişiler yorum yaparak etkileşimi çok yönlü bir hale getirebilir (Vural ve Bat, 2010).

Klasik medyada insanlar pasif ve edilgen durumdaydılar yayıncı ne yayınlamak isterse izleyici onu alır doğruluğu veya yanlış konusunda fikir beyan edemezdi. Paylaşılan yayın hakkındaki düşüncelerini söyleyebileceği bir imkân yoktu. Ayrıca geleneksel medya oldukça pahalı bir hizmet olup çok ciddi ekonomi ve paydaş isteyen bir sektördü. Sosyal medya araçlarının hayatımıza girmesiyle birlikte hemen herkesin elinde bulunan bir akıllı telefon ve internet erişimiyle kişiler haber oluşturabilir, fikir paylaşımında bulunabilir, elindeki bilgi ve belgeleri tüm dünya ile herhangi bir ücret ödmeden paylaşabilir ve paylaştığının da anında dönütlerini alma imkanına sahip olabilir (Polat, 2016).

Sosyal medya insanların sadece fikir ve duygu paylaşım ihtiyacını gidermekle kalmayıp merak duygusunu da gidermektedir. Kendi dışındaki kişilerin neler yaptığı seyahat tercihlerinin neler olduğu, beğenilerini, kimlerle arkadaş olduğunu görme imkânı da vermektedir. Sosyal ağları insanlar oyun ve eğlence ihtiyacını da gidermek için kullanmaktadır. Farklı uygulamalarla beğeni ve tercihlerine göre oyun ve eğlence grupları oluşturulabilmektedir (Köseoğlu, 2012).

İnsan yaşamında önemli yeri olan sosyal medyanın, paylaşım yapma, aynı zamanda çoklu kullanılabilmesi ve etkileşime imkân vermesi, devamlı güncellenebilir olması gibi özellikleri bakımından kullanıcı sayısını sürekli artırmayı başarmıştır. Kullanıcı sayısının çok büyük rakamlara ulaşmasıyla birlikte sosyal medya geniş halk kitlelerini yönlendirme, harekete geçirme bir yere kanalize etme gibi toplumsal olayların en önemli habercisi ve aktörü konumuna gelmiştir (Güzel, 2006).

Sosyal medyada yaşanan hızlı gelişmeler 2021 yılına gelindiğinde metaverse evrilmeye başlamıştır. Metaverse daha önce duyulmayan bu kavram internet dünyasının çok farklı bir boyuta taşınacağına habercisiydi. Metaverse insanlara sanal gerçekliğin olduğu ikinci bir evrende oluşturacakları yeni sanal kimlik ve kişilikle yeni bir dünya vaat etmektedir. Bu dünyada insanlar sanal gerçekliğin sunacağı tüm fırsatları kullanmaya başlayacaktır. İnsanların sanal ortamda oluşturacakları kendi avatarları aracılığıyla bu sanal dünyada yeni işlerini, yeni kimliklerini, kendi oluşturdukları yaşam alanlarını kurabileceklerdir (Sparkes, 2021).

Sosyal medya araçları her birinin kendine özgü ön plana çıkan bir yönü vardır. YouTube'un video paylaşımı, Instagram'da fotoğraf paylaşımı, WhatsApp'ta iletişim ve belge paylaşımı ön plana çıkmaktadır. Sosyal medya araçlarının birbirine benzeyen ortak özellikleri de bulunmaktadır.

2.2.2 Sosyal Medyanın Özellikleri

Sosyal medyanın ön plana çıkan özelliklerinden bir tanesi kişilerin kendilerini ifade edebilecekleri her şekilde ifade etme imkanına sahip olmalarıdır. Kendisini yazı ile anlatabilen bir kişi paylaşımını sözcükler üzerinden yapacaktır. Söz ile değil de resim ve video ile yaparsa kendi çekimi veya başka bir paylaşımı beğenerek duygusunu ifade edebilmektedir. Kendisinin bir müzik icra etme kabiliyeti yoksa yapılmış bir müziğin paylaşımını veya beğenisini yaparak kendisini ifade edebilme imkânı bulması sosyal medyanın öne çıkan en önemli özelliği diyebiliriz. Sosyal medyanın ön plana çıkan bir diğer özelliği insanlar takip etmek istedikleri kişileri takip edebilmeleri sanat, spor, siyaset dünyasının önemli isimleri ile doğrudan iletişime geçme imkânı olması sosyal medyanın sunduğu önemli bir fırsattır.

İnsanlar farklı ihtiyaçlarını gidermek için sosyal medyayı kullanmaktadırlar. Kimisi sosyal medya aracılığı ile sesini duyurmak istiyor. Kimisi anlatamadığı problemini anlatarak yalnızlık hissinden kurtulmak istiyor. Kimisi sadece merak ve eğlence ihtiyacını gidermek için bu sitelerde vakit geçirmektedir (Güzel, 2006).

Sosyal medya araçlarının ortak özelliği olarak şunlar söylenebilir.

Kullanıcılar: Paylaşım yapanlar üzerinden düşünüldüğünde sosyal medya insanlara bir şeyleri aktarmak ve paylaşmak hususunda kendilerine inanmalarını sağlar. Bu inançla yapılan paylaşımlara da anında dönüt alır.

Şeffaflık: Sosyal medya platformları herkese açık yerlerdir. Herkes düşündüğünü medeni ve hukuki sınırlar içinde paylaşabilir.

İletişim: Karşılıklı etkileşim vardır. Sosyal medyada klasik medyadaki tek yönlü iletişimin yerini kullanıcıların da etkileşimde bulunabildiği bir uygulamadır.

Kullanıcı fazlalığı: Kullanıcı sayısının milyarlara ulaşması Sosyal medyayı kitle iletişim aracı haline getirmiştir.

İlişkilendirme: İnsanların beğeni ve tercihlerine göre linkler sunar ve bir sosyal medya uygulaması diğer uygulamayla bağlantılı bir hizmet sunar (Mayfield, 2008).

2.2.3 Sosyal medya araçları

Sosyal medya araçları internet tabanlı bir uygulama aracılığıyla kişilerin şahsi hesaplarını oluşturdukları ve sayfalarında paylaşım yapmalarına imkân sağlayan bu paylaşımlara yorumların yapılabildiği kendisinin de bir başkasının sayfasına bakıp yorum yapabildiği uygulamalara sosyal medya denir (Altınay Bor, 2018). İçeriğinde oyun, eğlence, bilgi ve belge paylaşımı, karşılıklı konuşabilme, ilgi duyduğu etkinlik ve kişileri takip edebilme özelliklerinden dolayı sosyal medya kullanımında çok ciddi artışlar olmuştur. Günümüzde birçok sosyal ağ ve sosyal medya platformları bulunmaktadır. Bu platformlar şunlardır.

Bloglar: İnsanların herhangi bir konu hakkında fikirlerini paylaşmak maksadıyla kurdukları internet tabanlı uygulamadır. İsteyen herkes blog açıp yasalar sınırlar içinde fikirlerini resim, müzik ve videolarını paylaşabilmektedirler. Kendi sitelerinde veya başka sitelerde yazı yazıp yayınlayan kişilere blogger denir (Özkök, 2019).

Mikroblog: Kullanıcılarını kısa paylaşımlar yapmasına olanak sağlayan 280 karaktere kadar anlık durumları ile ilgili paylaşımları yaptıkları uygulamalara denir. Dünya genelinde en yaygın ve en çok bilinen mikroblog Twitter'dır.

YouTube: Medya paylaşım siteleri arasında en çok kullanılan ve en çok bilinen medya paylaşım sitesi olan YouTube'tur. Kişiler bu uygulamaya üye olmadan burada yüklenen videoları izleyebilir, yayınlanan videolar hakkında yorum yapabilir. YouTube üye olan kullanıcılar kendileri de siteye videolar yükleyerek yayın yapabilirler. Eğlence, danışmanlık, eğitim gibi akla gelebilecek her konuda çekilmiş videoları burada bulmak mümkündür. Son yıllarda özellikle müzik videolarının en çok dinlendiği platform olmuştur. Öğrenciler de YouTube etkin bir şekilde kullanmaktadır. Tekrar etmek istedikleri bir dersi yeniden farklı öğretmenler tarafından izlemi fırsatı veren veya kendilerinin de bir deneyin yapılışı veya bir kitabın tanıtımı gibi konularda çektikleri videoları yayınlatabildikleri YouTube'ta gün içerisinde ortalama dört milyar video izlenmektedir (Aksu, 2013).

Instagram: Kişilerin özellikle fotoğraf paylaşımı için kullandıkları site olan Instagram akıllı telefonlar üzerinden kullanılabilen bir uygulamadır. Kullanıcılar paylaştıkları fotoğraf ve videoları isterlerse filtreleyip sadece arkadaşlarının görebileceği bir şekilde yayınlarken isterse gizlilik ayarlarından herkes tarafından görülebilir hale getirebilir. Instagram anlık paylaşım imkânı vermesi paylaşımları görenlerin bu paylaşımlara yorum ve ifade bırakma özelliğinin olması Instagram'ın kullanıcı sayısını arttırmaktadır. Bu uygulamayı dünyada ortalama bir ay içerisinde 600 milyon kişi tarafından kullanılmaktadır (Altınay Bor, 2018).

Facebook: İlk çıkışı öğrencilerin sanal bir okul yıllığı yapma fikriyle ortaya çıkan Facebook önceleri sadece bir okul içi arkadaşlık sitesiyken her gün artan kullanıcılar sayesinde bugün dünyanın en çok kullanılan sosyal medya araçlarından biri haline gelmiştir. Facebook'ta sadece arkadaşlık amaçlı bir kullanım olmayıp kişni haber metni oluşturup paylaşabildiği anlık durum, fotoğraf ve video paylaşım özelliği olan uygulamada kişiler paylaşımlara yorum yapıp fikirlerini söyleyebilmektedirler (Yeniçıktı, 2014).

Öğrenciler Facebook'u her ne kadar medya ve görsel paylaşım amaçlı kullansalar da ihtiyaç duyduklarında veya yönlendirildiklerine eğitim amaçlıda kullandıkları görülmektedir. Uygulamada yer alan özellikler kişilerin beğeni, ilgi, tercihlerine göre gruplar oluşturabilmekte oluşturulan bu gruplardan gelen paylaşımlara kendisi de aktif bir şekilde katılabilmektedir.

Snapchat: Kullanım şekli Instagram gibi olan snapchat sadece akıllı telefonlarda kullanılabilmektedir. Bu uygulamada da fotoğraf veya video yayını yapılabilmektedir. Bu

uygulamada Instagram'dan farklı olarak yapılan paylaşımlar 24 saat içerisinde silinmektedir (Çayırılı, 2017).

WhatsApp: Akıllı telefonlarda ve mobil cihazlarda kullanılmak için ve haberleşme maksadıyla kurulan ve ücretsiz iletişim imkânı veren uygulamada görüntü, ses video belge paylaşımı anlık olarak yapılmaktadır. Kişiler istedikleri kişilerle gruplar oluşturarak toplu mesajlaşabilirler veya bir konu için bir araya gelen kişilerce aynı paylaşımlar karşılıklı etkileşimde bulunacak şekilde kullanılabilir. Dünya çapında bir kullanıma sahip olan uygulama daha sonra geliştirilen WhatsAppweb uygulamasıyla bilgisayarlara bağlanıp özellikle belge paylaşımını çok kolay hale getirmiştir. Yeterli internet olduğu takdirde her türlü haberleşmeyi ücretsiz yapma imkânı sunan WhatsApp'ın kullanıcı sayısı her gün artmaktadır. Öğrenciler sınıf arkadaşları ile grup oluşturup okulda gördükleri derslerle ilgili birbirlerine sorular sorarak dersi pekiştirebilirler. Öğretmenler sınıflarıyla ilgili bilgi ve belge paylaşımını bu uygulama üzerinden yaparak uygulamayı eğitim amaçlı kullanmaktadırlar (Altınay Bor, 2018).

Dünyada internet kullanımı ile ilgili yapılan araştırmada 4,66 milyar insanın internet kullandığı sonucu ortaya çıkmıştır. Bu sayı dünya nüfusu ile oranlandığında %59,5 ne denk gelmektedir. İnsanlar gününün 6 saat 54 dakikasını internette geçirmektedirler. Dünyada sosyal medya kullanıcı sayısı 4,2 milyar olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Bu da neredeyse dünya nüfusunu yarısından fazlasının sosyal medya kullandığını göstermektedir. Ülkemizde sosyal medya araçlarını kullanım oranı %70,8 çıkmıştır. Ülkemizde günlük internette geçirilen zaman 7 saat 57 dakikadır. Bu ortalama dünya ortalamasının üzerindedir. Ülke nüfusumuzun %70,8 sosyal medya kullanmaktadır (<https://wearesocial.com/uk/blog/2021/01/digital-2021-uk/> erişim tarihi 06.05.2021).

2021 verilerine bakıldığında dünya genelinde internet ve sosyal medya kullanımının sürekli bir artış gösterdiğini görmekteyiz. İnternet ve sosyal medyanın iletişimde sağladığı kolaylık ve alınan hizmet ile maliyet karşılaştırıldığında çok düşük maliyetlerle bu hizmetlere ulaşmak sosyal medyanın bu denli hızlı büyümesinin nedenlerinden biridir. Artışın bir diğer nedeni de gelişen teknoloji ile birlikte akıllı telefon kullanımının artması gösterilebilir. Gelişen teknoloji ile yeni öğretim yöntemleri de kullanılmaya başlamaktadır. Sosyal medya araçlarının kullanımındaki bu artış öğrenciler ve öğretmenler tarafından sosyal medya bir öğretim aracı olarak kullanılmaya başlamıştır.

2.3 Öğretim Yöntemleri

Öğretme stratejisi, öğretim yöntemleri ve öğretim teknikleri kavramları birbirinin yerine kullanılmalarına karşılık üçü de öğretim amaçlarına hizmet eden farklı anlama sahip kavramlardır. Öğretim yöntemi amaçlara ulaşmak için izlenen en kısa yol ya da bir konuyu öğrenmek için izlenen en düzenli yoldur. Öğretim yöntemi, bir sorunu çözmek, bir deneyi sonuçlandırmak, bir konuyu öğrenmek ya da öğretmek gibi amaçlara ulaşmak için bilinçli olarak seçilen ve izlenen yoldur (Oğuzkan, 1985). Öğretimde öğrencilere belirlenen davranışların kazandırılması ancak uygun yöntemlerin seçimi ile gerçekleşebilir. Ancak, herhangi bir yöntem herhangi bir ders için uygundur ya da yeterlidir ya da şu yöntem iyi, bu yöntem iyi değil gibi açıklama yapılmamalıdır (Güven, 2013).

Öğretim yöntem ve bu yöntemlere bağlı teknikleri belirlemede öğretim programlarının önemi çok büyüktür. Öğretmenler öğretim programlarındaki hedeflere ulaşabilmek için farklı farklı yöntemler kullanırlar öğretmenin seçeceği yöntemi belirleyen birçok etken vardır. Bu faktörlerin en önemlileri şunlardır (Küçükahmet, 1998).

1. Öğretmenin yönetime alışık olması: Öğretmenler der için yöntem belirlerken insan doğası gereği alışık olduğu bir şeyi yapmaya devam eder. Bu da öğretmenlerin kendilerini rahat hissettikleri yöntemle dersleri işlemlerini sağlar. Öğretmenler sadece alışık olduğu yöntemleri değil de içinde bulunduğu şartları göz önünde bulundurarak yeni yöntemleri deneme cesaretini göstermelidirler

2. Zaman: Öğretmenlerin yöntem seçimini belirleyen bir diğer etkende zamandır. Anlatacağı konuya ayrılan zaman ile kullanacağı yöntem ile harcayacağı zamanı karşılaştırarak bir karara varır. Modern öğretim yöntemleri öğrenci merkezli olmasından dolayı uzun zaman alabilmektedir. Öğretmenler bu konuda verimli bir zaman yönetimi göstererek isabetli bir karar alabilirler.

3. Fiziki şartlar: Öğretim yöntemini belirleyen diğer faktörde eldeki imkanlardır. Öğretmen bu imkanları göz önüne getirerek yöntemini belirleyecektir. Fiziki şartların uygun olmadığı durumlarda planlamasını önceden yaparak uygun şartları oluşturmakta öğretmenin yöntemini belirleyebilir

4. Maliyet: Öğretim yöntemi belirlenirken göz önünde bulundurulması gereken diğer durumda maliyettir. Öğretmen seçeceği yöntemde aynı sonuçları alacağını biliyorsa ekonomik

olanı tercih etmesi gerekebilir. Örneğin sunuş yoluyla anlatacağı bir konu için gezip görerek anlatma yöntemini seçmesi zaman ve ekonomik bir israfa neden olur.

5. Sınıfın mevcudu: Öğretmen yöntemi belirlerken sınıfın sayısını da düşünerek hareket eder. Sınıf mevcutlarının az olduğu sınıflarda modern yöntemler kullanmak mümkün iken kalabalık sınıflarda aynı yöntemi uygulamak mümkün olmayabilir.

6. Konu: Yöntemi belirleyen bir diğer faktörde işlenecek konunun özelliğidir. Öğretmen öğrenciler için ilk defa anlatacağı bir konu için seçeceği teknikle ön öğrenmelerin yapıldığı bir konu için seçeceği yöntem birbirinden farklı olacaktır

7. Kazandırılmak istenen davranış: Öğrencilerde geliştirilmek istenen davranış ne ise ona göre bir yöntem belirlenir. Öğretimin sonunda öğrencide motor beceri gerektiren bir davranış istiyorsa ona göre bir yöntem belirlenir. Bilişsel bir beceri öğretilecekse ona göre bir yöntem belirlenir (Küçükahmet, 1998).

Sosyal medya araçlarının eğitim aracı olarak kullanılmasına yönelik yurt içinde ve yurt dışında çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmalardan bazıları aşağıda verilmiştir.

2.4. Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar

Yurt içinde ve yurt dışında yapılan sosyal medya araçları ile yapılan eğitim çalışmalarının değerlendirilmesinin yapıldığı “Sosyal Ağların Eğitim Amaçlı Kullanımı” adlı çalışmada sosyal medya kullanımının yaygınlaştığı bu kullanım yoğunluğunda sosyal medya araçlarının eğitim amaçlı kullanılabileceği, sosyal medyada kullanıcıların içerik oluşturabilme özelliğinin olmasının öğretmen ve öğrenciyi eğitim sürecinde daha aktif katılabileceği, öğrencilerin akademik gelişimlerine katkısının olacağını ayrıca öğrencilerdeki problem çözme becerisine ve sosyalleşmesine katkısının olacağı, sosyal medyanın karşılıklı etkileşime açık olması eğitim çalışmaları açısından kullanılabilir olduğu sonucuna varılmıştır (Gülbahar, Kalelioğlu, Madran, 2010).

“Sosyal ağların öğrencilerin üzerindeki etkisinin veri madenciliği kullanılarak incelenmesi” adlı çalışmada, Fırat Üniversitesinde okuyan öğrencilerin sosyal medya araçlarının kullanımına dair görüşleri alınmıştır. Araştırma sonunda öğrenciler sosyal medyanın kendilerine eğitim açısından birçok fırsat verdiğini belirtmişlerdir. Yapılan araştırmada öğrencilerin sosyal medyayı yoğun bir şekilde kullandıkları sonucu ön plana çıkmıştır. Öğrenciler görüşlerinde kullanım amaçları arasında eğitim olsa da yeteri kadar

eğitim amaçlı kullanmadıklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin sosyal medya araçlarını daha verimli kullanmaları için bu konuda eğitim verilip bir farkındalık oluşturulmasının yararlı olacağı sonucuna varmışlardır (Koç ve Karabatak, 2011).

Çukurova Üniversitesinde okuyan öğrencilerin sosyal medya araçlarını hangi amaçla kullandıkları ve eğitim amacıyla kullanılmasına yönelik görüşlerinin alındığı çalışmada, sosyal medya araçlarının olumlu ve olumsuz taraflarının neler olduğu sorulmuştur. Alınan cevaplar sosyal medyanın kendilerine etkileşim fırsatı verdiği ve bireyin duygu ve düşüncelerini paylaşmada kendilerine gelen olumlu yönler olarak belirtmişlerdir. Olumsuz yönlerini bu alanlarda çok zaman geçirdikleri ve kendileri için büyük bir zaman israfı olduğunu söylemişlerdir. Bununla birlikte ders çalışmak için dikkat dağınık olduğu görüşlerini öne sürmüşlerdir (Öztürk ve Akgün, 2013).

“Sosyal Medyanın Eğitim Bağlamında Kullanımı” adlı çalışmasında Uşak Üniversitesi öğrencileri ile yapılan deneysel çalışmada öğrenciler deney grubu ve kontrol grubu şeklinde iki gruba ayrılmış, deney grubundaki öğrencilere derslerin işlenişinde Facebook eğitim aracı olarak kullanılmış, kontrol grubu öğrencilerine öğretmenlerin daha önceden kullandıkları yöntem genellikle geleneksel yöntem uygulanmıştır. Facebook eğitim aracı olarak dört hafta boyunca öğrencilerde uygulanmış, araştırma sonunda deneysel grupta yer alan öğrencilerin kontrol grubuna göre ön test son test puan farklarına göre daha başarılı oldukları sonucu ortaya çıkmıştır (Ekici, 2013).

Tasarım stüdyo dersinin geleneksel yöntemlerle işlendiği zaman mı yoksa sosyal medya araçlarında Facebook ile işlendiğinde mi daha başarılı olunmuştur şeklinde yapılan deneysel çalışmada, bu dersi alan öğrenciler iki gruba ayrılmış deney ve kontrol grubu şeklinde deney grubuna eğitim aracı olarak Facebook kullanılmış, kontrol grubundaki öğrencilere geleneksel yöntemlerle ders işlenmiştir. Araştırma sonunda deney grubundaki öğrencilerin akademik başarısının kontrol grubundakilere göre daha yüksek çıktığı sonucuna varılmıştır (Güler, 2015).

2012-2013 eğitim-öğretim yılı güz döneminde Ege Üniversitesi Eğitim Fakültesine devam eden “Doktora Formasyon Programı” kapsamında verilen “Gelişim ve Öğrenme” dersini alan öğrencilerle yapılan çalışmada öğrencilere dersler işlenirken sadece sınıf ortamında işlenmemiş, sınıfta işlenen dersler sosyal ağlardan gönderilen paylaşımlarla desteklenmiştir. Dersler bir dönem boyunca bu şekilde işlendikten sonra öğrencilere

uygulama hakkındaki düşünceleri sorulmuş öğrenciler uygulamanın çok verimli geçtiğini dersler açısından, akademik gelişim yönünden kendilerini desteklediklerini belirtmişlerdir. Bu şekilde eğitim amaçlı sosyal medya araçlarının kullanımını önermişlerdir (Sarsar ve Başbay, 2015).

Fen bilimleri ve İngilizce derslerinde öğrencilerin geleneksel yöntemlerle mi sosyal medya kullanılarak yapılan öğretimle mi başarılı olacaklar sorusuna cevap aranan çalışmada deneysel yöntemin kontrol gruplu ön test- son test deseni kullanılmıştır. Kontrol grubuna geleneksel yöntemlerle ders anlatılırken deney grubunda Facebook ile ders işlenmiştir. Uygulama sonunda Facebook ile eğitim yapan öğrencilerin başarısı geleneksel yöntemle eğitim yapan kontrol grubu öğrencilerinin başarısından anlamlı derecede yüksek çıktığı sonucuna ulaşılmıştır (Koç ve Ayık, 2017).

Siirt Üniversitesinde öğrenim gören öğrenciler üzerinde yapılan çalışmada YouTube videolarının eğitim materyali olarak kullanılmasına yönelik öğrenci görüşleri alınmıştır. Öğrenciler YouTube ile işledikleri derslerin kendileri için çok verimli olduğu bu şekilde derslerin eğlenceli geçtiğini, konuları daha iyi anladıklarını, akademik başarılarına olumlu etkilerinin olduğunu söylemişlerdir. Videoların dersleri eğlenceli hale getirdiği, konuyu daha iyi anlamalarına yardımcı olduğu, başarı düzeylerinin arttığı gibi birçok yönden olumlu görüş belirtmişlerdir (Alp ve Kaleci, 2018).

2020 yılında Corona virüs salgını nedeniyle eğitim uzaktan web tabanlı araçlarla yapılmıştır. Üniversite öğrencileri salgın sürecinde eğitimlerine uzaktan devam etmişlerdir. Uzaktan eğitim sürecinin değerlendirilmesi amacıyla yapılan çalışmada öğrencilerin %84'ü uzaktan eğitimin yüz yüze eğitim kadar verimli olmadığını dile getirmişlerdir. Uzaktan eğitimin olumlu tarafı olarak öğrenmelerini kendi hızlarına göre yapıklarını söyleyen öğrencilerin sayısının %60'a ulaştığı görülmüştür. Öğrenciler eğitim amaçlı kullandıkları platformlar arasında en çok Twitter'i kullandıklarını belirtmişlerdir (Keskin ve Kaya, 2020).

2.5. Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar

“Sosyal Yazılım ve Öğrenme” adlı çalışmada sosyal medya araçlarının eğitim amaçlı kullanıldıklarında ön plana çıkan yönleri ortaya konulmuştur. Öğrenciler arasındaki etkileşimi artırdığı, sosyal medyanın öne çıkan en büyük artısının insanlara her zaman ve her yerde iletişim imkânı veriyor olmasının öğrencilerin birbirleriyle veya tanımadıkları insanlarla etkileşime geçerek gelişimlerine olumlu yönde katkılarının olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

İletişimi kitlelere taşıyabilmesini ise, sosyal medya ile tanımadığımız hatta ülke sınırlarının ötesine geçebilecek kişilere ulaşma imkânı veriyor olmasının öğrencilere iletişimde büyük topluluklara ulaşma fırsatı sunduğunu, diğer bir yönünün bilgi ve belge paylaşımının sosyal medya araçları ile yapılmasının çok kolay bilgi ve belge aktarımını gerçekleştirme fırsatı sağladığını ifade etmişlerdir. Bu özellikler öğrencilerin herhangi bir konu hakkında bilgilerini bir yerde toplama imkanına sahip olarak ortak bir bilgi birikimine ulaştıkları olarak ifade edilmiştir. (Owen, Sayers ve Facer, 2006) .

Facebook: okuma eğitimi sınıfında keşfedilmemiş bir bölge adlı çalışmada, Towson Üniversitesinde, yapılan araştırmada “324 Okuma Yöntemleri Grubunun Kadınları” olarak Facebook grubu oluşturmuş kurulan bu gruba öğretmen adayları dahil edilmiştir. Oluşturulan okuma grubu ile günlük okumalar yapılmış yaptıkları okumalarla ilgili Facebook’tan paylaşımlar yapmışlar görüşlerini belirtmişlerdir. Birbirlerinin fikirlerine eleştiri getirmişlerdir. Bu uygulamanın sonunda araştırmacılar öğrencilerde okuma alışkanlığının oluşması için sosyal medya araçlarından yararlanılabileceğini ileri sürmüşlerdir. Öğrencilerin okudukları kitapları tartışacakları bir platform olarak sosyal medyayı kullandıklarında kitap okuma alışkanlıklarına olumlu katkısının olacağını belirtmişlerdir (Haverback, 2009).

Amerika Birleşik Devletleri’nde yapılan “Facebook ve akademik performans” adlı araştırmada Facebook kullanan öğrencilerle kullanmayan öğrencilerin akademik başarıları arasında anlamlı bir fark var mıdır? sorusuna yanıt aranmıştır. Facebook kullanan öğrencilerin akademik başarılarının yüksek olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Facebook kullanan öğrenciler uygulamayı kullanma amaçlarının çoğunlukla akademik gelişim amaçlı olduğunu söylemişlerdir. Ayrıca öğrencilerin elde ettikleri başarı da sosyal medyayı kullandıklarını göstermiştir (Kirschner ve Karpinski 2010).

Gerçek arkadaşlar önemlidir: Gençlerin Facebook’taki gayri resmi akademik işbirliğine dair internet becerileri perspektifinden bir bakış adını taşıyan bir çalışma yapılmıştır. Facebook’un öğrencilerde belge paylaşımı ve birbirlerine olan faydalarının ne ölçüde olduğuna ilişkin yapılan bu araştırmada Facebook ’un öğrencilerin akademik başarılarını desteklediği, birbirleriyle yardımlaşma ve kaynak paylaşımı noktasında da öğrencilere olumlu katkısının olduğu sonucu ortaya konulmuştur (Khan, Wohn ve Ellison, 2014).

Facebook'un eğitim amaçlı kullanımının etkisini ortaya koymak amacıyla araştırma yapılmıştır. Sırbistan'ın Sombor Eğitim Fakültesi öğrencileri ve 139 katılımcının yer aldığı çalışmada elde edilen sonuçlar öğrencilerin akademik başarısını Facebook'un olumlu etkilediği ve Facebook uygulamasını daha fazla kullanan öğrencilerin akademik başarılarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Lambić, 2016).

Malezya'da yapılan bir araştırmada ortaokul öğrencilerinin İngiliz Edebiyatını öğrenmeleri için ek bir kaynak olarak Facebook kullanılarak ders işlenmiştir. Çalışmada ön test son test yarı deneysel desen kullanılmıştır. 60 ortaokul öğrencisi amaçlı örnekleme yöntemleri kullanılarak deney ve kontrol grubuna atanmıştır. Çalışma sonucunda Facebook kullanılan deney grubunun başarının anlamlı derecede arttığı ve kontrol grubuna göre yüksek olduğu görülmüştür. Bu sonuçlara dayanarak Facebook'un öğrenmede etkili olduğu söylenebilir. Bir eğitim aracı olarak kullanılması önerilebilir (Logenthini, Abd Ghani ve Ainon Binti, 2017).

Yurt içinde ve yurt dışında yapılan çalışmalarda, Sosyal medya araçları ile ders işlemeye yönelik öğrenci görüşlerinin alındığı nitel çalışmalar yanında nicel deneysel olan çalışmaların da yapıldığı görülmüştür. Nitel olan çalışmalarda öğrenciler genel olarak sosyal medya araçları ile ders işlemenin kendileri için verimli olduğunu bu araçlarla eğitim yapmak istedikleri görüşünü ortaya koymuşlardır. Sosyal medya araçlarının eğitim aracı olarak kullanıldığı deneysel ön test son test kontrol gruplu araştırmalarda deney grubu lehine anlamlı bir fark çıkmıştır. Sosyal medya araçlarını kullanarak ders işlemenin etkili olduğu sonucuna ulaşılabilir.

BÖLÜM 3

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, araştırma grubu, ölçme aracı, verilerin cinsi, veri toplama araçları ve kullanılacak istatistik teknikler üzerinde durulmuştur.

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada karma yöntem kullanılmıştır. Hem nicel hem de nitel veriler birlikte toplanıp yorumlanmıştır. Hem nicel hem nitel tekniklerin aynı araştırmada kullanılması karma yöntem olarak adlandırılmaktadır (Sönmez ve Alacapınar, 2017). Bu iki tekniğin bir arada kullanılarak yapıldığı araştırmalarda problemle ilgili daha yönlü ve daha güçlü sonuçlar ortaya çıkabileceğinden son yıllarda eğitim alanındaki araştırmalarda sıkça başvurulan bir yöntem olduğu görülmüştür (Creswell ve Clark, 2011).

Nitel ve nicel verilerin iki ayrı araştırmada kullanılmasından bir araştırmada ikisinin birden kullanılması araştırma problemine daha fazla hâkim olunmasını sağlayabilir. Karma yöntem araştırmalarında nicel verilerin nitel verilerle desteklenmesi, ortaya çıkan sonucun nedenlerini anlama noktasında araştırmacıya yol gösterebilir. Bu yüzden araştırmalarda iki yöntemin birlikte kullanılması araştırmalarda teori ve uygulamaya dair daha net bilgilere ulaşılmasını sağlar (Creswell ve Clark, 2011).

Araştırmada karma yöntem desenlerinden açıklayıcı sıralı desen kullanılmıştır. Açıklayıcı desen olarak da bilinen açıklayıcı sıralı desende ilk nicel veriler sonra nitel veriler toplanır. Bu araştırmada da ilk nicel veriler toplanmış ve çözümlenmiş sonrasında nitel veriler toplanmış ve çözümlenmiştir. Nitel aşama nicel aşama sonuçlarının takip edilmesi sonucunda gerçekleşebilir. Araştırmacı tarafından nitel sonuçların ilk aşamadaki nicel sonuçların açıklanmasına nasıl yardımcı olduğu ortaya konulur (Creswell ve Clark, 2011). Sosyal medya araçlarının öğrencilerin Türk Dili ve Edebiyatı dersi bilişsel alan erişim düzeylerine etkisinin araştırıldığı çalışmada ayrıca, eğitim aracı olarak sosyal medya araçlarını kullanarak ders işlemeye yönelik öğrenci görüşleri de alınmıştır. Lise 10. sınıf Türk Dili ve Edebiyatı dersi “Roman” konusunda sosyal medya araçları ile ders işlemenin öğrencilerin bilişsel alan erişimlerine etkisini öğrenmek için tek gruplu ön test- son test deneysel araştırma deseni kullanılmıştır. Ön test-son test tek gruplu deneysel araştırma deseninde deney grubuna ön test araştırmada uygulanacak yöntem uygulanmadan yani

denel işlemlere başlamadan önce verilmiştir. Deney grubuna sosyal medya araçları ile eğitim uygulaması yapıldıktan sonra aynı test bu kez son test olarak gruba tekrar uygulanmıştır. Bu desende sonucu etkileyen zaman, olgunlaşma, ölçme hatası araç ve merkeze yönelme hataları denetlenmesi mümkün değildir. Ön test son test uygulamalı araştırmalarda araştırmacının dikkat etmesi gereken en önemli nokta uygulanacak denel işlemlerin başta planlanan yönergeye ve belirlenen kurallara göre hareket etmesi gerekmektedir (Sönmez ve Alacapınar, 2019).

Çalışmada hazırlanan ön test gruba denel işlemlere başlamadan önce uygulanmış bu testten elde edilen veriler analiz edilmiştir. Daha sonra deney grubuna sosyal medya araçları öğretim aracı olarak haftada 5 saat olmak üzere dört hafta boyunca uygulanmıştır. Uygulamanın bitiminden sonra başta verilen ön test bu kez gruba son test olarak tekrar uygulanmıştır. Elde edilen verileri yorumlamak için grubun ön test ile son test erişişlerinin ortalamaları arasında anlamlı farklılığın olup olmadığına bakılmıştır (Sönmez ve Alacapınar, 2019). Araştırma deseninin şematik gösterimi Tablo 3.1 de verilmiştir.

Tablo 3.1. Ön test – son test Tek Grup Deneysel Desen

Grup	Ön test	İşlem	Son test
D	T1	SMAE	T2

Tablo 3.1’de D deney grubunu T1 grubun ön test ölçümünü T2 son test ölçümünü göstermektedir. Sosyal Medya Araçları ile Eğitim (SMAE) ise araştırmanın bağımsız değişkenidir ve deney grubuna uygulanmıştır. Araştırmada sosyal medya araçlarını eğitim yöntemi olarak kullanma uygulanması bağımsız değişkendir. Öğrenci başarısı da etkilenen olduğundan araştırmanın bağımlı değişkenidir. Araştırmada sosyal medya araçlarının öğretim aracı olarak kullanılması araştırmanın bağımsız değişkenini “Roman” ünitesinde ders başarısı araştırmanın bağımlı değişkenini oluşturmuştur.

Deney grubundaki öğrencilerden ön test verilerini elde etmek için “Roman Ünitesi Sınavı” uygulanmış, araştırma süresince sosyal medya araçları kullanılarak öğretim faaliyeti yapılmış, yapılan öğretim faaliyetleri bittikten sonra gruba son test verilerini elde etmek için “Roman Ünitesi Sınavı” tekrar uygulanmıştır. Deney grubundaki öğrencilere Talim ve Terbiye Kurulu tarafından belirlenen 10. sınıf Türk Dili ve Edebiyatı Öğretim Programındaki kazanımlara ve 10. sınıf ders kitabındaki kazanımlara bağlı kalınmıştır. Belirlenen bu kazanımlar dört hafta boyunca sosyal medya araçları öğretim aracı olarak kullanılarak öğrencilere uzaktan eğitim şeklinde verilmiştir.

Araştırmanın nitel kısmında nitel araştırma yöntemlerinden içerik analizi deseni kullanılmıştır. İçerik analizi, araştırılmak istenen olgunun, konunun derinlemesine incelenmesini sağlayan tümevarım yönteminin kullanıldığı bir analiz yöntemidir. Elde edilen verilere kodlar verilir. Oluşturulan kodlar yardımıyla elde edilen verilerin altında yatan kavramlar ortaya çıkar, çıkarılan bu kavramların birbirleriyle olan ilişkilerinin neler olduğu saptanmaya çalışılır. Araştırmacı bir nitel araştırmayı yürütürken elde ettiği verileri önce gruplar, sonra bu verilerden elde ettiği sonuçlara göre yeni bir kuram ortaya çıkarır, ya da bir kuramı doğrular. Araştırılan olay veya olguyla ilgili bir kuramın olmaması halinde tümevarımcı analiz, kodlamaların esas alındığı içerik analizinin yapılması lazımdır (Şimşek ve Yıldırım, 2011).

Araştırmanın nitel boyutunda öğrencilerin sosyal medya araçlarını eğitim aracı olarak kullanımları hakkındaki görüşleri alınmıştır. Öğrencilerin görüşlerini almak için uygulama bittikten sonra öğrencilere yazılı görüş formları verilmiş ve bu formları cevaplamaları istenmiştir. Bu formdan elde edilen veriler içerik analizi yöntemi kullanılarak açıklanmıştır (Sönmez ve Alacapınar 2019).

Yazılı görüş formu uzman görüşü alınarak hazırlanmıştır. Yazılı görüş formu öğrencilere verilmeden önce öğrencilere uygulamada kullandıkları yöntemler için görüşlerine ihtiyaç duyulduğu söylenmiş öğrencilere soruları cevaplarken uygulama esnasında yaşadıkları olumlu ve olumsuz durumları göz önünde bulundurarak cevap vermeleri istenmiştir. Öğrencilere verecekleri cevapların sonraki araştırmacılara bir fikir vereceğini onun için cevaplarının ne derece önemli olduğu vurgusu yapılmış bu düşünce ile sorulara cevap vermeleri istenmiştir.

Araştırmanın öğrencilerin ders öğretmeni tarafından yapılıyor olması öğrencilerin kendilerini güvende hissetmelerini sağlamıştır. Öğretmenin araştırmaya başlamadan önce de öğrencilerini tanıyor olması öğrencilerle iletişiminin güçlü olması öğrencilerin hem uygulama esnasında yapılan dersleri ve etkinlikleri ciddiye almasını hem de nitel kısımda verilecek cevapların içten ve samimi cevaplar olmasını sağlamıştır. Elde edilen nicel ve nitel veriler araştırmacı tarafından objektif bir bakış açısıyla analiz edilmiş ve sonuçlar tarafsızlık ilkesine bağlı kalınarak raporlaştırılmıştır. Araştırmanın nitel bölümündeki sorulara öğrencilerin verdiği cevaplar araştırmacının ve araştırmanın yansızlık ilkesine sadık kalınması için öğrenci cevap formlarına öğrenci isimleri yerine kod kullanılmıştır.

3.2. Araştırmanın Çalışma Grubu

Bu çalışma 2020-2021 eğitim-öğretim yılı I. yarıyılında Konya ili Selçuklu ilçesinde eğitim öğretim faaliyeti gösteren Lise 10.sınıfında öğrenim gören 30 öğrenci üzerinde yapılmıştır. Grup 10. sınıflar arasından şans yoluyla seçilmiştir. Çalışma grubu belirlenirken kolay örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Kolay örnekleme yönteminde araştırmacı kolay ulaşılabilirdiği kitle ile çalışır. Araştırmanın yapıldığı okulda o dönem iki şube 10. sınıftır öğretmenin dersine girdiği şubedeki öğrencilerle çalışma yürütülmüştür. (Taherdoost, 2016). Deney grubunun öğrenci sayıları Tablo3.2’de verilmiştir.

Tablo 3.2 Deney Grubu Öğrenci Sayıları

Grup	Okul	Sınıf	Öğrenci Sayısı
Deney grubu	Bosna Hersek And. İHL	10-A	30

Tablo 3.2’ye göre deney grubu aynı okulda (Bosna Hersek Anadolu İmam Hatip Lisesi) öğrenim gören öğrencilerden oluşmakta olup deney grubunda 30 öğrenci yer almaktadır.

Çalışma yapılan okul erkek öğrencilerin eğitim gördüğü İmam Hatip Lisesi olmasından dolayı çalışmada yer alan öğrencilerin tamamı erkek öğrencilerden oluşmaktadır.

3.3. Veri Toplama Araç ve Teknikleri

Araştırmanın bu kısmını araştırmadaki sorulara cevap aranacak verilere hangi veri toplama araçlarını kullanıldığı veri toplama araçlarının hazırlık ve uygulama safhası yine veri toplama araçlarının güvenilirlik ve geçerlilik çalışmalarında neler yapıldığına değinilmiştir.

Araştırmada kullanılacak ölçme aracı araştırmacının kendisi tarafından hazırlanan bilgi:10, kavrama:10 uygulama:5 toplam 25 çoktan seçmeli sorudan oluşan ‘‘Roman Ünitesi Başarı Testi’’ (RÜBT) araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Ölçme aracı hazırlandıktan sonra geçerliliğini ölçmek için alanlarında uzman üç öğretmenden görüş alınmıştır. Ölçme aracının geçerlilik çalışmasında öğretmenlerin birbirinden habersiz olmaları sağlanmıştır. Uzmanlardan alınan görüşler doğrultusunda ölçme aracının kapsam geçerliliğinin yeterli olduğu kabul edilmiştir. Kapsam geçerlik oranı indeksi ,80 bulunmuştur.

Ölçme aracının güvenilirliğini ölçmek için, sosyal medya araçlarını daha önce öğretim aracı olarak kullanmayan öğrenci grubuna test uygulanmış ve testin KR 20 güvenirlik katsayısı hesaplanmıştır. Yapılan hesaplamada KR 20 değeri (0,83) olarak bulunmuş bu sonuç testin güvenilirliği için kabul edilmiştir.

Araştırmanın nitel kısmındaki problemlere cevap bulmak için öğrencilerin sosyal medya ile yapılan eğitime dair görüşlerinin alındığı yedi sorudan oluşan yazılı görüş formu kullanılmıştır.

3.3.1. Araştırmanın Nicel Verilerini Toplama Aracı

Araştırmada problemlerin nicel kısmındaki sorulara cevap bulmak adına araştırmacının geliştirdiği ve bilgi düzeyi 10 soru, kavrama düzeyi 10 soru, uygulama düzeyindeki 5 soru kazanımları ölçmesi için, 25 sorudan oluşan çoktan seçmeli ölçme aracı hazırlanmıştır. Uygulanan testte öğrencilerin verdiği doğru cevaplar için 1 puan yanlış cevaplar için 0 puan verilmiştir. Değerlendirmeye sadece doğru cevapların alınacağı verecekleri yanlış cevapların doğru cevapları götürmeyeceği söylenmiştir. Öğrencilerin alacağı puanlar 0 ile 25 puan aralığındadır. Test soruları hazırlanırken MEB, YKS (Yüksek Öğretime Geçiş) MEB tarafından onaylı Türk Dili ve Edebiyatı ders kitaplarından ve internet üzerinden paylaşımda bulunan edebiyat dersi sitelerinin yayınladığı sorular, yardımcı kaynak kitapları sorularından MEB'in ölçme değerlendirme merkezi tarafından hazırlanan sorulardan uyarlanarak araştırmacı tarafından belirlenmiştir. Sorular hazırlanırken öğrencilerin anlayabileceği sadelikte hazırlanmıştır. Öğrencilerin akademik seviyeleri göz önünde bulundurulmuş zorluk derecesi öğrenci seviyesine göre ayarlanmıştır. Sorular hazırlanırken MEB'in kazanımları dikkate alınmış ve kapsam geçerliliğinin olması için uzmanlardan görüş alınmıştır. Maddelerin MEB kazanım ilişki tablosu Ek 5'te verilmiştir. Uygulamaya başlamadan önce taslak halindeki başarı testi, 10.sınıfta okumakta olan 103 öğrenci üzerinde denenmiştir. Bu uygulamadan yola çıkarak testin geçerlilik, güvenirlik ve madde analizleri yapılmıştır. Analizler sonucunda "Roman Ünitesi" konularını içeren 25 maddelik bir başarı testi oluşturulmuştur. Geliştirilen "Roman Ünitesi Başarı Testi" EK 12'de verilmiştir. Testin güvenirliğini tespit etmek amacıyla Kuder-Richardson (KR-20) kullanılmıştır. Testteki her bir maddenin doğru cevaplanma yüzdesi hesaplanarak iç tutarlık hakkında yorum yapılabilir (Ergin, 1995).

Güvenirlik katsayıları -1,00 ile +1,00 arasında değişkenlik göstermekle birlikte değer +1'e yaklaştıkça güvenirliğin yüksek olduğu kabul edilmektedir. Test maddelerinde doğru cevaplara puan verilmesi, yanlış ve boş cevaplara puan verilmeyen testlerde bu formül kullanılabilir. Testteki maddelerin farklı ağırlıklarla puanlanması durumunda bu formül uygulanamaz (Ergin, 1995). Bu değer hazırlanan başarı testinin güvenilir olduğunu göstermektedir. Testin güvenirliği araştırmacı tarafından hesaplanmış, Kuder-Richardson

(KR-20) ile 0,83 olarak bulunmuştur. Ergin'e (1995) göre "Bir ölçme aracının ölçmeyi amaçladığı özelliği, başka herhangi bir özellik ile karıştırmadan, doğru ve tam olarak ölçebilmesine geçerlik denilmektedir." Ölçme aracının geçerliliği için üç uzmandan, birbirinden habersiz görüş alınmıştır. Görüşleri alınan uzmanlar hazırlanan maddeleri öğrencilerin sınıf ve seviyelerine uygunluk, bilimsel açıdan doğruluk, içerik kapsamı, test madde yazma tekniklerine uygunluk, dil anlatım, ölçme ve değerlendirme tekniklerine uygunluk gibi açılardan inceleyerek görüşlerini belirtmişlerdir. Belirtilen görüşlere göre gerekli düzenlemeler araştırmacı tarafından yapılarak test son halini almıştır. Testin kapsam geçerliliğinin sağlanması için testte bulunan her bir maddenin ders içeriğini örneklemesine, araştırmacı tarafından yeniden düzenlenen her hedefe madde bulunmasına, maddelerin her birinin ölçmesi amaçlanan davranışı en doğru şekilde ölçmesine özen gösterilmiştir (Tekin, 2004).

Madde güçlük indeksi (p), her bir maddenin doğru cevaplanma oranının ne kadar olduğunu belirtmektedir bu değerler 0 ile 1 aralığında bir değer almaktadır. Her bir maddenin p değeri 1'e yaklaştıkça madde kolay, 0'a yaklaştıkça madde zor bir madde olarak değerlendirilir (Turgut ve Baykul, 2011). Başarı testinde madde güçlük indeksinin 0,50 değerlerine yakın olması maddenin ortalama güçlükte olduğunu belirtmektedir. Genel olarak bir test ortalama güçlük düzeyinde ise güvenilirlik düzeyi yüksek çıkmaktadır (Tekin, 2004). Bir maddenin ayırt etme gücü değişken açısından birimler arasındaki farklılığı ölçme gücü ile ilgilidir. Ölçmenin temel amacı ölçülen nesneler arası farkı ortaya çıkarmak olduğundan madde ayırt etme gücü çok önemlidir.

Madde ayırt edicilik değeri -1 ile +1 arasında değerler alır ve bu değer +1'e yaklaşması maddenin alt grubu üst gruptan ayırt ediciliğinin yüksek olduğunu göstermektedir. Ayırt etme gücü madde içerisinde bireyler arası farklılıklar ile ilgilidir. Geçerliliği yüksek olan bir test için madde ayırt edicilik gücü değeri yüksek olmalıdır (Ergin, 1995). Madde güçlüğü ve madde ayırt ediciliği araştırmacı tarafından hesaplanmıştır. Uygulanan Başarı testinin ve madde güçlük madde ayırt edicilik değerleri Tablo 3.4'te verilmiştir.

Tablo 3.4. Roman Ünitesi Başarı Testi Madde Analizi

Soru No	Madde güçlülüğü (pj)	Ayırtedicilik (Rjx)	Rjx açıklama	Dü(doğru üst grup)	Da (doğru alt grup)
1	0,26	0,52	Teste alındı	15	3
2	0,43	0,86	Teste alındı	25	14
3	0,43	0,86	Teste alındı	25	3
4	0,48	0,97	Teste alındı	28	13
5	0,40	0,79	Teste alındı	23	3
6	0,12	0,24	Teste alındı	7	7
7	0,28	0,55	Teste alındı	16	7
8	0,47	0,93	Teste alındı	27	14
9	0,40	0,79	Teste alındı	23	15
10	0,40	0,79	Teste alındı	23	1
11	0,41	0,83	Teste alındı	24	6
12	0,28	0,55	Teste alındı	16	5
13	0,48	0,97	Teste alındı	28	0
14	0,41	0,83	Teste alındı	24	3
15	0,43	0,86	Teste alındı	25	1
16	0,31	0,62	Teste alındı	18	8
17	0,24	0,48	Teste alındı	14	4
18	0,45	0,90	Teste alındı	26	12
19	0,48	0,97	Teste alındı	28	10
20	0,41	0,83	Teste alındı	24	10
21	0,47	0,91	Teste alındı	27	11
22	0,47	0,93	Teste alındı	27	4
23	0,29	0,59	Teste alındı	17	3
24	0,43	0,86	Teste alındı	25	6
25	0,40	0,79	Teste alındı	23	7
Ortalama güçlük:0,29		Ortalama ayırtedicilik:0,58			

Tablo 3.4’te görüldüğü üzere başarı testinin ortalama ayırt edicilik değeri 0,58; testin ortalama güçlük değeri de 0,29 şeklinde çıkmıştır. Çalışmanın amacı lise 10. Sınıf öğrencilerin Türk Dili ve Edebiyatı dersi bilişsel alanın bilgi, kavrama, uygulama düzeyini kazandırmada sosyal medya araçları öğretim aracı olarak kullanıldığında bilişsel öğrenmelere etkisini araştırmak olduğundan, başarı testi maddelerinin bilişsel alan düzeyini ölçmeye yönelik olmasına özen gösterilmiştir.

Sönmez bilişsel taksonomiye tanımlarken “eğitim yoluyla bireyde geliştirilmesi beklenen ve programın başında belirlenen hedeflerin yani istediğimiz davranışları basitten

karmaşığa, somuttan soyuta, kolaydan zor olana ve birbirinin ön koşullarını sağlayacak biçimde aşamalı bir şekilde sıralanması” şeklinde tanımlamıştır (Sönmez, 2001). EK 1’de: Bloom Taksonomisi Bilişsel Alan verilmiştir.

Bir eğitim programı hazırlanırken programda hedefler, eğitim durumları ve değerlendirme bölümlerinin olması gerekir. Bu öğelerden hedefler diğer bölümler içinde bir fikir vermektedir. Eğitim durumlarının ve değerlendirmenin nasıl yapılacağını büyük ölçüde başlangıçta belirlenen hedefler belirleyecektir. Hedeflerin ölçülebilir şekilde yazılmasında Bloom taksonomisinin önemli bir payı vardır. Araştırmada soruların hazırlanmasında ve eğitim durumlarının belirlenmesinde taksonomiden yararlanılmıştır (Bümen, 2006).

Roman ünitesi başarı testi sorularının çalışma evresinde MEB kazanımları temele alınmış kazanımların hedef ve davranış tablosu çıkartılmış sorular hazırlanmadan önce belirtke tablosu oluşturulmuş bu tablo çerçevesinde sorular hazırlanmıştır. Soruların oluşturulmasında kullanılan Belirtke tablosu EK 3’te verilmiştir. Hazırlanan soruların bilişsel alana göre dağılımları Tablo 3.5.’te sunulmuştur.

Tablo 3.5. Roman Ünitesi Başarı Testi Sorularının Bilişsel Alana Göre Dağılımı

Bilişsel Alan	Başarı Testi Soruları	Toplam
Bilgi	Soru1, Soru2, Soru3 Soru4, Soru5, Soru6, Soru7, Soru8 Soru9, Soru 10	10
Kavrama	Soru11, Soru12, Soru13 Soru14, Soru15, Soru16, Soru17, Soru1 8 Soru19, Soru20	10
Uygulama	Soru21, Soru22, Soru23 Soru24, Soru25	5

Tablo 3.5’de görüldüğü gibi ölçme aracında 10 madde bilgi basamağına, 10 madde kavrama basamağına, 5 madde uygulama basamağına göre dağılım göstermektedir.

3.3.2. Araştırmanın Nitel Verilerini Toplama Aracı

Eğitim aracı olarak Sosyal Medya Araçlarını kullanarak ders işlemeye yönelik öğrenci görüşleri ile ilgili öğrenci görüşlerinin alınmasında, araştırmacı tarafından hazırlanan “yazılı görüş formu” kullanılmıştır. Yazılı görüş formu hazırlanırken iki uzmandan görüş alınmıştır. Araştırmada kullanılan yazılı görüş formundaki sorular ve ne kadar sürede cevaplayacakları konusunda öğrencilere bilgi verilmiştir. Bu süre 40 dk. olarak belirlenmiştir. Ayrıca yazılı görüş formunu cevaplamalarının neden gerekli olduğu, verecekleri cevaplarda gerçek düşüncelerini samimi bir şekilde yazmaları gerektiği, cevapların tamamen gizli kalacağı, yazılanların hiçbir şekilde kötüye kullanılmayacağı öğrencilere söylenerek öğrencilerin

tedirgin olmalarının önüne geçilmiştir. Araştırmada kullanılan “Öğrenci Yazılı Görüş Formu” EK 4 ’te verilmiştir.

3.3.3 Araştırma Sürecinde Uygulanan İşlemler

3.3.3.1 Sosyal medya araçları ile eğitimin pilot çalışması

Öğrencilerin sosyal medya araçları ile yapılacak eğitimi tanınması, sosyal medya araçları ile çalışma alışkanlığı kazanmaları için “roman” konusuyla ilgili sosyal medya araçları ile deney grubunda deneme amaçlı çalışmalar yapılmıştır. Çalışmalara başlamadan önce deney grubunda yer alan öğrencilere sosyal medya araçları ile eğitim yapıldığı zaman diliminde hangi kurallara uyacakları paylaşımlarında ve yorumlarında nelere dikkat edecekleri anlatılmış araştırmada kullanılacak Facebook, YouTube, WhatsApp ve Instagram hesapları olmayan öğrencilerden bu uygulamalardan hesap açmaları istenmiştir. Öğrencilerin ve araştırmacının yer aldığı WhatsApp grubu oluşturulmuş, internete erişimde problem yaşayabilecek öğrencilerin problemleri çözülmüş, derslerin işleneceği sosyal medya hesapları oluşturulmuş ve bu hesaplar öğrencilerle paylaşılmıştır. Çalışma kapsamındaki öğrencilere 2 ders saati deneme amaçlı uygulama yapılmıştır. Pilot çalışma bittiğinde araştırmacı gözlemlerini ve öğrencilerin görüşlerini dikkate alarak sosyal medya araçları paylaşım zamanları, paylaşımlara yapılacak yorum ve etkinlik süreci gibi konularda aksaklıkları önleme amaçlı gerekli düzenlemeleri yapmıştır.

3.3.3.2. Sosyal medya araçlarındaki paylaşımların hazırlanması

Araştırma konusu ile ilgili paylaşımlar tasarlanırken paylaşımların bilişsel alanın bilgi, kavrama ve uygulama basamaklarında olmasına özen gösterilmiştir. Hazırlanan ders planına göre kazandırılacak davranışlara uygun paylaşımlar, notlar, videolar ve ses kayıtları oluşturulmuştur.

Türk Dili ve Edebiyatı dersi roman ünitesindeki kazanımların neler olduğu incelenmiş EK 5’ te verilmiştir. Bu kazanımlara göre belirlenen bilişsel düzeye ulaşmak ve ölçme aracı geliştirmek amacıyla kazanımlar yeniden düzenlenmiştir. Yeniden düzenlenen kazanımlar EK 2’ de sunulmuştur. Kazanımlar göz önünde bulundurularak Belirtke tablosu oluşturulmuştur. Belirtke tablosuna göre “Roman Ünitesi Başarı Testi” hazırlanmıştır. MEB tarafından hazırlanmış, öğrencilerin ders kitabı olarak kullandıkları (MEB, 2018) ders kitabı incelenmiş roman konusuna uygun sosyal medya paylaşımları araştırmacı

tarafından geliştirilmiştir. Sosyal Medya paylaşımları tasarlanırken kazanımlar, öğrenci hazırbulunuşlukları, içeriğin sade ve anlaşılır olması gibi kriterler göz önüne alınmıştır. Yapılmış araştırmalar incelendiğinde çoğunlukla konu ile ilgili bilgi notları, videolar ve resimler paylaşıldığı görülmüştür. Bu doğrultuda paylaşımı yapılacak materyaller hazırlanmıştır. Hazırlanan materyallerle ders planı hazırlanıp dersler sosyal medya araçları ile işlenmiştir. Hazırlanan ders planı örneği EK 8’ de verilmiştir.

3.4. Verilerin toplanması

Çalışma grubundaki her bir öğrencinin sosyal medya araçları kullanılarak dersin işlenmesine yönelik bilişsel alan ön test bilgi, kavrama, uygulama ve toplam puan erişileri ile yine her bir öğrencinin son test bilgi, kavrama, uygulama ve toplam puan erişileri, araştırmanın uygulaması bittikten sonra deney grubuna sosyal medya araçlarının eğitim aracı olarak kullanılması hakkındaki görüşlerini almak için yazılı görüş formu verilmiş ve öğrencilerden formdaki soruları cevaplamaları istenmiştir. Gruba uygulanan görüş formu örneği EK 7’ de verilmiştir.

3.5. Verilerin Çözümlemesi

Bu bölümde nicel ve nitel verilerin analiz sürecinin nasıl yapıldığı bilgisi sunulmuştur.

3.5.1. Nicel verilerin çözümlemesi

Araştırma için gerçekleştirilen başarı testi ön test olarak uygulanmış ve testin normal dağılım gösterdiği görülmüştür. Testin normal dağılım göstermesinden dolayı analiz sürecinin parametrik istatistiksel yöntemlerle yapılması kararlaştırılmıştır. Roman Ünitesi Başarı Testi analizlerinde ilişkili örneklem “t” testi kullanılmıştır. Elde edilen veriler analiz edilirken testin aritmetik ortalaması, standart sapması ve “t” değerlerine bakılmıştır. “t” testi değerine bakılmasının nedeni grubun ön test puanları ile son test puanları arasındaki farkın istatistiksel olarak ne derecede anlamlı veya anlamsız olduğunu tespit etmektir. Araştırmada öne sürülen denencelerin ispat edilmesi için elde edilen bulguların çözümlemesinde SPSS istatistik programı kullanılmıştır. Roman Ünitesi Başarı Testi ölçeğinde toplam 25 soru yer almaktadır. Öğrencilerin testte cevapladıkları doğru cevaplar için 1 puan verdikleri yanlış cevaplar için ise 0 puan verilmiştir. Öğrencilerin cevap vermedikleri veya iki cevap birden işaretledikleri sorulara 0 puan verilmiştir.

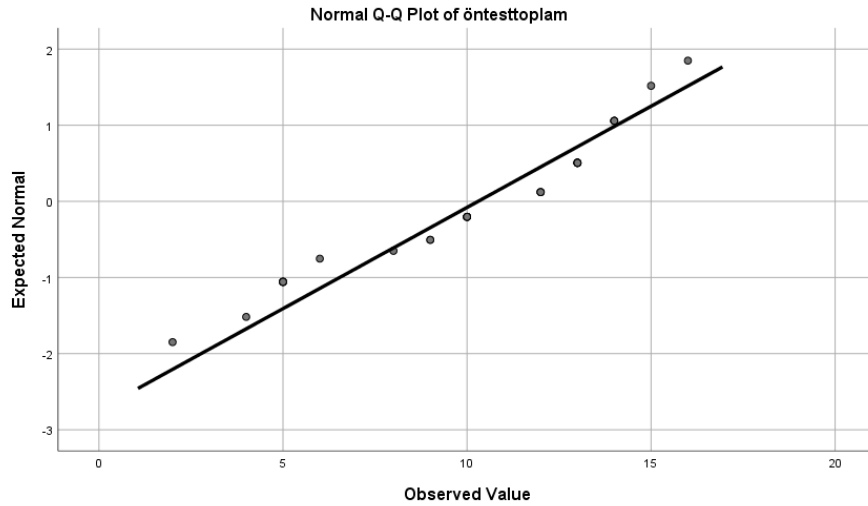
Öğrencilerin RÜBT'ten aldıkları toplam puanlarının aralığı 0-25 puandır. Deney grubuna uygulanan RÜBT'ten öğrencilerin aldığı ön test ve son test puanları EK 6'da verilmiştir.

Öğrencilerin “t” testi sonuçlarına bakmadan önce ön test ve son test puanlarının normallik değerlerine bakılmıştır. Çalışmada sosyal medya araçları kullanılarak yapılacak uygulamaya başlamadan önce deney grubundaki öğrencilere ön test uygulanmış grubun dağılımının normal dağılım gösterip göstermediğine bakılmıştır. Öğrencilerin ön testten aldıkları puanların dağılımı ve yapılan normallik testi sonuçları Tablo 3.6. 'da verilmiştir.

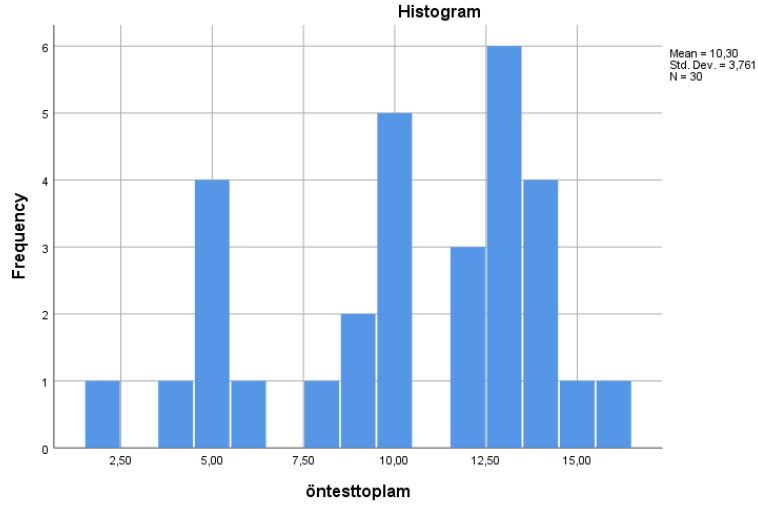
Tablo 3.6. Deney Grubu Ön Test Normallik Testi Sonuçları

	Normallik Testi					
	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
	İstatistik	Sd	P	İstatistik	sd	P
Ön test deney	,174	30	,021	,918	30	,024

Tablo 3.6'ya göre SPSS'de hesaplanan normallik sonuçlarında Kolmogorov Smirnov için anlamlılık deney grubu ön test sonucu için ,021 ($p=,021$) aynı değerler Shapiro Wilk testi için ,918 bulunmuştur. Denek sayısı 30 ve altı olan araştırmalarda normallik testi için Shapiro-Wilk testi sonuçları esas alınmıştır. Bu durum da deney grubu ön test anlamlılık değeri $p=,918$ ($p>0,05$) olduğundan verilerin normal dağıldığı söylenebilir. Aşağıda sonuçların normallik grafiği verilmiştir.

Şekil 3.1. Deney Grubu Ön Test Verileri Q-Q (Quantile- Quantile) Normallik Grafiği

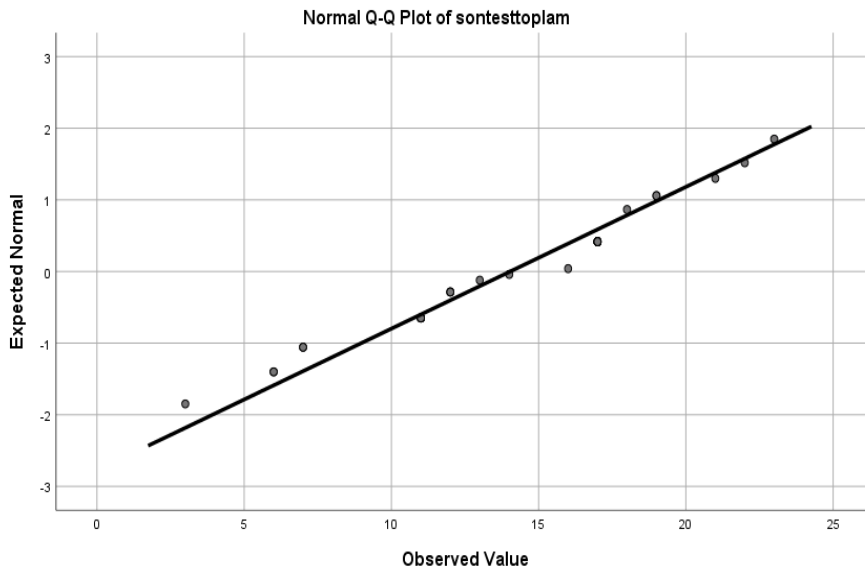

Şekil 3.2. Deney Grubu Ön Test Histogram Grafiği
Öğrencilerin son testten aldıkları puanların dağılımı ve yapılan normallik testi sonuçları Tablo 3.7’de verilmiştir.

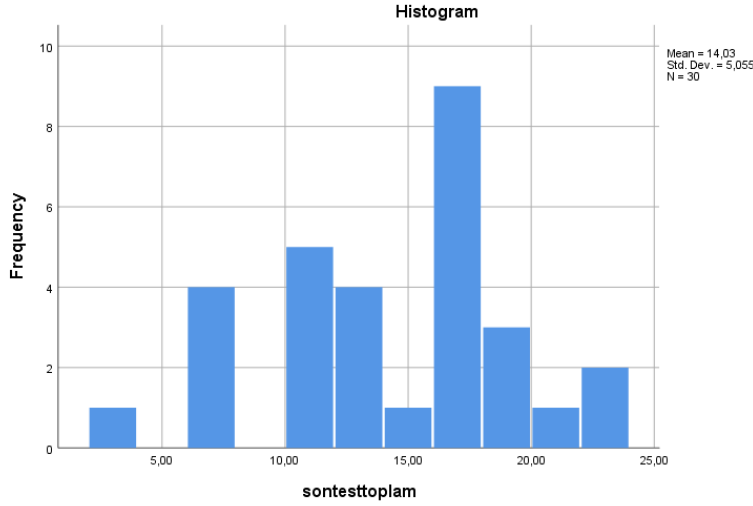
Tablo 3.7. Deney grubu Son Test Normallik Testi Sonuçları

	Normallik Testi					
	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
	İstatistik	Sd	P	İstatistik	sd	P
Deney son test	,188	30	,008	,953	30	,204

Denek sayısı 30 olduğu için Shapiro Wilk testi p değeri esas alınmıştır. Tablo 3.7’ye göre deney grubu son test normallik dağılımı $p=,953$ ($p>0,05$) olduğundan bu grubun verilerinin normal dağılım gösterdiği söylenebilir. Normallik dağılımı grafiği de Shapiro-Wilk testini destekler niteliktedir.

Şekil 3.3. Deney Grubu Son Test Verileri Q-Q (Quantile- Quantile) Normallik Grafiği

Şekil 3.2. Deney Grubu Son Test Histogram Grafiği

Araştırmadaki denenceleri yanıtlayabilmek için, ilişkili örneklem t testinin kullanılıp kullanılmayacağı değerlendirilmiştir. Araştırmalarda t testini kullanımının birinci şartı olan, Öğrencilerin sınav puanlarının normal dağılım gösterip göstermediğine bakılmıştır. Gruptaki öğrencilerin Roman Ünitesi Başarı Testinden aldıkları ön test-son test puanlarına ilişkin betimsel istatistik sonuçlarına bakıldığında dağılımın normal dağılım gösterdiği görülmüştür. Normal dağılım gösteren verilerle parametrik istatistikler kullanılacağından araştırmada ilişkili örneklem “Paired Samples t testi” kullanılmıştır (Can, 2018).

3.5.2. Nitel Verilerin Çözümlemesi

Araştırmanın nitel kısmı için öğrencilerin yazılı olarak görüşleri alınmış bunun için yedi soruluk öğrenci görüş formu hazırlanmıştır. Öğrencilerden alınan görüş formları içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiş ve araştırmaya konu olan sorular için veri elde edilmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2005). İçerik analizi yapılırken metnin içeriği derinlemesine irdelenir, kategorilere ayrılır daha sonra bu gruplamalar sayısal veriler haline çevrilebilir (Sönmez ve Alacapınar, 2014). Öğrencilerin verdiği cevapları analiz etmek için öğrencilerin verdiği cevaplar araştırmacı tarafından kategorilere ayrılmış ve kodlanmıştır. Bu şekilde kategorilenen ve kodlanan veriler yorumlanmıştır. Verilerin analiz sürecinde öğrencilerin içten ve rahat cevap vermeleri için cevap kağıtlarına isim yazdırılmamış onun yerine cevap kağıtlar Ö1, Ö2, Ö3 şeklinde kodlanmıştır. Analizler yapılırken bu kodlar yardımıyla yapılmıştır. Öğrenci görüşlerinin alındığı formlardan öğrenci cevap örneği EK 7’de verilmiştir.

BÖLÜM 4

4. BULGULAR

Araştırmanın bu kısmında araştırmadaki problemlerin çözümüne yönelik denencelerin Roman Ünitesi başarı testi ve Öğrenci yazılı görüş formu kullanılarak elde edilen bulguların istatistiksel analizleri sonucunda elde edilen verilere ve bu verilere yönelik yorumlara yer verilmiştir.

4.1 Nicel Bölüme İlişkin Bulgular

Araştırmanın nicel boyutunda aşağıdaki denencelere cevap aranmıştır. Bu bölümde nicel veriler incelenmiştir. Elde edilen veriler tablolar kullanılarak sunulmuş ve tabloların yorumları yapılmıştır.

4.1.1 Birinci Denenceye İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci denencesi “Lise 10. sınıf öğrencilerine Türk Dili ve Edebiyatı dersinde ‘Roman Ünitesi’ni sosyal medya araçlarını kullanarak öğrenen grubun bilgi düzeyi ön test son test puanları arasında anlamlı bir fark vardır.” denencesini sınamak için ilişkili örneklem t-testi kullanılmıştır. Tablo 4.1’ de öğrencilerin Roman Ünitesi Başarı Testinden aldıkları bilgi düzeyi ön test – son test puanlarının t testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 4.1. Bilgi Düzeyi Ön Test Son Test İlişkili Örneklem t-Testi Sonuçları						
Testler	N	$\bar{X}$	S	sd	p	t
Bilgi ön test	30	4,66	1,80	29	0,002	-3,36
Bilgi son test	30	6,30	2,50	29		

Tablo 4.1’e göre deney grubundaki öğrencilerin ön-test ve son-test puan ortalamalarına yönelik yapılan ilişkili örneklem t-testi analizine göre gruptaki öğrencilerin ön-testten aldıkları bilgi düzeyi puan ortalamaları ($\bar{x}$ =4,66) ile son-test bilgi düzeyi puan ortalamaları ($\bar{x}$ =6,30) olarak bulunmuş ön test sonuçları ile son test sonuçları arasında anlamlı bir farkın olduğu tespit edilmiştir ($t_{(29)}=-3,36$, $p < 0,05$). Bu değerler göz önünde bulundurulduğunda gruptaki öğrencilerinin ön-test ve son-test puanları arasında son-test puanları lehine anlamlı fark ortaya çıkmıştır. Bu farka dayanarak grupta 10. Sınıf Roman ünitesi kapsamında uygulanan sosyal medya araçları ile eğitimin öğrencilerin bilgi düzeyi öğrenmelerine olumlu bir katkısının olduğu söylenebilir. Elde edilen sonuçlara göre, 1. denence doğrulanmıştır, sonucuna varılabilir.

4.1.2 İkinci Denenceye İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci denencesi lise 10.sınıf öğrencilerine Türk Dili ve Edebiyatı dersinde ‘Roman Ünitesi’ni sosyal medya araçlarını kullanarak öğrenen grubun kavrama düzeyi ön test puanları ile son test puanları arasında anlamlı bir fark vardır şeklinde belirlenmiştir. Bu denenceyi cevaplamak için ilişkili örneklem t testi kullanılmıştır. Tablo 4.2’de öğrencilerin Roman Ünitesi Başarı Testinden aldıkları kavrama düzeyi ön test- son test puanlarının t testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 4.2. Kavrama Düzeyi Ön Test Son Test İlişkili Örneklem t-Testi Sonuçları

Testler	N	$\bar{X}$	S	sd	t	p
Kavrama ön test	30	4,00	2,08	29	-3,48	0,002
Kavrama son test	30	5,76	2,25	29		

Tablo 4.2’ye göre ön-test ve son-test puan ortalamalarına ilişkin ilişkili örneklem t-testi sonuçlarına göre gruptaki öğrencilerin ön-test kavrama düzeyi ortalamaları ($\bar{x}=4,00$) ile son-test puan ortalamaları ($\bar{x}=5,76$) arasında anlamlı bir farkın olduğu sonucuna varılmıştır ($t_{(29)}=-3,48$, $p < 0,05$). Elde edilen bu değerlerin sonucuna göre gruptaki öğrencilerinin ön-test puanları ve son-test puanları arasında son-test puanları lehine anlamlı fark çıkmıştır. Ortaya çıkan bu farka göre grupta 10. Sınıf ‘‘Roman Ünitesi’’ kapsamında uygulanan sosyal medya araçları ile eğitimin öğrencilerin kavrama düzeyi öğrenmelerine olumlu bir katkısının olduğu söylenebilir. Elde edilen sonuçlara göre, 2. denence doğrulanmıştır denilebilir.

4.1.3 Üçüncü Denenceye İlişkin Bulgular

Araştırmanın üçüncü denencesi lise 10.sınıf öğrencilerine Türk Dili ve Edebiyatı dersinde ‘Roman Ünitesi’ni sosyal medya araçlarını kullanarak öğrenen grubun uygulama düzeyi ön test puanları ile son test puanları arasında anlamlı bir fark vardır şeklinde belirlenmiştir. Bu denenceyi cevaplamak için ilişkili örneklem t testi kullanılmıştır. Tablo 4.3’de öğrencilerin Roman Ünitesi Başarı Testinden aldıkları uygulama düzeyi ön test-son test puanlarının t testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 4.3. Uygulama Düzeyi Ön Test Son Test İlişkili Örneklem t-Testi Sonuçları

Testler	N	$\bar{X}$	S	Sd	t	p
Uygulama ön test	30	1,43	1,04	29	-4,27	0,000
Uygulama son test	30	2,73	1,41	29		

Tablo 4.3’e göre ön-test ve son-test puan ortalamalarına ilişkin ilişkili örneklem t-testi sonuçlarına göre gruptaki öğrencilerin ön-test uygulama düzeyi puan ortalamaları ($\bar{x}=1,43$) ile son-test puan ortalamaları ($\bar{x}=2,73$) olduğu bulunmuş ortaya çıkan bu değerler arasında anlamlı bir farkın olduğu sonucuna varılmıştır. $t_{(29)}=-4,27$, $p < 0,05$). Ortaya çıkan bu sonuçlara

göre gruptaki öğrencilerinin ön-test puanları ve son-test puanları arasında son-test puanları lehine anlamlı fark ortaya çıkmıştır . Bu farka bakılarak grupta 10. sınıf roman ünitesi kapsamında uygulanan sosyal medya araçları ile eğitimin öğrencilerin uygulama düzeyi öğrenmelerine olumlu bir katkısının olduğu söylenebilir. Elde edilen sonuçlara göre, 3. denence doğrulanmıştır denilebilir.

4.1.4 Dördüncü Denenceye İlişkin Bulgular

Araştırmanın dördüncü denencesi ‘Lise 10.sınıf öğrencilerine Türk Dili ve Edebiyatı dersinde ‘Roman Ünitesi’ni sosyal medya araçlarını kullanarak öğrenen grubun toplam ön test puanları ile son test puanları arasında anlamlı bir fark vardır şeklindedir. Bu denenceye cevap verebilmek için ilişkili örneklem t testi kullanılmıştır. Tablo 4.4’te öğrencilerin Roman Ünitesi Başarı Testinden aldıkları toplam ön test puanları ile toplam son test puanlarının t testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 4.4. Toplam Ön Test Son Test İlişkili Örneklem t-Testi Sonuçları

Testler	N	$\bar{X}$	S	sd	t	p
Toplam ön test	30	10,30	3,76	29	-3,99	0,000
Toplam son test	30	14,03	5,05	29		

Tablo 4.4’e göre ön-test puanları ile son-test puan ortalamalarının değerlendirildiği ilişkili örneklem t-testi sonuçlarına göre gruptaki öğrencilerin ön-test toplam puan ortalamaları ($\bar{x} = 10,30$) ile son-test puan ortalamaları ($\bar{x}=14,03$) şeklindedir. Bu değerler arasında anlamlı bir farkın olduğu tespit edilmiştir $t_{(29)}=-3,99$, $p < 0,05$). Bu sonuçlara göre gruptaki öğrencilerinin ön-test ve son-test puanları arasında son-test puanları lehine anlamlı fark olduğu ortaya çıkmıştır. Bu sonuca göre grupta 10. sınıf Roman ünitesi kapsamında uygulanan sosyal medya araçları ile eğitimin öğrencilerin öğrenmelerine olumlu bir katkısının olduğu söylenebilir. Elde edilen sonuçlara göre, 4. denence doğrulanmıştır denilebilir.

4.2 Nitel Bölüme İlişkin Bulgular

Araştırmada nicel bulgulardan sonra araştırmanın alt problemi olan “Sosyal medya araçları kullanılarak ders işlemeye yönelik öğrenci görüşleri nelerdir?” Sorusunun cevapları aranmıştır. Araştırmanın nitel bölümündeki problemi anlamak için araştırmaya katılan öğrencilere yazılı görüş formu dağıtılmış elde edilen veriler içerik analizine tabi tutulmuştur. Öğrencilerin sosyal medya araçlarını kullanarak ders işlemeye yönelik öğrenci görüşleri tablo haline getirilmiş bu tabloların açıklamaları yapılarak elde edilen veriler yorumlanmıştır.

4.2.1 Öğrenci Yazılı Görüş Formu Birinci Soruya İlişkin Cevaplar

Sosyal medya araçları ile ders işlemenin olumlu yönleri nelerdir? sorusuna öğrencilerin verdiği yazılı yanıt ve kodlar Tablo 4.5’ de sunulmuştur.

Tablo 4.5. Sosyal Medya Araçları ile Ders İşlemenin Olumlu Yönleri

Kod	Katılımcılar
İstediği zaman ulaşma	Ö2, Ö14, Ö16, Ö21 Ö22, Ö24, Ö28, Ö30
Görsellik ön planda	Ö1, Ö3, Ö13, Ö23
Sosyal medya kullanılan bir ortam	Ö9, Ö25
Tekrar yapma	Ö5, Ö6, Ö17, Ö26

Tablo 4.5 incelendiğinde öğrencilerin sosyal medya araçları ile ders işlemenin olumlu yönlerini sekiz öğrenci, sosyal medyaya istediği zaman ulaşma imkanlarının, dört öğrenci sosyal medya ile eğitimde görselliğin ön planda, iki öğrenci sosyal medyanın her zaman kullandıkları bir alan olmasını, dört öğrenci ise sosyal medya araçları ile ders işlerken tekrar yapma imkanının olmasını, uygulamanın olumlu tarafı olarak dile getirmişlerdir. Bu konuda öğrencilerden alınan yazılı ifadelerden bazı öğrenci görüşleri aşağıda sunulmuştur:

Ö₂: İstedığımız her zaman ulaşabiliyor olmamız en önemli olumlu tarafıydı. Kullanışlı ve rahat.

Ö₃: Görsel videolarla daha iyi anlıyorum.

Ö₁₃: Görselliğin fazla kullanılması öğrenmemin kalıcı olmasını sağlıyordu.

Ö₁₄: Ne zaman ders çalışmak istesem o zaman çalışıyorum.

Ö₂₅: Sosyal medyayı zaten çok sık kullandığımız için sosyal medyayı ders için kullanmış olduk. Aradığım her şeyi bulabiliyorum.

Ö₂₆: Tekrar imkânın çok kolay olması konu tekrarı yapmamı sağlıyordu. Konuyla ilgili farklı kaynaklara ve anlatımlara da rastlamak konuyu pekiştiriyordu.

4.2.2 Öğrenci Yazılı Görüş Formu İkinci Soruya İlişkin Cevaplar

Sosyal medya araçları ile ders işlemenin olumsuz yönleri nelerdir? sorusuna öğrencilerin verdiği yazılı yanıt ve kodları Tablo 4.6’ da sunulmuştur.

Tablo 4.6. Sosyal Medya Araçları ile Ders İşlemenin Olumsuz Yönleri

Kod	Katılımcılar
Olumsuz yönü yok	Ö2, Ö6, Ö9, Ö13 Ö2, Ö24, Ö25
Sağlık açısından zararlı	Ö3, Ö5, Ö18, Ö19 Ö20, Ö26, Ö27
Yeterli internet paketi yok	Ö4, Ö8, Ö15, Ö28
Bağımlılık	Ö1, Ö7, Ö10, Ö11, Ö14, Ö23, Ö29
Dikkat dağınık	Ö12, Ö17, Ö22,
Ders takibi zor	Ö16, Ö30

Tablo 4.6 incelendiğinde öğrencilerin yedisi sosyal medya ile ders işlerken olumsuz bir yön görmediklerini, yedi öğrenci sağlıkla ilgili zararlarının olabileceğini, dört öğrenci yeterli internet paketi olmamasının eğitimlere katılmasını engellediğini, yedi öğrenci bağımlılık yapmasının kendileri için olumsuz bir taraf olduğunu, üç öğrenci dikkatlerini dağıtacak paylaşımların yapılmasını, iki öğrenci de dersleri sosyal medyadan takip etmenin zor olduğunu uygulamanın olumsuz tarafı olarak belirtmişlerdir. Bu konuda öğrencilerden alınan yazılı ifadelerden bazı öğrenci görüşleri aşağıda sunulmuştur:

Ö₁₃: Olumsuz bir yönüyle karşılaşmadım.

Ö₂₇: Çok fazla telefon ve bilgisayar başında kalmak göz sağlığım açısından zararlı olduğunu düşünüyorum.

Ö₁₅: Yeterli internet paketim olmadığında dersleri takip edemedim.

Ö₇: Bağımlılık yapması.

Ö₁₇: Daha ilgi çekici bir paylaşım geldiğinde dikkatim o yöne doğru gidiyor.

Ö₃₀: Derslerin öğretmen tarafından takibi zor.

4.2.3 Öğrenci Yazılı Görüş Formu Üçüncü Soruya İlişkin Cevaplar

En çok hangi uygulama ile ders işlemenin verimli olduğunu düşünüyorsunuz? sorusuna öğrencilerin verdiği yazılı yanıt ve kodları Tablo 4.7’de sunulmuştur.

Tablo 4.7. En Çok Hangi Uygulama ile Ders İşlemenin Verimli Olduğu Görüşü

Kod	Katılımcılar
YouTube	Ö2, Ö3, Ö8, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö15, Ö19, Ö20, Ö21
Whatsap	Ö1, Ö6, Ö7, Ö9, Ö16, Ö17, Ö18,
Instagram	Ö4, Ö14
Facebook	Ö5

Tablo 4.7 incelendiğinde öğrencilerin çoğunluğu YouTube uygulaması ile ders işlemenin verimli olduğunu belirtmiştir. Diğer öğrenciler sırasıyla whatsapp, Instagram ve Facebook uygulamaları ile ders işlemeyi verimli bulduklarını dile getirmişlerdir.

4.2.4 Öğrenci Yazılı Görüş Formu Dördüncü Soruya İlişkin Cevaplar

Sosyal Medya araçları ile ders işlemeyi klasik ders işleme yöntemleri ile karşılaştırdığınızda sosyal medya araçlarının klasik yönteme göre olumlu yönleri nelerdir? sorusuna öğrencilerin verdiği yazılı yanıt ve kodları Tablo 4.8’de sunulmuştur.

Tablo 4.8.Sosyal Medya Araçlarının Klasik Yönteme Göre Olumlu Yönleri

Kod	Katılımcılar
Tekrar	Ö2, Ö4, Ö5, Ö8, Ö9, Ö13, Ö14, Ö21, Ö23 Ö24, Ö25, Ö27, Ö29
İstediğim zaman ders çalışma	Ö15, Ö16, Ö18, Ö30, Ö22
Kendi öğrenme hızı	Ö6, Ö7, Ö12, Ö18, Ö26, Ö28
Derin araştırma	Ö3, Ö17
Video ve görsellik	Ö1, Ö20
Daha az yorgunluk	Ö10, Ö11

Tablo 4.8 incelendiğinde sosyal medya araçlarının klasik yönteme göre en çok olumlu görünen yanı öğrencilere tekrar yapma fırsatı vermiş olması, diğer olumlu yanı ise öğrencilerin istedikleri zaman ders çalışma imkânı bulabilmeleri olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Altı öğrenci kendi öğrenme hızına göre çalışma fırsatı vermesini olumlu taraf olarak, ikişer öğrencide derin araştırma, video ve görsellik fırsatının olması, daha az yorulmalarını klasik yönteme göre daha avantajlı yönü olduğunu vurgulamışlardır. Bu konuda öğrencilerden alınan yazılı ifadelerden bazı öğrenci görüşleri aşağıda sunulmuştur:

Ö₈: Anlayamadığım bir konuyu tekrar izleme veya gözden geçirme fırsatı buluyorum.

Ö₂₀: Videoların ve görselliğin daha fazla kullanılması.

Ö₃₀: İstediğin zaman ders çalışma fırsatı veriyor.

Ö₁₂: Kendi öğrenme hızıma göre ilerleyebiliyorum.

Ö₃: Konu ilgimi çekmişse daha detaylı bilgileri araştırma olanağım daha fazla.

Ö₁₁: Daha az yoruluyorum.

4.2.5 Öğrenci Yazılı Görüş Formu Beşinci Soruya İlişkin Cevaplar

Sosyal Medya araçları ile ders işlemeyi klasik ders işleme yöntemleri ile karşılaştırdığınızda sosyal medya araçlarının klasik yöntemle göre olumsuz yönleri nelerdir? sorusuna öğrencilerin verdiği yazılı yanıt ve kodları Tablo 4.9’da sunulmuştur.

Tablo 4.9. Sosyal Medyanın Klasik Eğitime Göre Olumsuzlukları

Kod	Katılımcılar
Olumsuz bir yönü yok	Ö2, Ö4, Ö9, Ö20, Ö21, Ö22, Ö30
Bağımlılık	Ö1, Ö3, Ö10, Ö11, Ö28
Dikkat dağıtıcı	Ö7, Ö13, Ö16, Ö17, Ö18, Ö26, Ö27
Yeterli internet yok	Ö14, Ö15,
Öğretmene soru sormama	Ö5, Ö6, Ö8, Ö19, Ö12, Ö23, Ö24

Tablo 4.9 incelendiğinde öğrencilerin klasik yöntemle sosyal medya araçları ile yapılan eğitimin olumsuzluklarına altı öğrenci bağımlılık yapmasını, yedi öğrenci dikkat dağıtıcı olmasını ve öğretmene soru sorma fırsatının olmamasını göstermişlerdir. Sekiz öğrencide herhangi bir olumsuz tarafının olmadığını belirtmişlerdir. Bu soruya verilen bazı öğrenci görüşleri aşağıda sunulmuştur.

Ö₂₁: Olumsuz bir yönü olduğunu düşünmüyorum.

Ö₁₀: Bağımlılık yapacağını düşünüyorum.

Ö₁₆: Sosyal medya uygulamalarında dikkatim başka şeylere dağılabiliyor.

Ö₁₅: Yeterli internetim olmadığı zamanda derslere katılamam.

Ö₁₂: Öğretmen kontrolü az olduğundan ilgi başka alanlara kayıyor.

4.2.6 Öğrenci Yazılı Görüş Formu Altıncı Soruya İlişkin Cevaplar

Sosyal medya araçları ile ders işlemenin daha verimli olması için önerileriniz nelerdir? sorusuna öğrencilerin verdiği yazılı yanıt ve kodları tablo 4.10’da sunulmuştur.

Tablo 4.10. Sosyal Medya Araçları ile Ders İşlemeye Yönelik Öneriler

Kod	Katılımcılar
Canlı dersle desteklenme	Ö2, Ö7, Ö11, Ö29,
Çevrimiçi ders yapma	Ö1, Ö4, Ö5, Ö9, Ö10, Ö12, Ö16, Ö18, Ö21, Ö24, Ö25, Ö26, Ö27, Ö28
Yeni uygulama	Ö3, Ö6, Ö8, Ö22, Ö30
Ortak saatler	Ö17, Ö19, Ö20, Ö23
Hızlı internet	Ö13, Ö14, Ö15

Tablo 4.10. incelendiğinde öğrencilerin büyük çoğunluğu sosyal medya ile ders işlenirken çevrim içi derslerle ve canlı derslerle desteklenmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Dört öğrenci

ortak saatler belirlenip bu saatlerde ders olmasının gerektiğini, beş öğrenci uygulamaların eğitim amaçlı olacak şekilde yeni uygulamalar olması gerektiğini belirtmişlerdir.

Ö₂₉: *Canlı ders anlatımları ile desteklenebilir.*

Ö₄: *Görüntülü ders işleme çevrimiçi ders yapılabilir.*

Ö₂₂: *Ders işlemeye yönelik yeni uygulamalar yapılabilir.*

Ö₁₇: *Öğrencilerin herkesin aynı anda katılabileceği saatler düzenlenebilir.*

Ö₁₄: *İnternet hızları arttırılmalıdır.*

4.2.7 Öğrenci Yazılı Görüş Formu Yedinci Soruya İlişkin Cevaplar

Yazılı görüş formu yedinci soruda “Sosyal Medya araçları ile diğer derslerinizin de işlenmesini ister miydiniz?” sorusuna öğrencilerin verdiği yazılı yanıt ve kodları tablo 4.11’de sunulmuştur.

Tablo 4.11. Sosyal Medya Araçları ile Diğer Derslerin İşlenmesine İlişkin Öğrenci Görüşleri

Kod	Katılımcılar
İsterim	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö20, Ö21
İstemem	Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19

Tablo 4.11 incelendiğinde 30 öğrencinin 19’u diğer dersleri de sosyal medya araçları ile işlemek ister miydiniz sorusuna evet isterim, 11 öğrenci ise hayır istemem şeklinde cevap vermiştir.

BÖLÜM 5

5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde araştırmadan elde edilen bulgulara ve bu bulgulardan ulaşılan sonuçlara, sonuçlar analiz edilip değerlendirildikten sonra araştırma ile ilgili yapılan diğer çalışmaların karşılaştırıldığı tartışma bölümüne ve araştırma sonuçlarından elde edilen veriler ışığında öneriler oluşturulmuş ve bu önerilere yer verilmiştir.

5.1. Tartışma ve Sonuç

Tartışma ve sonuç bölümünde, araştırmaya ait sonuçlar ‘Nicel bulgulara ilişkin sonuçlar’ ve ‘Nitел bulgulara ilişkin sonuçlar’ olmak üzere iki bölüm halinde sonuçlar paylaşılmıştır.

5.1.1 Nicel Bulgulara İlişkin Sonuç ve Tartışmalar

Son yıllarda insan hayatına belirgin bir şekilde giren sosyal medya araçlarının eğitim aracı olarak kullanıldığında nasıl sonuçlar vereceği incelenmek istenmiş bu amaç için lise 10.sınıf öğrencilerine Türk Dili ve Edebiyatı dersinde ‘Roman Ünitesi’ni sosyal medya araçlarını kullanarak öğrenen grubun bilişsel alan ön test puanları ile son test puanları (erişileri) arasında anlamlı bir farkın olup olmadığına bakılmıştır.

Sosyal medya araçları ile eğitim gören grubun Roman ünitesi bilişsel alan, ön test, son test puanlarının incelendiği araştırmada gruba ait ön test bilgi, ön test kavrama, ön test uygulama ve toplam test puanları ile son test bilgi, son test kavrama, son test uygulama ve toplam test puanlarının karşılaştırmaları yapılmış karşılaştırma yapılırken ilişkili örneklem t testinden yararlanılmıştır. Elde edilen verilerin değerlendirilmesi yapıp yorumlamaya gidilmiştir.

Araştırmanın nicel kısmında yer alan Roman Ünitesi başarı testinden elde edilen bulgulara göre sosyal medya araçları ile eğitimin öğrenci başarısı üzerine nasıl bir etkisinin olduğuyla ilgili sonuçlar kapsamlı biçimde açıklanmaya çalışılmıştır. Yapılan çalışmada elde edilen sonuçlar daha önce yapılmış olan ve alana kaynaklık teşkil eden benzer çalışmalarla karşılaştırılması yapılarak değerlendirilmeler yapılmıştır. Ortaya çıkan sonuçların nedenlerinin neler olabileceğinin üzerinde durulmuştur.

Birinci Denenceye İlişkin Sonuçların Tartışılması

Araştırmanın nicel bölümünde yer alan birinci denence de lise 10.sınıf öğrencilerine Türk Dili ve Edebiyatı dersinde “Roman Ünitesi”ni sosyal medya araçlarını kullanarak öğrenen grubun bilgi düzeyi ön test puanları ile son test puanları arasında anlamlı bir fark vardır” denencesinin sonuçları incelenmiştir. Roman ünitesini sosyal medya araçlarını kullanarak öğrenen grubun ön test puanları ve son test puanları ilişkili örneklem t testi verilerine göre incelendiğinde ($p=0,002$) sonucuna ulaşılmıştır ($p<0,05$). Ön test puanları ile son test puanları arasında anlamlı bir farkın olduğu sonucu gözlemlenmiştir. Elde edilen bu sonuçlardan grubun başarı testindeki bilgi düzeyindeki öğrenmelerde sosyal medya araçları ile yapılan eğitimin öğrencilerin öğrenmelerine olumlu yönde etki ettiği söylenebilir. Sosyal medya ile eğitim yapan öğrencilerin akademik başarılarında bir artış gözlemlenmiş bu da uygulamanın öğrencilerin akademik başarısına olumlu yönde etkisinin olduğunu göstermektedir. Sosyal medya ile ders işlemenin Türk Dili ve Edebiyatı dersine olumlu etkileri olduğu da söylenebilir. Araştırmada çıkan bu sonucu Koç ve Ayık’ın 2017 yılında yaptığı çalışma desteklemektedir. “Sosyal Ağ Kullanımının Akademik Başarıya Etkisinin Araştırılması” adlı çalışmada ortaokul 6. ve 7. sınıf Fen Bilimleri ve İngilizce derslerinde deney grubunda sosyal medya araçlarından Facebook öğretim aracı olarak kullanılmış kontrol grubunda klasik yöntemlerle ders işlenmiştir. Uygulama sonunda deney grubundaki öğrencilerin başarıları kontrol grubundaki öğrencilere göre anlamlı derecede yüksek çıkmıştır. Yapılan çalışmada kontrol grubu salgın şartlarından dolayı alınamamış olsa da deney grubu öğrencilerinin ön test son test puanları arasındaki anlamlı farkta sosyal medya araçlarının öğrencilerin bilgi düzeyi öğrenmelerine olumlu katkılarının olduğu söylenebilir.

İkinci Denenceye İlişkin Sonuçların Tartışılması

Araştırmanın ikinci denencesi olan lise 10.sınıf öğrencilerine Türk Dili ve Edebiyatı dersinde “Roman Ünitesi”ni sosyal medya araçlarını kullanarak öğrenen grubun kavrama düzeyi ön test puanları ile son test puanları arasında anlamlı bir fark vardır” denencesinin sonuçları incelenmiştir. Denence sonuçlarına bakıldığında roman ünitesini sosyal medya araçlarını kullanarak öğrenen grubun ön test puanları ile son test puanlarının karşılaştırıldığı ilişkili örneklem t testi verilerine göre ($p=0,002$) sonucuna ulaşılmıştır ($p<0,05$). Ön test puanları ile son test puanları arasında anlamlı bir farkın olduğu görülmüştür. Bu sonuçlara göre grubun kavrama düzeyindeki öğrenmelerde sosyal medya araçları ile yapılan eğitimin öğrencilerin öğrenmelerine olumlu yönde etki ettiği söylenebilir. Sosyal medya ile eğitim

yapan öğrencilerin akademik başarılarında artış olduğunu da söylemek mümkündür. Araştırmada çıkan bu sonucu Sidekli ve Avaroğulları'nın 2013 yılında yaptığı çalışmada desteklemektedir.

Sidekli ve Avaroğulları'nın “Facebook:Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yeni Bir Yöntem” adlı çalışmasında ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler konularını öğrenmede sosyal medya araçlarından Facebook öğretim aracı olarak kullanılmış ve Facebook destekli öğretimin ne derecede etkili olduğu belirlenmeye çalışılmış araştırma sonucunda Facebook üzerinden destek eğitimi yapılan deney grubundaki öğrencilerin kontrol grubundaki öğrencilerin öğrenmelerine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği sonucuna varmışlardır.

Üçüncü Denenceye İlişkin Sonuçların Tartışılması

Araştırmanın üçüncü denencesi lise 10.sınıf öğrencilerine Türk Dili ve Edebiyatı dersinde “Roman Ünitesi”ni sosyal medya araçlarını kullanarak öğrenen grubun uygulama düzeyi ön test puanları ile son test puanları arasında anlamlı bir fark vardır” denencesinin sonuçları incelenmiştir. Denence sonuçlarına bakıldığında Roman ünitesini sosyal medya araçlarını kullanarak öğrenen grubun ön test puanları ile son test puanları ilişkili örneklem t testi sonuçlarına bakıldığında ($p=0,000$) sonucuna ulaşılmıştır ($p<0,05$). Ön test puanları ile son test puanları arasında anlamlı bir fark olduğu gözlemlenmiştir. Bu sonuçlara göre grubun başarı testindeki uygulama düzeyindeki öğrenmelerde sosyal medya araçları ile yapılan eğitimin öğrencilerin öğrenmelerine olumlu yönde etki ettiği söylenebilir.

Ekici'nin 2013 yılında yaptığı “Sosyal Medyanın Eğitim Bağlamında Kullanımı” adlı deneysel çalışmada Uşak Üniversitesinde Öğretim ilke ve yöntemleri dersini sosyal medya araçları kullanarak ders işleyen grupla geleneksel yöntemle göre ders işleyen grubun başarı arasında deney grubu lehine anlamlı bir fark ortaya çıkmıştır. Araştırmada ortaya çıkan sonuçlar yapılan araştırmada çıkan sonuçları destekler niteliktedir.

Dördüncü Denenceye İlişkin Sonuçların Tartışılması

Araştırmanın dördüncü denencesi olan lise 10.sınıf öğrencilerine Türk Dili ve Edebiyatı dersinde “Roman Ünitesi”ni sosyal medya araçlarını kullanarak öğrenen grubun toplam puanlarının ön test son test puanları arasında anlamlı bir fark vardır” denencesinin sonuçları incelenmiştir. Roman ünitesini sosyal medya araçlarını kullanarak öğrenen grubun ön test puanları ile son test puanları arasında ilişkili örneklem t testi sonuçlarına bakıldığında

($p=0,000$) sonucuna ulaşılmıştır ($p<0,05$). Ön test puanları ile son test puanları arasında anlamlı bir fark olduğu sonucu çıkmıştır. Bu sonuçlara göre grubun başarı testindeki toplam puanlarında sosyal medya araçları ile yapılan eğitimin öğrencilerin öğrenmelerine olumlu yönde etki ettiği görülmüştür. Sosyal medya ile eğitim yapan öğrencilerin akademik başarılarında artış olduğunu söylemek mümkündür. Literatür taraması sonucunda ortaya konulan çalışmaların araştırmada çıkan sonuçları desteklediği söylenebilir. Çalışmayı destekleyen diğer araştırmalardan Akbari ve diğerleri tarafından 2015 yılında yapılan deneysel çalışmada Facebook, yabancı dil eğitimi için öğretim aracı olarak kullanılmış olup öğrencilerin başarılarının ve derse karşı ilgilerinin yüksek ve dikkatli sürelerinin diğer gruba göre fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmayı desteklemeyen çalışmalarda mevcuttur. Kirschner ve Karpinski, (2010) tarafından Amerika Birleşik Devletleri'nde yapılan araştırmada öğrencilerin sosyal ağları kullanma düzeyleri ile akademik başarıları arasında ilişkinin incelendiği çalışmada sosyal ağları kullanma süresi arttıkça akademik başarının düştüğu sonucuna ulaşılmıştır.

5.1.2. Nitel Bulgulara İlişkin Sonuç ve Tartışmalar

Öğrencilerin sosyal medya araçları ile eğitime ilişkin düşüncelerinin belirlenmesinde öğrenci yazılı görüş formu kullanılmıştır. Öğrencilerin verdiği cevaplar analiz edilmiş ve yorumlanmıştır. Öğrenci görüşleri alan yazı incelemesi ile diğer araştırmalarla birlikte değerlendirilmiştir.

Öğrenciler araştırma sonucunda “Sizce sosyal medya araçları ile ders işlemenin olumlu yönleri nelerdir?” sorusuna sosyal medya araçları ile ders işlemeyi eğlenceli buldukları, günün her saati ulaşabiliyor olması, görselliğin etkili kullanılması, öğrenmenin kalıcı olmasını sağlamasından sosyal medyayı çok sık kullandıklarını ifade etmişlerdir. Bunun yanında bilginin her zaman karşılarına gelmelerinin hatırlamalarını, konu tekrarı yapmalarını, konuyla ilgili farklı kaynaklara ve anlatımlara da rastlayarak konuyu pekiştirmeyi sağlaması gibi yönlerinden dolayı da olumlu bulmuşlardır. Öğrenciler için sosyal medya ile ders işlemenin en cazip tarafı istedikleri zaman dersi işlemeleri, kendilerini hazır hissettikleri zaman diliminde derse girmelerini kendileri için olumlu bir yön olarak görmüşlerdir. Bir diğer etken görselliğin çokça kullanılması konuya olan ilgiyi arttırmıştır. İşlenen konu ile ilgili olarak merak unsuru uyandığından konu ile ilgili daha kapsamlı araştırmaya fırsat vermesi sosyal medya araçları ile ders işlemenin başlıca olumlu tarafları olarak ortaya konulmuştur. Araştırmada çıkan bu sonucu Gazi Üniversitesi Ankara Meslek Yüksek Okulunda, Toğay,

Akdur, Yetişken ve Bilici tarafından 2013 yılında yapılan çalışma desteklemektedir. Altmış öğrenciye bir dönem boyunca aktif bir şekilde sosyal medya araçları ile eğitimin yapıldığı araştırmada sosyal medya ile eğitim süreçlerinin desteklenmesinin öğrencilerin öğrenmelerinde etkili olduğu, öğrenme süreçlerini kolaylaştırdığı ve eğitim süreçlerini geliştirdiği sonucu çıkmıştır. Sarsar ve Başbay'ın 2015 yılında yaptığı çalışma yapılan çalışmayı desteklemektedir. 2012-2013 eğitim-öğretim yılı güz döneminde Ege Üniversitesi Eğitim Fakültesinde yürütülmekte olan Doktora Formasyon Programı kapsamındaki Gelişim ve Öğrenme dersini alan doktora öğrencileriyle yapılan çalışmada bu dönemde dersler sınıf ortamındaki işlenişinin yanında sosyal medya ortamlarından gönderilen paylaşımlarla da yürütülmüştür. Elde edilen verilere göre beklentiler, sosyal ağlar, öğrenme ortamı, duyuşsal özellikler, öğrenciye katkısı ana konular olarak görülmüştür. Araştırmaya katılan öğrencilerin tamamı dersle ilgili beklentilerinin karşılandığı söylemişlerdir. Ayrıca ders etkinlikleri için Facebook kullanımının derslerde kullanılmasını uygun buldukları fikrini de öne sürmüşlerdir.

Korucu ve Sezer tarafından 2016 yılında yapılan araştırmada bilgisayar teknolojisiyle birlikte gelişen sosyal medyanın kullanılmasıyla öğrencilerde kalıcı öğrenmelerin gerçekleştiği ve derslere etkin katılımın sağlandığı, öğrencilerin dikkatlerini bir konu üzerinde odakladıkları, daha fazla tekrar yaptıkları, ilgilerinin ve iş birliğine dayalı çalışmalarının arttığı sonucuna ulaşılmıştır.

Yaylak ve İnan'ın 2018 yılında yaptığı çalışma “Sosyal bilgiler öğretmenlerinin, sosyal medya araçlarının eğitim süreçlerinde kullanılmasına yönelik görüşler nelerdir?” sorusuna yanıt aramıştır. Çalışma sonunda öğrenciler ve öğretmenlerin genelde sosyal medyayı etkin kullandıkları, sosyal medyanın insanlar için çok önemli olduğu, öğrencilerin sosyal medyayı kullanırken zaman israfı yapmak yerine eğitim amaçlı kullandıkları bunun eğitimin verimliliğini artırdığı sonucuna ulaşılmıştır. Sosyal medyada ders işlemenin öğrencilerin dikkatini konu üzerinde tutma süresini uzatabileceğini ve ders üzerindeki dikkatlerinin artacağını belirtilmiştir. Sosyal medyada yapılan paylaşımlardan faydalananak dersin işlenişine aktif katılacaklarını, öğrencilerin derse karşı ilgilerinin azalmaya başladığı zamanlarda ilgilerini yeniden derse yönelmesinin olumlu sonuçlar vereceğini dile getirmişlerdir. Öğrencilerin yaşamında büyük bir yer kaplayan, çocuk ve gençlerin neredeyse tamamının kullandığı sosyal medya ile öğretmen ve öğrenci arasındaki iletişiminin artacağını ve bunun olumlu yansımalarının olacağını ifade etmişlerdir.

“Sosyal medya araçları ile ders işlemenin olumsuz yönleri nelerdir?” sorusuna öğrenciler:

Olumsuz bir yönüyle karşılaşmadıklarını, sağlık açısından zararlı olabileceğini, yeterli internet paketinin olmamasından kaynaklanan internet ulaşım engelinin olacağını, bağımlılık yapmasını, yeterli internet paketinin olmaması gibi cevaplar vermişlerdir. Daha ilgi çekici bir paylaşım geldiğinde dikkatlerin o yöne kayıyor olmasını sosyal medya araçları ile ders işlemenin olumsuz tarafları olarak belirtmişlerdir. Öğrencilerin sosyal medya ile ders işlemede gördükleri en büyük olumsuzluk derse girmek için yeterli internet ulaşımının olmaması görülmüştür. Eğitim açısından dikkatlerinin dağıtacak çok fazla paylaşımın olduğunu biraz ara vermek için başka paylaşımlara baktıklarında çok fazla zaman kaybettikleri görülmüştür.

Tosun’un 2015 yılında yaptığı araştırmada Sosyal medyayı kullanmadığını söyleyen öğretmenler sosyal medya ile ders işlemeye yönelik birtakım olumsuzlukların olabileceğini dile getirmişlerdir. Bu olumsuzlukları şu şekilde sıralamışlardır. Her öğrencinin internete erişim sağlamakta aynı fırsatları yakalayamayacakları hatta bazılarının internete hiç ulaşamayacağını bu durumda öğrencilerde fırsat eşitsizliğine neden olacağını belirtmişlerdir. Birçok Okulun teknik alt yapılarının sosyal medya kullanımına uygun olmadığını bu durumun okullar ve dolayısıyla öğrenciler arasında olumsuz bir sonuç ortaya çıkaracağına değinmişlerdir. Öğrencilerin önemli bir kısmının sosyal ağlara bağlanmak için belli bir zaman aralıklarının olmaması istedikleri zaman sosyal ağlara girmek istemeleri öğrenciler için motivasyonda zorluk eksikliği, dikkatini toplayamama, sorumluluklarını yerine getirmeme gibi olumsuz etkilerinin olabileceği dile getirmişlerdir. Yapılan çalışmada “sosyal medyanın olumsuz tarafları nelerdir?”. Sorusuna öğrencilerin verdiği cevaplarla benzerlik gösterdiği söylenebilir.

“En çok hangi uygulama ile ders işlemenin verimli olduğunu düşünüyorsunuz?” sorusuna:

Öğrencilerin verdiği cevaplarda ders işlemenin verimli olduğunu düşündüğü uygulamalar sırasıyla Whatsap, YouTube, Instagram olarak sıralanmıştır. Whatsap uygulaması sadece ders için kurulmuş bir grup olmasından dolayı öğrenciler ders işlemede verimli bir sosyal ağ olduğunu belirtmişlerdir. Sosyal ağların en çok beğendiğiniz kısmı nedir? sorusuna verilen cevapta görselliğin fazla kullanılması beğenilen bir yön olarak öne çıkmıştır. Bu sonucu destekler nitelikte YouTube ve Instagram gibi görselliğin ön planda

olduğu uygulamaları öğrenciler verimli bulmuşlardır. Çalışmada çıkan bu sonucu Akkaya ve Kanadlı'nın 2019 yılında yaptığı çalışma desteklemektedir. Öğretmenler sosyal medya araçları ile bilgiye kısa sürede ulaştıklarını, yeni ve yaratıcı fikirler ortaya çıkarma, görselliğin ön planda tutulması, kişilere fikir ve bilgi alışverişinde bulunma hizmeti verdiğinden sosyal medyayı eğitim amaçlı kullandıkları şeklinde ifade etmişlerdir.

“Sosyal medya araçları ile ders işlemeyi klasik ders işleme yöntemleri ile karşılaştırdığınızda sosyal medya araçlarının klasik yönteme göre olumlu yönleri nelerdir?” sorusuna öğrenciler:

Tekrar imkânın olmasını, istediği zaman ders çalışma fırsatı vermesini, kendi öğrenme hızına göre ilerleyebilme, konu ilgimi çekmişse daha detaylı bilgileri araştırma olanağım daha fazla şeklinde cevaplar vermişlerdir. Araştırmada çıkan bu sonucu Owen ve diğerleri tarafından yapılan ‘Sosyal Yazılım ve Öğrenme’ adlı çalışma desteklemektedir. Çalışmada sosyal medya araçlarının eğitim amaçlı kullanıldığında şu yönlerinin ön plana çıkacağını belirtmişlerdir.

Öğrenciler arasındaki etkileşimi arttırmasının sosyal medyanın öne çıkan en büyük artısı olduğunu söylemişlerdir. Sosyal medyanın her zaman ve her yerde iletişim imkânı veriyor olmasının öğrencilerin birbirleriyle veya tanımadıkları insanlarla etkileşime geçerek gelişimlerine olumlu yönde katkılarının olacağını belirtmişlerdir. Ayrıca öğrencilerin bilgi ve belge paylaşımındaki kolaylığı sosyal medyanın klasik yöntemlere göre daha avantajlı olduğu sonucuna varmışlardır.

“Sosyal Medya araçları ile ders işlemeyi klasik ders işleme yöntemleri ile karşılaştırdığınızda sosyal medya araçlarının klasik yönteme göre olumsuz yönleri nelerdir?” sorusuna öğrenciler, olumsuz bir yönü yok, bağımlılık yapacağı düşüncesi, sosyal medya uygulamalarında dikkatim başka şeylere dağılabiliyor, öğretmen kontrolü az olduğundan ilgi başka alanlara kayıyor şeklinde görüş ortaya koymuşlardır. Yeterli internetim olmadığı zamanda derslere katılamama şeklinde cevaplar vermişlerdir. Araştırmadaki bu sonuçları Korucu ve Sezer tarafından 2016 yılında yapılan araştırma sonuçları da desteklemektedir. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin sosyal medya ile ders işlemeye yönelik görüşlerinin araştırıldığı çalışmada öğretmenlerin teknoloji kullanımında kendilerini yeterli görmedikleri ve ders işlenmesi esnasında kendileri için zaman kaybına yol açtığını söylemişlerdir. Sosyal medya kullanımı ile ilgili öğretim sürecinde en çok teknik yetersizlik ve internet erişiminde yaşadıkları sorunlarından dolayı problem yaşadıklarını uygulamaları edinmek, erişimi

sağlamak için ekonomik bir giderin olacağını söylemişler bu durumlardan dolayı öğretmenler sosyal medya araçları ile eğitim yapılmasında gördükleri olumsuzlukları bu şekilde dile getirmişlerdir. Öztürk ve Akgün tarafından yapılan çalışmada, araştırmada çıkan bu sonucu desteklemektedir. Çukurova Üniversitesinde okuyan öğrencilerin sosyal medya araçlarını hangi amaçla kullandıkları ve eğitim amacıyla kullanılmasına yönelik görüşlerinin alındığı çalışmada, öğrenciler sosyal medyanın olumsuz yönlerini bu alanlarda çok zaman geçirdikleri ve kendileri için büyük bir zaman israfı şeklinde cevap vermişlerdir. Bununla birlikte ders çalışmak için dikkat dağınık olduğu görüşlerini öne sürmüşlerdir.

“Sosyal medya araçları ile ders işlemenin daha verimli olması için önerileriniz nelerdir?” sorusuna öğrenciler:

Canlı ders anlatımları ile desteklenebilme, görüntülü ders işleme çevrimiçi ders yapılabilme, ders işlemeye yönelik yeni uygulamalar yapılabilme, öğrencilerin herkesin aynı anda katılabileceği saatler düzenlenebilir olarak cevaplar vermişlerdir. Öğrenciler dersi sosyal medyadan işlerken bir yandan da kendilerini kontrol eden bir öğretmenin varlığının uygulamada daha başarılı olacağını belirtmişlerdir. Güzel, Çakır ve Çelen’in 2020 yılında yapmış olduğu çalışma araştırmada çıkan sonucu desteklemektedir. Çalışmada yer alan Öğrencilerin tamamı internet üzerinden verilmiş olan video derslerinin yeterli olmayacağını bu derslerin sınıflarda işlenecek derslerle desteklenmesi gerektiğini söylemişlerdir.

Wilson 2015 yılında yaptığı çalışmada öğretmenlerin YouTube kullanırken eğitim verimliliğini nasıl arttırabileceklerini şu şekilde sıralamıştır. Öğrencilere YouTube ’tan video izlettirirken öğrencilere konuyla ilgili notlar aldirmek, video izlenme işi bittiğinde konuyla ilişkilendirilerek öğrencilerle tartışma ortamını sağlamak, öğrencilerin odaklanması için videoları geri sararak tekrar izlettirmek, güvenli videolar izlettirmek bunun için okulların buna uygun strateji izlemeleri gerektiğini belirlemiştir.

“Sosyal medya araçları ile diğer derslerinizi de işlemek ister miydiniz?” sorusuna gruptaki 30 öğrencinin 19’u evet isterim, 11 öğrenci hayır istemem şeklinde cevap vermiştir. Öğrencilerin %63,33 Sosyal medya araçları ile başka dersleri işlemek istemesi öğrencilerin sosyal medya araçları ile ders işlemeye olumlu baktıkları sonucunu verebilir. Sarsar ve Başbay’ın yaptığı çalışmada dersler bir dönem boyunca sosyal medya araçları kullanılarak işlendikten sonra öğrencilere uygulama hakkındaki düşünceleri sorulmuş öğrenciler uygulamanın çok verimli geçtiğini dersler açısından, akademik gelişim yönünden kendilerini

desteklediklerini belirtmişler bu şekilde eğitim amaçlı sosyal medya araçlarının kullanımını önermişlerdir. Bu çalışmanın yapılan çalışmayı destekler nitelikte olduğu söylenebilir.

5.2. Öneriler

Araştırma sonunda elde edilen veriler doğrultusunda bu konu ile ilgili araştırmak yapmak isteyen araştırmacılara şu önerilerde bulunulabilir.

Öğrencilerin sosyal medya ile ders işlemeye yönelik görüşlerinin alındığı sonuç çerçevesinde öğrenciler sosyal medyayı tek başına uzaktan eğitim yoluyla değil de yüz yüze eğitim yapılırken destekleyici bir araç olarak kullanılmasının daha verimli olacağını söylemişlerdir. Bundan sonra yapılacak araştırmalarda sosyal medyanın eğitim aracı olarak sınıf içinde kullanıldığı bir araştırma yapılabilir.

Okulların kendilerine ait sosyal medya hesaplarını planlı bir eğitim öğretim aracına dönüştürmeleri mümkündür. Bu şekilde öğrencilere birinci elden ulaşabilecekleri bir bilgi havuzu oluşturulup aktif kullanımı sağlanabilir.

Eğitim fakültelerinde sosyal medya araçları bir öğretim tekniği olarak kabul edilip öğretmen adaylarına nasıl kullanmaları gerektiğinin eğitimi verilebilir. Bu konuda öğretmen adaylarında farkındalık oluşturulabilir.

Araştırmanın nitel kısmında öğrenciler ders işlerken farklı paylaşımlar geldiği zaman dikkatlerinin dağıldığını belirtmişlerdir. Bu sorunun giderilmesi için sosyal medya araçları uygulamalarının sahipleri uygulamalarının bir benzer şeklini de eğitim bölümü halinde açabilir. Örneğin “Facebook eğitim” gibi. Öğrencilerin yaş kategorilerine göre eğitim olmayan bölümlerine yani asıl kısımlarına günlük kullanma zaman limitleri konulabilir.

Öğrencilere medya okur yazarlığı dersleri daha erken yaşlar da verilmeye başlanarak sosyal ağları eğitim amaçlı kullanmaları konusunda farkındalık oluşturulabilir.

Araştırma Türk Dili ve Edebiyatı dersine yönelik ve 10. sınıflar için yapılmıştır. Buna benzer çalışmaların farklı derslerde ve farklı sınıf seviyelerinde yapılarak alana katkı sağlanabilir.

Ön test - son test kontrol gruplu deneysel desen ile araştırma tekrarlanabilir.

Araştırmanın nitel kısmında öğrenciler sosyal medya ortamında denetlenmenin kendileri için olumlu olacağını belirtmişlerdir. Bu ihtiyacın giderilmesi için ev ödevleri ve ek çalışmalar sosyal medya araçları üzerinden oyunlaştırılmış bir şekilde hazırlanıp bu çalışmaların yapılması istenip takibi yapılabilir.

KAYNAKLAR

- Akar, E. (2010). *Sosyal medya pazarlaması*. İstanbul: Elif Yayınevi.
- Arkan, A. ve Yünter, S. (2017). *Eğitim için sosyal ağlar*. SETA Perspektif, 217, 2-6.
- Akbari, E, Pilot, A. ve Simons, P. R. J. (2015). Autonomy, competence, and relatedness in foreign language learning through Facebook. *Computers in Human Behavior*, 48, 126-134
- Aksu, S. (2013). *Lüks markaların sosyal medya kullanımı Facebook üzerine bir inceleme* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 344791)
- Akyüz, Y. (2007). *Türk eğitim tarihi*. İstanbul, Pegem Akademi.
- Alp, Y, Kaleci D (2018). YouTube sitesindeki videoların eğitim materyali olarak kullanımına ilişkin öğrenci görüşleri, *International Journal of Active Learning (IJAL)* <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/ijal/> 3(1),2018, 57-68
- Altınay Bor, H. (2018). *Ergenlerde sosyal medyaya yönelik tutum, sosyal medya kullanımında gelişmeleri kaçırma korkusu ve sosyal kaygı arasındaki ilişkiler* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 502543)
- Altunışık, R. Coşkun, R. Bayraktaroğlu, S. ve Yıldırım, E. (2007). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Akkaya, B. ve Kanadlı, S. (2019). Öğretmenlerin bir eğitim aracı olarak sosyal medyayı kullanmalarına ilişkin görüşleri. *Journal of Advanced Education Studies*, 1 (2), 115-127 . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ejaes/issue/50702/620027>
- Asterhan, C. S. ve Rosenberg, H. (2015). The promise, reality and dilemmas of secondary school teacher–student interactions in Facebook: The teacher perspective. *Computers Education*, 85, 134-148.
- Aydın, N. (2009). *Yapılandırıcı yaklaşımın öğrencilerin üst düzey bilişsel becerilerine etkisi*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi) Hacettepe Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ayfer, C. (1997). *İnternet kitabı*. Ankara: Ada Net Yayınevi.
- Barak, A. (2018). *Sosyal medya kullanım motivasyonları üzerine karşılaştırmalı bir araştırma: Facebook, twitter, Instagram*. (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 523931)
- Başaran, İ. E. (1993). *Türkiye eğitim sistemi*. Ankara: Gül Yayınevi.
- Akıncı, Z. B. ve Bat, M. (2010). Yeni bir iletişim ortamı olarak sosyal medya: Ege üniversitesi iletişim fakültesine yönelik bir araştırma. *Yaşar Üniversitesi E-*

Dergisi,5(20),3348-3382.Retrievedfrom
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/jyasar/issue/19132/203023>

Bilen, M. (1990). *Plandan uygulamaya öğretim*. Ankara: Sistem Ofset.

Bostancı, M. (2010). *Sosyal medyanın gelişimi ve iletişim fakültesi öğrencilerinin sosyal medya kullanım alışkanlıkları* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.

Burns, .M. (2016). *Harnessing the power of YouTube in the classroom*. Retrieved from: <https://www.edutopia.org/blog/harnessing-power-YouTube-in-classroom-monica-burns>

Boyd, D.M. ve Ellison N.B. (2007). Socialnetwork sites: definition, history, and scholarship. *journal of computer mediated communication*, 13 (1). 86-98

Bümen, N. T. (2006). Program geliştirmede bir dönüm noktası: yenilenmiş Bloom taksonomisi. *Eğitim ve Bilim*, 31(142), 3-14.

Büyükbaykal, A. C. I.ve Temel, G. (2019). Kullanımlar ve doyumlar yaklaşımı bağlamında sosyal medya kullanımı ve gençlik. *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi* (UKSAD), 5(2), 434-447.

Büyüksener, E. (2009). *Türkiye’de sosyal ağların yeri ve sosyal medyaya bakış. 14. Türkiye’de İnternet Konferansı*. Bilgi Üniversitesi, İstanbul.

Can, A. (2018). *SPSS ile bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi*. Ankara: Pegem Akademi

Cemiloğlu, M. (2005). Türk Dili ve Edebiyatı öğretimine bütüncü yaklaşım. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, 641, 403-408.

Creswell, J. W.ve Plano-Clark, V. L. (2006). *Karma yöntem araştırmaları: tasarımı ve yürütülmesi*. (Çeviren: Totan), T. Ankara: Anı Yayıncılık.

Çetişli, İ. (2006). Edebiyat eğitiminde edebi metnin yeri ve anlamı. *Milli Eğitim Dergisi*, 34 (169)

Çayırılı, E. (2017). *Sosyal medya kullanım özelliklerinin kişilik yapılanmaları, yaşam doyumu ve depresyon açısından incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi’nden edinilmiştir. (Tez No. 475936)

Çelen, F. K. Çelik, A. Seferoğlu, S. ve S. Çepni, S. (2014). *Araştırma ve proje çalışmalarına giriş*. Trabzon: Celepler Matbaacılık.

Demirel, Ö. (1997). *Eğitimde program geliştirme kuramdan uygulamaya*. Ankara: Pegem Akademi yayınları.

Dewey, J. (2010). J. Ratner. *Günümüzde eğitim*. Ankara: Pegem Akademi.

Din, N. Yahya, S. ve Haron, S. (2012). "Information Retrieval and Academic Performance Among Facebook Users". *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 68, 258-268.

Doğan, A. (TUİK). (2020). Hane halkı bilişim teknolojileri (BT) kullanım araştırması 2020, <http://www.tuik.gov.tr>

Dursunoğlu, H. (2006). Cumhuriyetin ilanından günümüze Türkçe ve Edebiyat öğretiminin orta öğretimdeki tarihi gelişimi, *Milli Eğitim Dergisi*, ss.1-21

Ergin, D. Y. (1995). Ölçeklerde geçerlik ve güvenirlik. *Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, (7): 125-14

Ergin, M. (1988). *Türkiye'nin bugünkü meseleleri*. 4. Baskı. Ankara: TKAE Yay.

Ergin, M. (2002). *Üniversiteler için Türk dili*. İstanbul: Bayrak Yayınları.

Ergin, O. (1977). *Türk eğitim tarihi*. İstanbul: Eser Matbaası.

Ertürk, S (1972). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: Meteksan Yayınları.

Erdemci, H. (2017) Meslek yüksekokulu öğrencilerinin sosyal ağ kullanım amaçlarının incelenmesi. *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi* 2 (1)

Ekici, M (2012) Öğretim ilke ve yöntemleri dersinde sosyal ağlar ve işbirlikçi (Collaborative) öğrenme yöntemlerinin erişim düzeyine etkisi, *International Journal Entrepreneurship and Management Inquiries (Journal EMI) Dergisi*, ISSN: 2602 – 3970

Ferdig, R. (2007). Examining social software in teacher education. *Journal of Technology and Teacher Education*, (15), 5-10.

Sarsar, F. Başbay, M. ve Başbay, A. (2015). Öğrenme-öğretme sürecinde sosyal medya kullanımı. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2) <https://dergipark.org.tr/en/pub/mersinefd/issue/17397/181901> adresinden erişildi.

Fidan N. ve Erden, M. (1998). *Eğitime Giriş*. İstanbul: Alkım Yayınları.

Genç, Z. (2010) Web 2.0 Yeniliklerinin eğitimde kullanımı: bir Facebook eğitim uygulama örneği, *Akademik Bilişim 10 - XII. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri 10 - 12 Şubat 2010 Muğla Üniversitesi*

Gökalp, Z. (1964) *Millî terbiye ve maarif meselesi*. Ankara: Diyarbakır Tanıtma ve Turizm Derneği Yayınları.

Gökalp, Ziya (1975), *Türkçülüğün esasları*. İstanbul: Sebil Matbaacılık.

Gülbahar, Y. Kalelioğlu, F. ve Madran, O. (2010). Sosyal ağların eğitim amaçlı kullanımı, *XV. Türkiye'de İnternet Konferansı*, 2-4.

Güler, K. (2015). Social media-based learning in the design studio: A comparative study. *Computers & Education*, 87, 192-203.

- Güven, M. (2013) *Programda öğretme öğrenme süreci*. Ankara: Anı Yayıncılık
- Güzel, B., B. , Çakır, H. ve Çelen, Y.** (2020). YouTube üzerinden video destekli keman öğretimine ilişkin öğrenci görüşleri. *Bilim Eğitim Sanat ve Teknoloji Dergisi* 4 (2020): 3143
- Güzel, M. (2006). Küreselleşme, internet ve gençlik kültürü. *Küresel İletişim Dergisi*, 1, 1-16.
- Göğüş, B. (1978). *Orta dereceli okullarımızda Türkçe ve yazın eğitimi*, Ankara: Gül Yayıncılık.
- Işık, M. (2016). *İletişim bilimine giriş*, Konya: Eğitim Yayın Evi.
- İşlek, M. S. (2012). *Sosyal medyanın tüketici davranışlarına etkileri: Türkiye'deki sosyal medya kullanıcıları üzerine bir araştırma* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Karaman.
- İnal, K. (2019). Durkheim'in eğitim anlayışı. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi (JFES)* , 24 (2) , 511-518 . DOI: 10.1501/Egifak_000000683
- Kaplan, M. (1992). *Kültür ve dil*. (7.Basım). İstanbul: Dergâh.
- Kaplan, M. (2006). *Türk Edebiyatı üzerinde araştırmalar1*. İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Karademir, T. ve Alper, A. (2011). Öğrenme ortamı olarak sosyal ağlarda bulunması gereken standartlar. Uluslararası Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Sempozyumunda sunulan bildiri (s.731-743) <http://web.firat.edu.tr/icits2011/icits2011ProceedingBook.pdf> adresinden 11 Ekim 2021 tarihinde edinilmiştir.
- Karaalioglu, S. K. (1962). *Türkçe ve edebiyat sözlüğü*. İstanbul: Okat Yayınevi.
- Karakuş, İ. (2002). *Türkçe, Türk Dili ve Edebiyatı öğretimi*. Ankara: Anıttepe Yayınları.
- Kalkan, N. (2021). Meta verse evreninde sporun bugünü ve geleceğine yönelik bir derleme. *Ulusal Spor Bilimleri Dergisi*, 5 (2), 163-174. DOI: 10.30769/usbd.1027728
- Keskin, M. ve Özer Kaya, D. (2020). COVID-19 Sürecinde öğrenciler web tabanlı uzaktan eğitime yönelik geri bildirimlerinin değerlendirilmesi. *İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi* ,5 (259-67) <https://dergipark.org.tr/en/pub/ikcusbfd/issue/55773/754174> adresinden erişildi.
- Khan, M. L., Wohn, D. Y. ve Ellison, N. B. (2014). Actual friends matter: An internet skills perspective on teens' informal academic collaboration on Facebook. *Computers, Education*, 79, 138-147.
- Konuk, N. ve GÜNTAŞ S, (2019). Sosyal media kullanımı eğitimi ve bir eğitim aracı olarak sosyal medya kullanımı. *Journal EMI Dergisi*, 3(4).

Kirschner, P. A ve Karpinski, A., C. (2010). Facebook and academic performance. *Computers in Human Behavior*, 26 (6), 1237-1245.

Koç, A. ve Ayık, Y. Z. (2017). Sosyal medya destekli eğitim: 6. ve 7. sınıf fen bilimleri ve İngilizce derslerinde sosyal ağ kullanımının öğrencilerin akademik başarılarına etkisi, *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 6(10), 7-19.

Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ejosat/issue/30414/322326>

Karasar, N. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemi (26. Baskı)*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Korkmaz, Z. (2007). *Gramer terimleri sözlüğü*. Ankara: TDK Yayınları.

Korucu, A. ve Sezer, C. (2016). Web 2.0 teknolojilerini kullanma sıklığının ders başarısı üzerindeki etkisine yönelik öğretmen görüşleri. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 379-394. 01.03.2021 tarihinde http://www.jret.org/FileUpload/ks281142/File/37.ag%C3%A2h_tugrul_korucu.pdf adresinden alınmıştır.

Köseoğlu, Ö. (2013). Sosyal ağ sitesi kullanıcılarının motivasyonları: Facebook üzerine bir araştırma. *Selçuk İletişim*, 7(2), 58-81

Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/josc/issue/19024/200577>.

Kwak, H., Lee, C., Park, H., Moon, S. (2010). *What is twitter, a social network or a news media?* North Carolina, USA.

Küçükahmet, L. (1995). *Öğretim ilke ve yöntemleri*. Ankara: Gazi Büro Kitapevi.

Lambić, D. (2016). Correlation between Facebook use for educational purposes and academic performance of students. *Computers in Human Behavior*, 61, 313-320.

Lee, L. H., Braud, T., Zhou, P., Wang, L., Xu, D., Lin, Z. ve Hui, P. (2021). All one needs to know about Meta verse: A complete survey on technological singularity, virtual ecosystem, and research agenda. ArXiv preprint arXiv:2110.05352.

Logenthini M, Abd Ghani, B.ve Ainon Binti, O. (2017) Facebooking for a more lively interaction in literature classroom. *Creative Education*, 8, 749-763.

McLoughlin, C.ve Lee, M. J. W. (2008). Social software and participatory learning: *Pedagogical Choices with Technology Affordances in the Web 2.0 Era*. Singapore.

Mencet, M. (2012) Yükseköğretimde Sosyal medya gruplarının eğitim amaçlı kullanımı: Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler MYO ve Serik MYO örneği. *Akdeniz İletişim Dergisi*, (18), 86-98.

Nas, R. (2002). *Örneklerle çocuk edebiyatı*. Bursa: Ezgi Kitabevi.

Odabaşı, F. (1997). Öğretim üyelerinin eğitim teknolojilerinden yararlanmaları: değişime direnç mi, meydan okuma mı? *IV. Eğitim Bilimleri Kongresi*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi

- Oğuzkan, F. (1985). *Orta dereceli okullarda öğretim*. Ankara: Emel Matbaacılık
- Okumuş, O. (2019). Tarih öğretiminde sosyal medya ortamlarının kullanımına ilişkin tarih öğretmenlerinin görüşleri. *Turkish History Education Journal*, 11(9), 617-634.
- Oral B. ve Yazar T. (2017). *Eğitimde program geliştirme ve değerlendirme*. Ankara, Pegem Akademi.
- Owen, M. Grant, L. Sayers, S. ve Facer, K. (2006). *Social software and learning*. Bristol, UK: Future Lab.
- Platon. (2006). *Devlet*. çev. Sabahattin Eyüpoğlu, İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Pointer, R. (2012). *İnternet ve sosyal medya araştırmaları el kitabı*. İstanbul: Optimist Yayınları.
- Polat, İ. H. (2016). Dijital-siber-sosyal; yeni bir medyadan yeni bir yaşam alanına dönüşüm. *TRT, Akademi*, 1(2), 408-42. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/trta/issue/23620/252127>
- Rousseau, J.J.(2007) *Bilimler ve sanatlar üzerine söylev*. çev. Sabahattin Eyüpoğlu, İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Sarsar, F. Başbay, M. ve Başbay, A. (2015). Öğrenme-öğretme sürecinde sosyal medya kullanımı *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11 (2), Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/mersinefd/issue/17397/181901>
- Senemoğlu, N. (2002). *Gelişim öğrenme ve öğretim kuramdan uygulamaya*. Ankara: Gazi Kitabevi
- Sidekli, S. ve Avaroğulları, M. (2013). Facebook: sosyal bilgiler öğretiminde yeni bir yöntem. *Cumhuriyet International Journal of Education*, 2(2), 145-154.
- Sönmez, V. ve Alacapınar, F. G. (2019). *Örneklendirilmiş bilimsel araştırma yöntemleri (7.baskı)*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sönmez, V. (2015). *Program geliştirmede öğretmen el kitabı*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Şen, M. (2016). *Türk dilinin dünü ve bugünü: el kitabı*, İstanbul: Post Yayıncılık.
- Şimşek, H. ve Yıldırım, A. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Sparkes, M. (2021). 3D-printed steel bridge takes the load in Amsterdam. *New Scientist*, 251(3344), 18. [https://doi.org/10.1016/s0262-4079\(21\)01450](https://doi.org/10.1016/s0262-4079(21)01450).
- Tekin, H. (2004). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme. (17. Baskı)*. Ankara: Yargı Ofset.

Toğay, A. Akdur, T. E. Yetişken, İ. C. ve Bilici, A. (2013). Eğitim süreçlerinde sosyal ağların kullanımı: Bir MYO deneyimi. *Akademik Bilişim Konferansı*, Antalya: Akdeniz Üniversitesi.

Tosun, N. (2015). *Meslek lisesi öğrencilerinin sosyal ağ kullanımı. XX. Türkiye'de internet konferansı'nda sunulmuş bildiri*, (s. 127-136). İstanbul. 09.03.2022 tarihinde <http://inettr.org.tr/inetconf20/kitap/inet15-NTosun.pdf> adresinden alınmıştır.

Tuğlu, B. (2017). *Ortaokul öğrencilerinin sosyal medyayı kullanım amaçları ve sosyal medya kullanımlarına ilişkin tutumları* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 454683)

Turgut, M. F. ve Baykul, Y. (2011). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme*. Ankara: Pegem Yayıncılık.

Uğurcan, S. (1989). Ali Canip ve edebiyat eğitimi. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, (1), ss.145-158.

Unat, F. R.(1964). *Türkiye eğitim sisteminin gelişmesine tarihi bakış*. Ankara: MEB Yayınları.

Yalın, H. İ. (2003). *Öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme*. Ankara: Nobel Yayınları.

Yücel, H. A. (1994). *Türkiye'de ortaöğretim*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Varış, F. (1987). *Eğitim bilimine giriş*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Vildan B. (2014). Platon ve Rousseau'da insan doğası bağlamında eğitim. *Muş Alpaslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(2), 101-112

Vural, Z. B. A ve Bat, M. (2010). Yeni bir iletişim ortamı olarak sosyal medya: Ege Üniversitesi İletişim Fakültesine yönelik bir araştırma. *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi* , 5 (20) 3348-3382. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/jyasar/issue/19132/203023> adresinden erişildi.

Yaylak, E ve İnan, S. (2018). Sosyal bilgiler öğretmen eğitimde sosyal medyanın kullanılmasının yönelik görüşlerinin incelenmesi. *Türkiye Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, 3 (1), 1-32. <https://dergipark.org.tr/en/pub/tubad/issue/52293/684241> adresinden erişildi.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2005). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (5.Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Wingate, P. (2001). *İnternet*. çev.S. İkiz . Ankara: Tubitak Yayınları.

EKLER

EK 1: Bloom Taksonomisi Bilişsel Alan

1. Bilgi (Tanıma ve Hatırlama)

1.1. Belirgenler Bilgi

1.1.1. Kavramlar Bilgisi (Terimler Bilgisi)

1.1.2. Olgusalar Bilgisi

1.1.3. Araç ve Gereçler Bilgisi

1.2. Belirgenlerle Uğraşma Araçları ve Yolları Bilgisi

1.2.1. Alışılar Bilgisi

1.2.2. Yönelimler ve Aşamalı Diziler Bilgisi

1.2.3. Sınıflamalar ve Kategoriler Bilgisi

1.2.4. Ölçütlerin Bilgisi

1.2.5. Yöntemler Bilgisi

1.3. Bir Alandaki Genellemeler ve Soyutlamalar Bilgisi

1.3.1. İlke ve Genellemeler Bilgisi

1.3.2. Kuramve Yapılar Bilgisi

2. Kavrama

2.1. Çevirme

2.2. Yorumlama

2.3. Öteleme

3. Uygulama

4. Analiz

4.1. Öğelere Dönük Analiz

4.2. İlişkilere Dönük Analiz

4.3. Örgütlenme İlkelerine Dönük Analiz

5. Sentez

5.1. Özdeşsiz Bir İletişim Muhtevası Oluşturma

5.2. Bir Plan ya da İşlemler Takımı Önerisi Ortaya Koyma

5.3. Bir Soyut İlişkiler Takımı Geliştirme

6. Değerlendirme

6.1. İç Kanıtlar Bakımından Yargılama

6.2. Dış Ölçütler Bakımından Yargılama

**Sönmez, 2015:61*

EK 2: Bloom Taksonomisine göre Bilişsel Alanın Hedef ve Davranışları

Hedef 1	10. Sınıf TDE dersi Roman Ünitesindeki Roman ile ilgili temel kavramların anlam bilgisi
Davranışlar	1. Roman kavramının tanımını yazma/söyleme/bir dizi tanım içinden seçip işaretleme 2. Romandaki yer, zaman mekân, olay örgüsü kavramının tanımını yazma/söyleme/bir dizi tanım içinden seçip işaretleme

Hedef 2	10. Sınıf TDE dersi Roman ünitesindeki metinlerde geçen kelime ve kelime gruplarının anlam bilgisi
Davranışlar	1. Metinde geçen kelime ve kelime gruplarının anlamını yazma/söyleme/bir dizi tanım içinden seçip işaretleme 2. Metinde geçen kelime ve kelime gruplarının temel, yan, mecaz anlamda kullanıldıklarını yazma/söyleme/bir dizi seçenek arasından seçip işaretleme

Hedef 3	10. Sınıf TDE dersi roman ünitesindeki konularına göre romanları sınıflama bilgisi
Davranışlar	1. Verilen bir dizi roman arasından konusuna göre romanların hangi gruba girdiğini yazma/söyleme/bir dizi tanım içinden seçip işaretleme 2. Konusuna göre roman türlerinin neler olduğunu yazma/söyleme/bir dizi seçenek arasından seçip işaretleme

Hedef 4	10. Sınıf TDE dersi Roman ünitesindeki Roman ile ilgili temel ilkeler bilgisi
Davranışlar	1. Bir romanda olması gereken temel ilkeleri yazma/söyleme/bir dizi tanım içinden seçip işaretleme

Hedef 5	10. Sınıf TDE dersi Roman ünitesinde romandan alınan bir metni yorumlayabilme
Davranışlar	1. Romandan alınan bir paragrafın ana düşüncesini açıklayarak yazma/söyleme/bir dizi seçenek içinden seçip işaretleme 2. Romandan alınan bir metninde düşüncüyü geliştirme yollarından hangisinin kullanıldığını açıklayarak yazma/söyleme/bir dizi seçenek arasından seçip işaretleme 3. Romandan alınan bir metninde anlatım tekniklerinden hangisinin kullanıldığını açıklayarak yazma/söyleme/bir dizi seçenek arasından seçip işaretleme

Hedef 6	10. Sınıf TDE dersi Roman ünitesindeki bir roman metninin sonunu kestirebilme
Davranışlar	1. Öncesi verilen bir metnin devamını açıklayarak yazma/söyleme/bir dizi seçenek içinden seçip işaretleme

Hedef 7	10. Sınıf TDE dersi Roman ünitesindeki temel ilkeleri açıklayabilme
Davranışlar	1. Romanın temel ilkelerinden yalınlık, açıklık, duruluk ilkelerini açıklayarak yazma/söyleme/bir dizi seçenek içinden seçip işaretleme 2. Romanın temel ilkelerinin özgünlük, özlülük akıcılık olduğunu açıklayarak yazma/söyleme/bir dizi seçenek arasından seçip işaretleme

Hedef 8	10. Sınıf TDE dersi Roman Ünitesindeki Roman türünün özelliklerini açıklayabilme
Davranışlar	1. Roman türünün özelliklerinden yaşanması muhtemel olayları anlatır. Özelliğini açıklayarak yazma/söyleme/bir dizi seçenek içinden seçip işaretleme 2. Roman türünün özelliklerinden anlatıda üç farklı bakış açısı vardır. Özelliğini açıklayarak yazma/söyleme/bir dizi seçenek arasından seçip işaretleme 3. Eserde yer alan kahramanlar bütün yönleri ile anlatılır. Özelliğini açıklayarak yazma/söyleme/bir dizi seçenek arasından seçip işaretleme 4. Roman türünün özelliklerinden olay, zaman, mekân, kişi yapı unsurlarıdır. Özelliğini açıklayarak yazma/söyleme/bir dizi seçenek içinden seçip işaretleme

Hedef 9	10. Sınıf TDE dersi Roman ünitesindeki Romanın edebiyat tarihi içindeki gelişimini açıklayabilme
Davranışlar	1. Romanın türünün Dünya Edebiyatında başlangıcının Cervantes'in Don Kişot romanı ile başladığını 20.yy. kadar nasıl bir seyir izlediğini açıklayarak yazma/söyleme/bir dizi seçenek içinden seçip işaretleme 2. Romanın türünün Türk Edebiyatında başlangıcının Tanzimat dönemi, Servet-i Fünun, Milli Edebiyat dönemi ve Cumhuriyet dönemlerine kadarki süreci açıklayarak yazma/söyleme/bir dizi seçenek içinden seçip işaretleme

Hedef 10	10. Sınıf TDE dersi Roman ünitesindeki Türk ve Dünya edebiyatındaki eserler bilgisi
Davranışlar	1. Dünya edebiyatındaki belli başlı romanların adlarını ve yazarlarını yazma/söyleme/bir dizi seçenek içinden seçip işaretleme 2. Türk edebiyatındaki belli başlı romanların adlarını ve yazarlarını yazma/söyleme/bir dizi seçenek içinden seçip işaretleme

Hedef 11	10. Sınıf TDE dersi Roman ünitesindeki metinlerin anlatım biçimlerini kavrar.
Davranışlar	1. Romandaki ve metinlerdeki anlatım biçimlerinden açıklayıcı anlatımı açıklayarak yazma/söyleme/bir dizi seçenek içinden seçip işaretleme 2. Romandaki ve metinlerdeki anlatım biçimlerinden öyküleyici anlatımı açıklayarak yazma/söyleme/bir dizi seçenek içinden seçip işaretleme 3. Romandaki ve metinlerdeki anlatım biçimlerinden betimleyici anlatımı açıklayarak yazma/söyleme/bir dizi seçenek içinden seçip işaretleme 4. Romandaki ve metinlerdeki anlatım biçimlerinden tartışmacı anlatımı açıklayarak yazma/söyleme/bir dizi seçenek içinden seçip işaretleme

Hedef 12	10. Sınıf TDE dersi Roman ünitesinde metnin olay örgüsünü kavrar.
Davranışlar	1. Romandaki olay örgüsünü açıklayarak yazma/söyleme/bir dizi seçenek içinden seçip işaretleme

Hedef 13	10. Sınıf TDE dersi Roman ünitesindeki metnin şahıs kadrosunun özelliklerini kavrar.
Davranışlar	1. Romandaki şahıs kadrosunun fiziksel ve ruhsal betimlemesini açıklayarak yazma/söyleme/bir dizi seçenek içinden seçip işaretleme 2. Romandaki şahıs kadrosunun karakter mi tip mi olduğunu açıklayarak yazma/söyleme/bir dizi seçenek içinden seçip işaretleme

Hedef 14	10. Sınıf TDE dersi Roman ünitesindeki anlatım tekniklerinin işlevlerini kavrar.
Davranışlar	1. Romanın anlatımında kullanılan tekniklerden anlatma, iç konuşma, sahneleme, diyalog, pastiş tekniklerinin kullanımını açıklayarak yazma/söyleme/bir dizi seçenek içinden seçip işaretleme

Hedef 15	10. sınıf roman ünitesindeki temel sorunların çözümünde romanın ilkelerini kullanabilme
Davranışlar	1. Romanda veya metinde yer alan yeni bir sorunun çözümünde roman konusunda öğrendiği romanın temel ilkelerini kullanarak sorunu çözme sorunun çözümünde kullanılacak çözümü seçip işaretleme

Hedef 16	10. sınıf roman ünitesinde roman ile ilgili yazacağı düşünce yazısının ana düşüncesini belirler.
Davranışlar	1. Roman konusunda yazacağı bir metnin ana fikrini belirler yeni metin yazar. Kendisine verilen metinden roman konusunda öğrendiklerini kullanarak ana fikir cümlesini seçip işaretler.

Hedef 17	10. sınıf roman ünitesindeki temel sorunların çözümünde romanın tarihsel gelişimdeki değişimini kullanabilme
Davranışlar	1. Roman konusunda kendisine verilen bir metinde olan sorunun çözümünde romanın tarihsel gelişimindeki bilgileri kullanarak oluşan soruna çözüm üretme, seçenekler arasından seçip işaretleme

Hedef 18	10. sınıf roman ünitesindeki Türk ve dünya edebiyatındaki eserler bilgisini işe koşarak yeni problemlerin çözümünde bu bilgileri kullanabilme
Davranışlar	1. Roman konusunda kendisine verilen bir metinde olan sorunun çözümünde Türk ve dünya edebiyatındaki eserler bilgisini işe koşarak oluşan soruna çözüm üretme, seçenekler arasından seçip işaretleme

Hedef 19	10.sınıf roman ünitesindeki roman türünün özellikleri bilgisini işe
-----------------	--

	koşarak diğer türlerden romanı ayırt eden özgün cümleler yazma
Davranışlar	1. Roman türünün özellikleri bilgisini işe koşarak diğer türlerden romanı ayırt eden özgün cümleler yazma, seçenekler arasından seçip işaretleme

Hedef 20	10. sınıf roman ünitesindeki anlatım tekniklerini işe koşarak yeni bir durumda kullanabilme
Davranışlar	1. Roman ünitesindeki anlatım tekniklerini işe koşarak yeni bir durumda kullanabilme bu anlatım tekniklerinin kullanıldığı cümleler yazma, seçenekler arasından seçip işaretleme

EK 3: Belirtke Tablosu

Hedef	Roman ile ilgili temel kavramların anlam bilgisi	Metinlerde geçen kelime ve kelime gruplarının anlam bilgisi	Konularına göre romanları sınıflama bilgisi	Roman ile ilgili temel ilkeler bilgisi	Romandan alınan bir metni yorumlayabilme	Romanın temel ilkeleri açıklayabilme	Roman türünün özelliklerini açıklayabilme	Romanın edebiyat tarihi içindeki gelişimini açıklayabilme	Metinleri yapı unsurlarını işe koşarak yeni durumda kullanama	Türk ve dünya edebiyatındaki romanları okuma	Anlatım tekniklerini işe koşarak yeni bir durumda kullanabilme	Roman ile ilgili yazacağı düşünce yazısının ana düşüncesini belirler	TOPLAM
Roman konusundaki temel kavramlar	3												3
Kelimede anlam		3											3
Konularına göre romanlar			2										2
Romanın temel ilkeleri				2									2
Metnin ana fikrini bulma					2								2
Romanın özellikleri						2							2
Romanın tarihsel gelişimi							2						2
Anlatım teknikleri								2			2		4
Romanın yapı unsurları									2				2
Roman okuma										1			1
Duygu ve düşüncelerini yazılı ifade etme												2	2
TOPLAM	3	3	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	25

EK 4:Yazılı Görüş Formu

Merhaba arkadaşlar,

Sizlerle bu dönem Türk Dili ve Edebiyatı Dersini beraber işleyeceğiz. Derslerimiz bu yıl Covid-19 pandemisi nedeniyle online olacak. Biz sizinle “Roman” ünitesini işlerken sosyal medya araçlarını kullanacağız. Ünite bitiminde uygulamaya yönelik görüşlerinizi benimle size soracağım soruları yanıtlayarak paylaşmanızı isteyeceğim. Katılımlarınız ve verdiğiniz yanıtlar için teşekkür ederim.

S1- Sizce sosyal medya araçları ile ders işlemenin olumlu yönleri nelerdir?

S2- Sizce sosyal medya araçları ile ders işlemenin olumsuz yönleri nelerdir?

S3- En çok hangi uygulama ile ders işlemenin verimli olduğunu düşünüyorsunuz?

S4- Sosyal medya araçları ile ders işlemeyi klasik ders işleme yöntemleri ile karşılaştırdığınızda sosyal medya araçlarının öne çıkan olumlu yönleri nelerdir?

S5- Sosyal medya araçları ile ders işlemeyi klasik ders işleme yöntemleri ile karşılaştırdığınızda sosyal medya araçlarının klasik yöntemlere göre olumsuz yönleri nelerdir?

S6- Sosyal medya araçları ile ders işlemenin daha verimli olması için önerileriniz nelerdir?

S7- Sosyal medya araçları ile diğer derslerinizin de işlenmesini ister miydiniz?

EK 5: MEB Roman Ünitesi Kazanımları

2. Öyküleyici (anlatmaya bağlı) Edebî Metinler (Masal/Fabl, Destan, Mesnevi, Hikâye, Roman vb.)

A.2. 1. Metinde geçen kelime ve kelime gruplarının anlamlarını tespit eder. Öğrencilerin bilmediği kelime ve kelime gruplarının anlamını metindeki bağlamından hareketle tahmin etmesi ve tahminini kaynaklardan yararlanarak kontrol etmesi sağlanır.

A.2. 2. Metnin türünün ortaya çıkışı ve tarihsel dönem ile ilişkisini belirler. Metin türlerinin ortaya çıkmasında sözlü ve yazılı kültürün, toplumsal değişimlerin ve etkileşimlerin, basın yayın organlarının etkisi üzerinde durulur.

A.2. 3. Metnin tema ve konusunu belirler.

A.2. 4. Metindeki çatışmaları belirler. Metindeki temel çatışmayı/karşılaşmayı ve bu çatışma etrafında metinde yer alan veya metnin ima ettiği diğer çatışmaları/karşılaşmaları/karşıtlıkları belirlenmesi sağlanır.

A.2. 5. Metnin olay örgüsünü belirler. Öyküleyici metinlerde olayların birbirleriyle ilişkisi ve sıralanışı (kurgulanması) üzerinde durulur.

A.2. 6. Metindeki şahıs kadrosunun özelliklerini belirler. Öyküleyici metinlerde şahısların rol dağılımları, olay akışını etkileyen fiziksel, psikolojik ve ahlaki özellikleri, toplumsal statüleri, -varsa- tarihsel/gerçek kişilikleri veya bu kişiliklerle ilişkileri; tip veya karakter özelliği gösterip göstermedikleri vb. belirlenir.

A.2. 7. Metindeki zaman ve mekânın özelliklerini belirler.

a. Öyküleyici metinlerde kahramanların ruh hâli ile zaman ve mekân arasındaki ilişki, olayların gelişiminde zaman ve mekânın işlevi vb. belirlenir.

b. Metnin kurgu zamanı ile -varsa- içeriğin bir tarihsel zamanla/dönemle ilişkisine değinilir. Örneğin romancı veya hikâyecinin olayları hangi zaman dilimleri içinde kurguladığı (günün bir saati, aylar, yıllar, geri dönüş ve ileri gidişler vb.) kurgu zamanını, olayların/konunun Sultan II. Abdülhamit döneminde geçmesi ise tarihsel zaman/dönem ilişkisini ortaya koyar.

A.2. 8. Metinde anlatıcı ve bakış açısının işlevini belirler.

a. Öyküleyici metinlerde anlatıcının özellikleri ile hâkim, kahraman ve gözlemci bakış açılarından hangisinin kullanıldığı belirlenir.

b. Seçilen bakış açısının anlatımı nasıl etkilediğine dikkat çekilir. Anlatıcının yönlendirme yapıp yapmadığı, olayları yorumlayıp yorumlamadığı, yazarın düşünce veya kişiliğiyle örtüşen bir yansıtıcı olup olmadığı, taraflı davranıp davranmadığı gibi hususlar değerlendirilir.

c. Bir metinde birden fazla anlatıcı ve bakış açısı bulunabileceği, anlatıcının değişmesine göre bakış açısının da değişebileceği vurgulanır.

A.2. 9. Metindeki anlatım biçimleri ve tekniklerinin işlevlerini belirler. Öyküleyici metinlerde yararlanılan anlatım biçimleri (öyküleme, betimleme vb.) tespit edilir. Anlatım teknikleri ise (gösterme, tahkiye etme, özetleme, geriye dönüş, diyalog, iç konuşma, iç

çözümleme, bilinç akışı, pastiş, parodi, ironi vb.) 9. sınıfta verilir. Anlatım tekniklerinin tespiti ilgili metinler üzerinde yapılır.

A.2. 10. Metnin üslup özelliklerini belirler. Metinde yazara özgü dil ve anlatım özellikleri belirlenir (Cümle yapıları, deyimler, kelime kadrosu, anlatım teknikleri, söz sanatları, akıcılık, nesnellik, öznellik, duygusallık, coşkunluk gibi hususlar dikkate alınır.).

A.2. 11. Metinde millî, manevi ve evrensel değerler ile sosyal, siyasi, tarihî ve mitolojik öğeleri belirler.

a. Metinde, metnin yazıldığı dönemin gerçekliğini yansıtan unsurlara ve/veya metnin dönemin gerçekliğiyle ilişkisine değinilir.

b. Bazı metinlerde ise içeriğin/göstergelerin genel anlamda doğal, toplumsal veya bireysel gerçeklikle ilişkisi incelenir.

c. Bu hususlar değerler eğitimi çerçevesinde ele alınır.

A.2. 12. Metinde edebiyat, sanat ve fikir akımlarının/anlayışlarının yansımalarını değerlendirir.

a. Bu kazanım 10, 11 ve 12. sınıf düzeylerinde ele alınacaktır.

b. Metnin; bağlı olduğu edebî dönem, akım, gelenek, topluluk açısından değerlendirilmesi ve/veya metinde görülen edebî, felsefî, estetik anlayışın; diğer metinler veya yazarlarla bağlantılarının/etkileşimlerinin belirlenmesi sağlanır.

c. Metnin aynı, benzer, farklı veya karşıt anlayıştaki metinlerle karşılaştırılması sağlanır.

A.2. 13. Metni yorumlar. Metindeki açık ve örtük iletileri; metinle ilgili tespitlerini, eleştirilerini, güncellemelerini ve beğenisini metne dayanarak/gerekçelendirerek ilgili kazanımlar çerçevesinde ifade etmesi sağlanır.

A.2. 14. Yazar ile metin arasındaki ilişkiyi değerlendirir.

a. Metnin yazarın ünlü eserlerinden biri olması, yazarın tanınmasına katkısı, metnin edebiyat ve/veya toplum hayatındaki akisleri vb. hususlar üzerinde durulur. Bu hususların metne ve yazara göre farklılık göstereceği vurgulanır.

b. Yazarın diğer önemli eserlerinden bahsedilir. Metnin ve/veya yazarın aynı türdeki diğer metinlerinin -varsa- sinema ve tiyatroya yapılan uyarlamalarından ve bunun yankılarından/etkilerinden bahsedilebilir.

A.2. 15. Türün ve dönemin/akımın diğer önemli yazarlarını ve eserlerini sıralar. Masal/fabl hariç türün ve dönemin/akımın diğer önemli yazar ve eserleri 10,11 ve 12. sınıf düzeylerinde ele alınacaktır.

A.2. 16. Metinlerden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar.

EK 6: Deney Grubu Ön Test Son Test Sonuçları

Öğrenci	Ön test	Son test
	13,00	18,00
	5,00	12,00
	13,00	17,00
	13,00	7,00
	10,00	7,00
	9,00	17,00
	9,00	6,00
	14,00	14,00
	16,00	19,00
	10,00	11,00
	8,00	12,00
	12,00	17,00
	6,00	3,00
	2,00	11,00
	10,00	11,00
	10,00	23,00
	14,00	11,00
	12,00	17,00
	15,00	22,00
	12,00	16,00
	13,00	11,00
	13,00	17,00
	5,00	12,00
	13,00	17,00
	14,00	17,00
	10,00	21,00
	5,00	17,00
	14,00	13,00
	4,00	6,00
	5,00	19,00

EK 7: Örnek Öğrenci Görüşü (Ö2)

- 1- İstedikimiz hergün 7/24 ulaşabiliyor olmamız herdoğru ulaşabiliyor olmamız
- 2- Olumsuz bir yönü ile karşılamadım
- 3- Youtube Whatsapp daha verimli
- 4- Hocasın ders istemeğe göre daha iyi güntü anlayamadı yeri tekrardan dinleyip kavraya bilmemizi sağla
- 5- Olumsuz bir yön olacağını sanmıyorum
- 6- Hocamız ile canlı konferans yaparız daha hoş olabilir.
- 7- Bütün derslerimin böyle olmasını istedin, daha

Örnek Öğrenci Görüşü (Ö8)

- 1-) Sosyal medyada derste ilgili bir şeyiyi işaret var bunlardan faydalanırız
- 2-) internet sıkıntısı, göz ve baş ağrısı
- 3-) Youtube
- 4-) Bence olumlu tek tarafı tekrara yardımcı olması ders sınıfıta öğrenilir
- 5-) Hoca olmadığı için dikkat kolay dağılır, odaklanamıyoruz
- 6-) Kod ile aynı gruba girip uygulamaları var kullanabiliriz youtubedaki video izleme
- 7-) Evet istenim

EK 8:

Sosyal Medya Araçları ile Öğretim Ders Planı (1. Hafta)

Dersin Adı: Türk Dili ve Edebiyatı

Sınıfı: 10. Sınıf

Ünitenin Adı: Roman

Süre: 40*5

Kaynaklar: MEB Ders kitabı

Materyaller: Sosyal Medya araçları

Bloom Taksonomisine göre Hedef ve Davranışlar

Hedef: 10. Sınıf TDE dersi Roman ünitesindeki metinlerde geçen kelime ve kelime gruplarının anlam bilgisi

Davranış:

1. Metinde geçen kelime ve kelime gruplarının anlamını yazma/söyleme/bir dizi tanım içinden seçip işaretleme

2. Metinde geçen kelime ve kelime gruplarının temel, yan, mecaz anlamda kullanıldıklarını yazma/söyleme/bir dizi seçenek arasından seçip işaretleme

Hedef: 10. Sınıf TDE dersi Roman ünitesindeki Romanın edebiyat tarihi içindeki gelişimini açıklayabilme

Davranış:

1. Romanın türünün Dünya Edebiyatında başlangıcının Cervantes'in Don Kişot romanı ile başladığını 20.yy. kadar nasıl bir seyir izlediğini açıklayarak yazma/söyleme/bir dizi seçenek içinden seçip işaretleme

2. Romanın türünün Türk Edebiyatında başlangıcının Tanzimat dönemi, Servet-i Fünun, Milli Edebiyat dönemi ve Cumhuriyet dönemlerine kadarki süreci açıklayarak yazma/söyleme/bir dizi seçenek içinden seçip işaretleme

Hedef: 10. Sınıf TDE dersi Roman Ünitesindeki Roman ile ilgili temel kavramların anlam bilgisi

Davranış:

1. Roman kavramının tanımını yazma/söyleme/bir dizi tanım içinden seçip işaretleme
2. Romandaki yer, zaman mekan, olay, olay örgüsü kavramının tanımını yazma/söyleme/bir dizi tanım içinden seçip işaretleme

GİRİŞ

Dikkati Çekme: Öğretmen öğrencilerin dahil olduğu Whatsap grubundan bugün roman konusunu işleyeceğiz. Okuduğunuz en son roman hangisi diye sorar. Alınan cevaplardan Roman türünün öne çıkan unsurları nelerdir? Diye sorar.

Güdüleme: Öğretmen öğrencilere roman türünü bilmenin kendilerine çok büyük katkılarının olacağını söyler. Bir yazarın yaşam tecrübesini romanlara aktardığını biz bu tecrübeyi yaşamadan ve uzun zaman kaybı olmadan o romanı okuyarak tecrübemizin artacağını söyler. Whatsap grubundan yazar.

Gözden Geçirme: Öğretmen bu dersin sonunda kelimelerin anlamlarını daha iyi öğreneceğimizi bu şekilde daha keyifli okumalar ve konuşmalar yapacaksınız der. Roman türünün özelliklerini ve Roman türünün tarihsel süreç içerisindeki gelişimini öğreneceksiniz der.

Derse geçiş: Öğretmen projeden daha önce bahsettiği gibi öğrencilerine dersleri sosyal medya araçlarından yararlanarak işleyeceğini konuyla ilgili notları Whatsap Facebook Instagram adlı sosyal paylaşım sitelerinden konuyla ilgili bilgi ve doküman paylaşacağını konuyla alakalı yorum değerlendirme ve görüşleri yine bu sitelerden yapabileceklerini söyler.

Geliştirme Bölümü

Öğretmen, sosyal medya araçlarından kelimelerin anlamları, romanın yapı unsurları ve romanın tarihsel gelişimi ile ilgili resim, doküman ve yazıları paylaşıp gün içerisinde öğrencilerden dönüt isteyecektir. YouTube kanalından konuyla ilgili izlenmesi gereken videolar öğrencilerle paylaşılacaktır.

ROMANIN YAPI UNSURLARI: Romanın yapı unsurları yer, zaman, olay, olay örgüsü ve kişidir.

Yer: Romanda anlatılan olay veya olayların geçtiği, şahısların yaşadığı yerlere mekân denir. Romanda anlatılan olay ya da olaylar belli bir yerde geçer ve mekân, romanın diğer unsurlarıyla hatta olayla bağlantılı olarak değişik özellikler gösterir. Mekân, romanda anlatılan olayların sahnesine benzer.

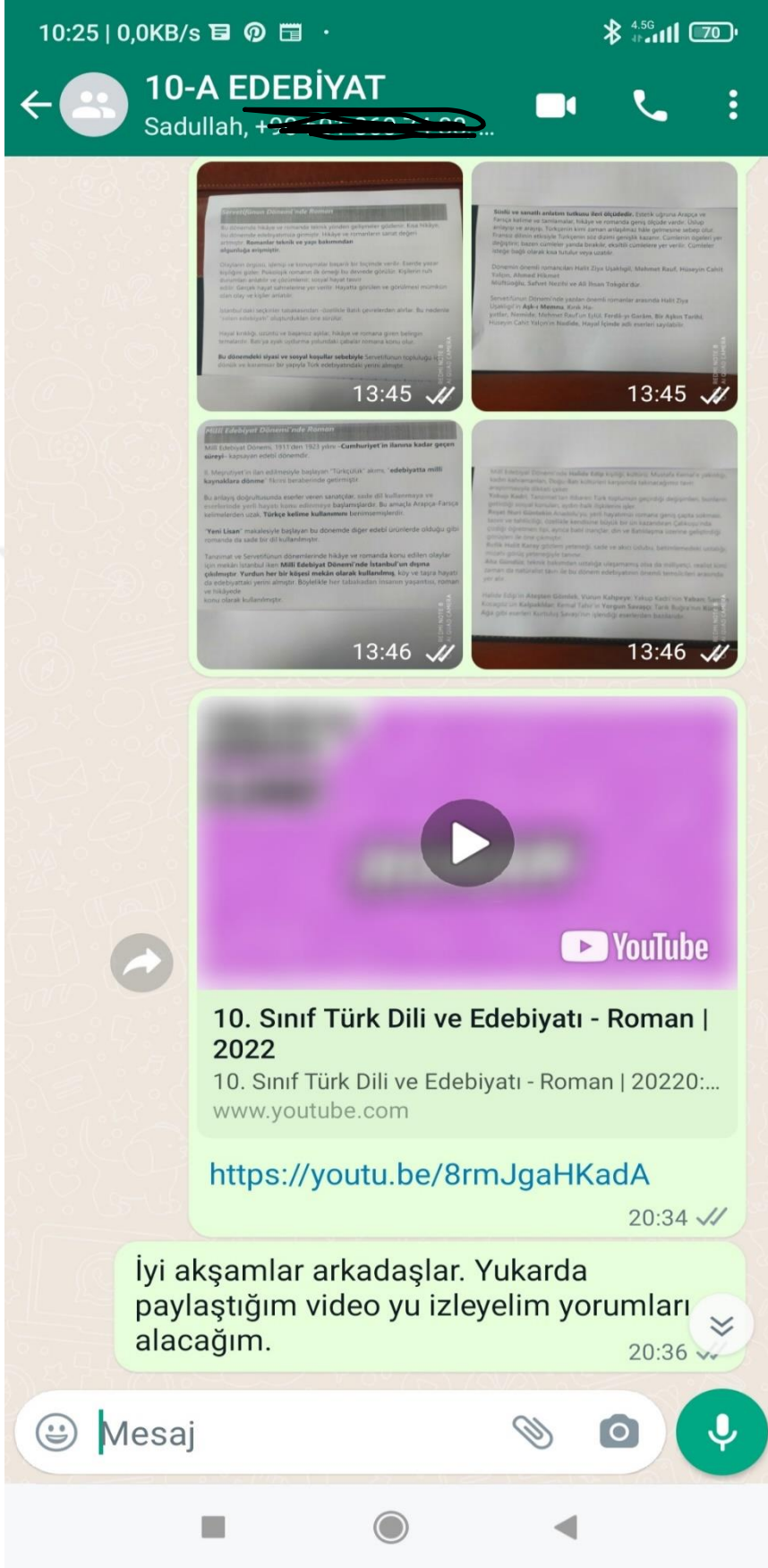
Zaman: Romanın yazarı, anlatacağı kurguyu olay ve olay örgüsünü belli bir zaman dilimi içinde olmuş gibi anlatmak zorundadır, çünkü olay ve zamanı birbirinden ayırmak mümkün değildir. Bir olaydan ve olayı yaşayan kişilerden söz edilecekse bunların yaşadığı bir zaman dilimini de göz önünde bulundurmalıyız.

Olay: Roman, bir olayı anlatmak ve bu olayın sonuçları üzerinden okuyucuya bir şeyler vermek, bir düşünce ya da fikir kazandırmak amacıyla yazılır. Bu durumda olay (vak'a), romanın vazgeçilmez ögesidir.

Kişi: İnsan, romanı oluşturan en önemli yapı unsurudur. Romanlar kişi kadrosu ve kişilerin karakter özelliklerinin çeşitliliği bakımından hikâyeye göre daha fazla ve ayrıntılıdır. Roman yazarı, anlatacağı olayın niteliğine göre kurmaca kişiler seçer ve bu kişilerin her biri olay içinde farklı görevler üstlenir. Roman kahramanının yaşamı, anlatılan olayla paralel bir şekilde ve geniş bir zaman çerçevesi içinde anlatılır.

Olay örgüsü: Belli bir konu çevresinde var olan birden fazla olayın sebep-sonuç ilişkisine bağlı bir biçimde oluşturduğu bütünlüktür. Olay örgüsü, birbiriyle hiç ilgisi olmayan olayların rastgele veya peş peşe sıralanması değil, birden fazla olayın sebep-sonuç ilgisiyle anlatılmasıdır.

Romanın yapı unsurlarına ait yukarıdaki sunum sosyal medya araçları ile paylaşılıp öğrencilerden gün içinde dönütler alınacaktır.

SONUÇ BÖLÜMÜ

Son Özet: Konuyla ilgili son özet romanın tarihsel gelişimi, romanın yapı unsurlarını sosyal medya araçlarından öğrendiniz.

Tekrar Güdüleme: Öğrencilere konun önemi tekrar hatırlatılıp konu tam olarak anlaşıldığında bir üst sınıfta kendilerine ciddi anlamda katkılarının olacağı söylenmiştir.

Kapanış: Öğretmen anlaşılmayan bir durum olduğunda her türlü sosyal medya araçlarından öğretmene yazabileceklerini veya arkadaşlarından sosyal medya araçları aracılığıyla yardım alabileceklerini söylemiştir.

Sosyal Medya Araçları ile Öğretim Ders Planı (2. Hafta)

Dersin Adı: Türk Dili ve Edebiyatı

Sınıfı: 10. Sınıf

Ünitenin Adı: Roman

Süre: 40*5

Kaynaklar: MEB Ders kitabı

Materyaller: Sosyal Medya araçları

Hedef ve Davranışlar

10. Sınıf TDE dersi Roman Ünitesindeki Roman ile ilgili temel kavramların anlam bilgisi

Davranış:

Romandaki yer, zaman mekân, olay, olay örgüsü kavramının tanımını yazma/söyleme/bir dizi tanım içinden seçip işaretleme

10. Sınıf TDE dersi Roman Ünitesindeki Roman türünün özelliklerini açıklayabilme

Roman türünün özelliklerinden anlatıda üç farklı bakış açısı vardır. Özelliğini açıklayarak yazma/söyleme/bir dizi seçenek arasından seçip işaretleme

Roman türünün özelliklerinden olay, zaman, mekân, kişi yapı unsurlarıdır. Özelliğini açıklayarak yazma/söyleme/bir dizi seçenek içinden seçip işaretleme

10. Sınıf TDE dersi Roman ünitesinde metnin olay örgüsünü kavrar.

Romandaki olay örgüsünü açıklayarak yazma/söyleme/bir dizi seçenek içinden seçip işaretleme

10. Sınıf TDE dersi Roman ünitesindeki metnin şahıs kadrosunun özelliklerini kavrar.

Romandaki şahıs kadrosunun fiziksel ve ruhsal betimlemesini açıklayarak yazma/söyleme/bir dizi seçenek içinden seçip işaretleme

Romandaki şahıs kadrosunun karakter mi tip mi olduğunu açıklayarak yazma/söyleme/bir dizi seçenek içinden seçip işaretleme

GİRİŞ

Dikkati Çekme: Öğretmen öğrencilerin dahil olduğu Whatsap grubundan izlediğiniz bir film veya dizide ortak olan unsurlar nelerdir diye sorar. Alınan cevaplara göre aynı soruyu okudukları roman içinde sorar.

Güdüleme: Senaryo yazmanın olaylar arasındaki bağlantı kurabilmenin insan çok güçlü değerler katacağı söylenir Bu dersi iyi anladıklarında bir bütün olan romandaki parçaları ayırmayı oradaki senaryodan yola çıkarak olaylar arasındaki anlam ilişkisini çözebileceklerini söyler bu yeteneklerin kendilerine günlük hayatta faydalarına olacağı söylenir. Öğrencilerin kullandığı sosyal medya platformlarından paylaşılır.

Gözden Geçirme: Öğretmen bu dersin sonunda romanı oluşturan yapı unsurlarının neler olduğunu öğreneceklerdir. Ayrıca roman türünün özellikleri ve şahıs kadrosunda ne gibi durumlar olduğunu öğreneceğiz diye Öğrencilerin kullandığı sosyal medya platformlarından paylaşılır.

Derse geçiş: Öğretmen projeden daha önce bahsettiği gibi öğrencilerine dersleri sosyal medya araçlarından yararlanarak işleyeceğini konuyla ilgili notları WhatsApp, Facebook, Instagram adlı sosyal paylaşım sitelerinden konuyla ilgili bilgi ve doküman paylaşacağını konuyla alakalı yorum değerlendirme ve görüşleri yine bu sitelerden yapabileceklerini söyler.

Geliştirme Bölümü

Öğretmen, sosyal medya araçlarından kelimelerin anlamları, romanın yapı unsurları ve romanın tarihsel gelişimi ile ilgili resim, doküman ve yazıları paylaşıp gün içerisinde öğrencilerden dönüt isteyecektir. YouTube kanalından konuyla ilgili izlenmesi gereken videolar öğrencilerle paylaşılacaktır.

Aşağıdaki sunu sosyal medya araçları aracılığıyla paylaşılacaktır.

TANZİMAT I. DÖNEM ROMAN ÖZELLİKLERİ

Bu dönem romanlarında öğreticilik ön plandadır. Bu nedenler romanlar sanat yönünden zayıftır.

Kurguda zayıflık dikkati çeker, tesadüflere sıkça yer verilir.

Tanzimat romanları teknik açıdan kusurludur. Bu kusurlardan bazıları şunlardır:

Roman akışı kesilerek okura bilgi verilir, okuyucuyla sohbet edilir.

Kişiler, taraf tutularak anlatılır.

Uzun betimlemelere yer verilir ancak bu betimlemeler temel işlevinden uzaktır, bunlar eserin akıcılığını engelleyen acemilikler olarak görülür.

Romantizmden etkilenilmiştir. (Bunun etkisi olarak kahramanlar tek yönlü ele alınmıştır.)

Olaylar genelde trajik ve acıklıdır.

TANZİMAT II. DÖNEM ROMAN ÖZELLİKLERİ

Roman ve öykü tekniği daha da gelişir. Birinci dönem göre daha nitelikli ürünler vermeye başlamıştır.

Betimlemeler ilk döneme göre daha da ölçülüdür. Realizm akımının etkisiyle gözleme önem verilmiş, olay ve kişiler daha gerçekçi anlayışla anlatılmıştır.

Konu olarak duygusal ve acıklı şeyler işlenmiştir.

Realizm ve natüralizm akımları etkili olmuştur.

Abartılı konular seçilmemiş ve olağanüstü rastlantılardan kaçınılmıştır.

Yazarlar, olayların akışını kesmemiş ve kendi fikirlerini öne sunamamışlardır.

Konularda genellikle esirlik ve cariyelik işlenmiş; yer olarak ise İstanbul'un zengin kesimi seçilmiştir.

SERVET-İ FÜNUN ROMANININ ÖZELLİKLERİ

Bu dönem Romanları karamsar **bir bakış açısı**yla yazılmıştır.

Eserler genellikle **kötü son**la biter. Bu durum sanatçıların etkilendiği Fransız edebiyatından ve dönemin siyasal durumundan kaynaklanmaktadır.

Sosyal konuları işlememişler, **bireysel konularda** yazmışlardır.

Tanzimat romanında teknik kusur olarak sayılan, “olay akışını kesip okuyucuya bilgi verme, yazarın kişiliğini yansıtmaması ve iyi kötü ayrımı” Serveti fûnun romanında görülmez.

Bu dönem romanında hikâyede olduğu gibi **realizm ve natüralizm** akımları etkilidir.

Romanlarda mekân olarak **İstanbul** kullanılmış ve kahramanlar genellikle aydın kesimden seçilmiştir.

Bu dönem romancıları yaşadıkları çağı yansıtırken okuyucularına nasihat vermeye veya onları yönlendirmeye çalışmazlar. Tarafsız bir şekilde olay örgüsünü ve kahramanları anlatarak kararı okuyucuya bırakırlar.

Romanlarda Türkçenin kurallarına ve söz dizini uymayıp yeni anlatım olanakları aramışlardır. Bunun sonucu olarak da şiirde olduğu gibi konuşma dilinden uzak **ağır bir dil** ortaya çıkmıştır.

Serveti fûnun Dönemi'nde yazılan romanlar arasında **Halit Ziya Uşaklıgil'in Aşk-ı Memnu, Kırık Hayatlar, Nemide; Mehmet Rauf'un Eylül, Ferdâ-yı Garâm, Bir Aşkın Tarihi; Hüseyin Cahit Yalçın'ın Nadide, Hayal İçinde** adlı eserleri sayılabilir

Milli Edebiyat Dönemi Roman Özellikleri

-Romanlarda işlenen konular toplumsal sorunlardan ve tarihten oluşmaktadır. Kişisel konulardan çok toplumsal problemlere ağırlık verilmiş; vatan, bağımsızlık, hürriyet, milliyetçilik gibi konular sıklıkla işlenmiştir.

- Milli Edebiyat dönemi öncesinde ağırlıklı bir şekilde mekân olarak ele alınan İstanbul'un dışına çıkılmış, tüm gerçekliğiyle Anadolu mekân olarak tercih edilmiştir.

-Toplumsal sorunları yakından hisseden kişiler roman kahramanı olarak ön plana çıkmıştır.

-Realizm ve natüralizm akımlarının etkisiyle yazarlar, Anadolu'da gözlemlendikleri yerleri gerçekçi tasvirlerle okuyucuya hissettirmeye çalışmışlardır. Hem bu akımların etkisi hem de toplumsal fayda gereği güçlü bir gözlem dikkat çeker.

-Milliyetçilik akımının etkisiyle dilde sadeleşme yönünde önemli aşamaların katıldığı bu dönemde romanların dili günlük konuşma diline yakındır.

-Bu dönemde Halide Edip Adıvar, Yakup Kadri Karaosmanoğlu, Refik Halit Karay ve Reşat Nuri Güntekin önemli eserleriyle dikkat çeker.

SONUÇ BÖLÜMÜ

Son Özet: Konuyla ilgili son özet, romanın yapı unsurları şahıs kadrosu sosyal medya araçlarından paylaşılmıştır.

Tekrar Güdüleme: Öğrencilere konunun önemi tekrar hatırlatılıp konu tam olarak anlaşıldığında bir üst sınıfta kendilerine ciddi anlamda katkılarının olacağı söylenmiştir.

Kapanış: Öğretmen anlaşılmayan bir durum olduğunda her türlü sosyal medya araçlarından öğretmene yazabileceklerini veya arkadaşlarından sosyal medya araçları aracılığıyla yardım alabileceklerini söylemiştir.

EK. 9

ÇALIŞMA TAKVİMİ

İP 1: Alan Yazın taranması

İP 2: Ölçme aracının geliştirilmesi

İP 3: Ölçme aracının uygulanması

İP 4: Verilerin çözümlenmesi ve yorumlanması

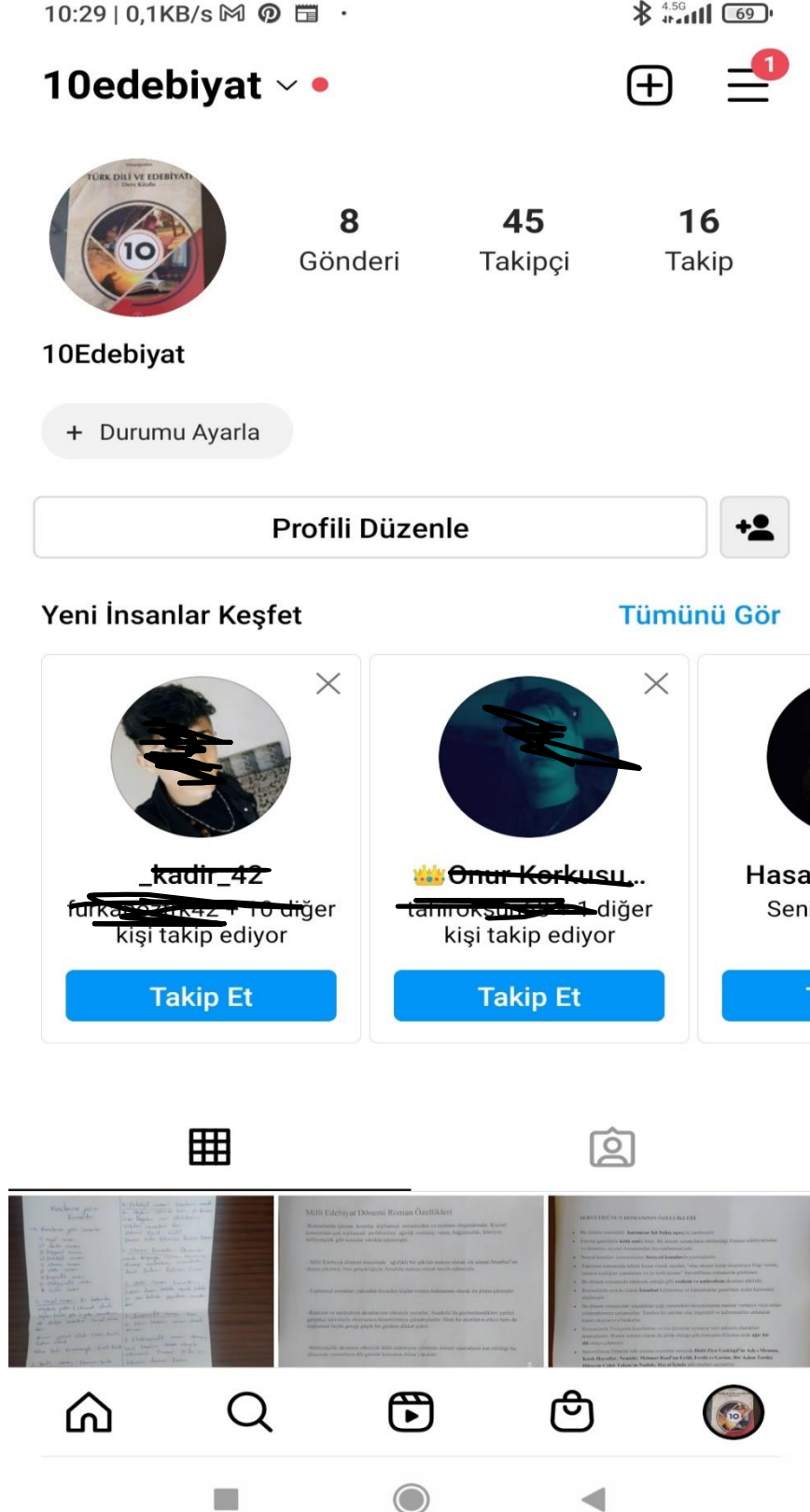
İP 5: Raporun (tezin) yazılması

İP	Aylar											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
P1	Ocak 2021	Şubat 2021	Mart 2021									
P2			Mart 2021	Nisan 2021								
P3					Mayıs 2021							
P4						Eylül 2021	Ekim 2021	Kasım 2021				
P5									Ocak 2022	Şubat 2022	Mart 2022	Nisan 2022

*İP: İş Paketi

EK 10:

Dersin İşlenişi (Uygulama)

EK:11

Dersin İşlenişi (Uygulama)

10:25 | 0,0KB/s

4.5G

70

←

10-A EDEBİYAT

Sadullah, +90 544 366 74 89, ...

10. Sınıf Türk Dili ve Edebiyatı - Roman

Bu dönemdeki hikaye ve romanda teknik özellikler gözlemlenir. Edebiyatın bu dönemi, Türkiye'nin sosyal ve kültürel değişimlerini yansıtır. Romanlar, toplumun farklı kesimlerini ve sorunlarını eleştirir. Romanın amacı, okuyucuyu eğlendirmek değil, onu düşünmeye sevk etmektir.

Bu dönemdeki hikaye ve romanda teknik özellikler gözlemlenir. Edebiyatın bu dönemi, Türkiye'nin sosyal ve kültürel değişimlerini yansıtır. Romanlar, toplumun farklı kesimlerini ve sorunlarını eleştirir. Romanın amacı, okuyucuyu eğlendirmek değil, onu düşünmeye sevk etmektir.

13:45 ✓✓

10. Sınıf Türk Dili ve Edebiyatı - Roman

Bu dönemdeki hikaye ve romanda teknik özellikler gözlemlenir. Edebiyatın bu dönemi, Türkiye'nin sosyal ve kültürel değişimlerini yansıtır. Romanlar, toplumun farklı kesimlerini ve sorunlarını eleştirir. Romanın amacı, okuyucuyu eğlendirmek değil, onu düşünmeye sevk etmektir.

Bu dönemdeki hikaye ve romanda teknik özellikler gözlemlenir. Edebiyatın bu dönemi, Türkiye'nin sosyal ve kültürel değişimlerini yansıtır. Romanlar, toplumun farklı kesimlerini ve sorunlarını eleştirir. Romanın amacı, okuyucuyu eğlendirmek değil, onu düşünmeye sevk etmektir.

13:45 ✓✓

10. Sınıf Türk Dili ve Edebiyatı - Roman

Bu dönemdeki hikaye ve romanda teknik özellikler gözlemlenir. Edebiyatın bu dönemi, Türkiye'nin sosyal ve kültürel değişimlerini yansıtır. Romanlar, toplumun farklı kesimlerini ve sorunlarını eleştirir. Romanın amacı, okuyucuyu eğlendirmek değil, onu düşünmeye sevk etmektir.

Bu dönemdeki hikaye ve romanda teknik özellikler gözlemlenir. Edebiyatın bu dönemi, Türkiye'nin sosyal ve kültürel değişimlerini yansıtır. Romanlar, toplumun farklı kesimlerini ve sorunlarını eleştirir. Romanın amacı, okuyucuyu eğlendirmek değil, onu düşünmeye sevk etmektir.

13:46 ✓✓

10. Sınıf Türk Dili ve Edebiyatı - Roman

Bu dönemdeki hikaye ve romanda teknik özellikler gözlemlenir. Edebiyatın bu dönemi, Türkiye'nin sosyal ve kültürel değişimlerini yansıtır. Romanlar, toplumun farklı kesimlerini ve sorunlarını eleştirir. Romanın amacı, okuyucuyu eğlendirmek değil, onu düşünmeye sevk etmektir.

Bu dönemdeki hikaye ve romanda teknik özellikler gözlemlenir. Edebiyatın bu dönemi, Türkiye'nin sosyal ve kültürel değişimlerini yansıtır. Romanlar, toplumun farklı kesimlerini ve sorunlarını eleştirir. Romanın amacı, okuyucuyu eğlendirmek değil, onu düşünmeye sevk etmektir.

13:46 ✓✓

10. Sınıf Türk Dili ve Edebiyatı - Roman | 2022

10. Sınıf Türk Dili ve Edebiyatı - Roman | 20220:...

[www.youtube.com](https://youtu.be/8rmJgaHKadA)

<https://youtu.be/8rmJgaHKadA>

20:34 ✓✓

İyi akşamlar arkadaşlar. Yukarıda paylaştığım video yu izleyelim yorumları alacağım.

20:36 ✓✓

Mesaj

EK 12:

ROMAN ÜNİTESİ SON TEST SORULARI

S1. Aşağıdaki seçeneklerden hangisi roman türünü tanımlamaktadır?

- A) İnsan ve insanın hayatla mücadelesi üzerine kaleme alınmış kurguya dayalı metinleri ifade eden edebî bir türdür. Çoğunlukla insanların hayatla olan çatışmalarını, iç dünyalarını, insan ilişkilerini, dramatik ya da toplumsal bir olgu olarak yansıtmayı amaçlayan uzun düzyazı türüdür.
- B) Genellikle halkın yarattığı, ağızdan ağıza, kuşaktan kuşağa sürüp gelen, çoğunlukla olağanüstü durum ve olayları yine olağanüstü kahramanlara bağlayarak anlatan düzyazı türüdür.
- C) Gerçek ya da gerçeğe yakın olayların anlatıldığı uzun soluklu anlatım türüdür. Geleneksel bir içeriği olan, kuşaktan kuşağa sözlü olarak aktarılan düzyazı türüdür.
- D) Yaşanmış veya yaşanması muhtemel olayları kişilere bağlı olarak belli bir yer ve zaman içinde anlatan genelde kişi kadrosunun az olduğu kısa olay yazılarıdır.
- E) Milletleri derinden etkileyen tarihî ve sosyal olayları anlatan çoğunlukla manzum şekilde olan edebî eserlere denir.

S2. Romanın yapı unsurları hangi seçenekte birlikte doğru verilmiştir.

- A) Pastiş, diyalog, kişi, zaman
- B) Yer, zaman, olay, kişi
- C) Parodi, İroni, Montaj, yer
- D) Mekân, pastiş, olay, diyalog
- E) Pastiş, parodi, diyalog, montaj

S3. Ara sıra ahiretten haber gelseydi, ölüm bu kadar müthiş olmayacaktı. Giden gidiyor, hiç dönmüyor ve gittiği yerden hiç ses çıkmıyor. Dönmesin kalsın. Fakat bu ağır, bu yoğun, bu korkunç sessizlik neden?

Aşağıdakilerden hangisi, bu parçada geçen “ağır” sözcüğünün anlamca yerini tutamaz?

- A) Bunaltıcı B) Sıkıntı verici C) Dehşetli D) Rahatsız edici E) Duygusuz

S4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcük gerçek anlamında kullanılmıştır?

- A) Ağzında bal olan arının kuyruğunda iğnesi vardır.
- B) Ağızla pilav pişmez, yağla pirinç gerek.
- C) Bu da dördüncü ordu kumandanı için ağır bir darbe olmuştu.
- D) Son günüm yaklaştı görünesiye
Kalmadı bir adım yol ileriye
- E) Söz oyunlarında öyle açmazlar olur ki, iki dakikada insanı mat eder.

Bu tür romanlar toplumun problemlerini ele alan romanlardır. Bu toplumsal problemler; geleneksel yapıdaki değişiklikler, göç, ekonomik sıkıntılar, rejim değişiklikleri, sınıfsal çatışmalar başlıca gelenlerdir.

S5. Aşağıda verilen romanlardan hangisi parçada özellikleri verilen roman türüne uymaz?

- A) Felatun Bey ile Rakım Efendi
- B) İntibah
- C) Yaprak Dökümü
- D) İnce Mehmet
- E) Dokuzuncu Hariciye Koğuşu

Bir olayın, durumun, kişinin, toplumsal hayattaki herhangi bir gelişmenin aynı kahramanlar merkezinde birbirinin devamı olacak şekilde seri halinde anlatılması ile oluşan romanlara denir.

S6. Yukarıdaki bilgide konusuna göre hangi romanlardan hangisi tanımlanmıştır.

- A) Tarihi roman
- B) Psikolojik roman
- C) Nehir roman
- D) Sosyal roman
- E) Otobiyografik roman

S7. Aşağıdakilerden hangisi bir romanda olması gereken temel ilkelerden biri değildir?

- A) Açıklık
- B) Özgünlük
- C) Sürükleyicilik
- D) Kanıtlanabilirlik
- E) Tutarlılık

Bu tür eserlerde toplumların sorunları, sıkıntıları işlenmektedir. Bu tür sorunlar arasında; göç, işsizlik, ekonomi, töre, sınıflar arası çatışmalar yer almaktadır.

S8. Yukarıdaki tanımda konusuna göre hangi roman türü tanımlanmıştır.

- A) Tarihi roman
- B) Psikolojik roman
- C) Nehir roman
- D) Sosyal roman
- E) Otobiyografik roman

S9. Romanlarda, belli bir konu çevresinde ve sebep sonuç ilişkisi etrafında şekillenen gelişmeler dizisinedenir.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir.

- A) Vaka
- B) Olay Örgüsü
- C) Entrik Yapı
- D) Anlatım Biçimi
- E) Çatışma

Düşünen her insanımız gibi ben de hayatımızın değişmesi için sabırsızdım. Fakat canlı hayata, yaşayan ve duyan insana, cansız madde karşısındaki bir mühendis gibi değil, bir kalp adamı olarak yaklaşmayı istedim.

S10. Yukarıdaki parçada geçen “kalp adamı” sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Huzuru, saadeti Allah ve insan sevgisinde bulan kimse
- B) İnsanlar hakkında bilgi ve tecrübe sahibi olan kimse
- C) Hayata, olaylara olumlu ve duygusal yönden bakan kimse
- D) İnsanlığa ilmiyle hizmet eden kimse
- E) Halktan gelen veya halka yakın kalmayı bilen kimse

Yüzyılın başlarında ortaya çıkan belirsizlik, güvensizlik ve karmaşa ortamında, toplumun ve yazarın paylaştığı doğru anlayışı değiştirdi. Eski değerler kayboldu, gerçekçilik parçalandı. Bunun üzerine modernist yazarlar gerçekçi klasik romanın yazılamayacağını düşündüler. Ve bu yeni dünyada kaybolan ahengi, anlamı ve tutarlılığı yarattıkları sanat eserlerinde gerçekleştirme yolunu seçtiler.

S11. Yukarıdaki paragraftan aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) 20. yy. başlarında yaşananların toplumla yazarın paylaştığı doğru anlayışını değiştirdiği
- B) Modernist yazarların 20. yüzyılda gerçekçi roman yazılamayacağını düşündüğü
- C) 20. yüzyıl başlarında eski değerlerin kaybolduğu ve güvensiz bir ortamın oluştuğu
- D) Modernist yazarların da bu dönemde klasik ve gerçekçi romanlar yazmaya başladığı

E) Modernist yazarların kaybedilen değerleri, anlamı, ahengi, oluşturacakları yeni eserlerde ortaya koymak istediği

O dönemde Şirket-i Hayriye (Şimdiki Şehir Hatları) vapurlarının satıcıları simitlerini Beylerbeyi'nden alırlardı. Yukarı Boğaz'a ya da İstanbul'un içine akraba, eş dost ziyaretlerine giden kadınlar yirmi beş otuz simidi hediye olarak götürürlerdi. Başka semtlerde oturan ehli keyf beyzâdeler faytonlarla Beylerbeyi'ne simit yemeye gelirdi.

S12. Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisine başvurulmuştur?

- A) Öykülemeye
- B) Betimlemeye
- C) Tartışmaya
- D) Karşılaştırmaya
- E) Örneklemeye

Bazı yazarlar, kitap okumayanlara kızıyor ve onları ayıplıyorlar. Ben bu yazarlara katılmıyorum. Nedeni de şu: Bir insana, "Neden kitap okumuyorsun?" diye kızmak, "Neden piyano çalmıyorsun?" diye onu azarlamaya benzer.

S13. Düşüncenin akışına göre, bu parçanın sonuna aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

- A) Çünkü kitap okuma alışkanlığını kazanma, piyano çalmaktan daha kolay değildir.
- B) Aslında, kitap okumak da piyano çalmak gibi özendirici bir ortam gerektirir.
- C) Bunun, onları okumaya yönlendirecek olumlu bir yanı yoktur.
- D) Ancak, kitap okuyan herkesin piyano çalması gerekmez.
- E) Bu nedenle, kitap okumayanlara kızmak yerine onları eğitmek gerekir.

S14. "Şiirlerinde gereksiz sözcüklerden olabildiğine kaçınıyor. Sıfatlar, benzetmeler için de bu böyle. Okuyucuyu birtakım soyut, düğümlü sözcüklerle yorduğu da söylenemez. Öğretici bir hava taşımamalarına karşın, yine de bu şiirlerde bir eksiklik var: Başka şiirleri hatırlatıyor; bunları daha önce okumuş gibi bir duyguya kapılıyorsunuz." diyen bir eleştirmenin sözünü ettiği şiirlerde bulduğu eksiklik nedir?

- A) Yalınlık
- B) İçtenlik
- C) Yoğunluk
- D) Açıklık
- E) Özgünlük

S15. Mahallenin yanı başında beyaz sakallı, oldukça ihtiyar bir adama rastladım. Kendisine yaklaşıp saygılı bir ifadeyle durumunu sordum. Beni ilkin duymadı. Bir daha ona aynı şeyleri iletmek için ses tonumu yükselttim. Beni duyduğunu hareketleriyle gösterdi. Bana garip garip baktı.

Yukarıdaki paragrafın anlatımıyla ilgili verilen aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Paragrafta kahraman bakış açılı birinci kişi ağızdan (ben) anlatım esastır.
- B) Anlatıcı, paragrafta aynı zamanda kahramanlardan birisidir.
- C) Kahraman anlatıcı, birinci tekil şahıs ağzı ile konuşmuştur.
- D) Anlatıcı olayın merkezinde yer almaktadır.
- E) Anlatıcı, olayları sadece görür.

S16. Romanlar; olay örgüsüne dayanmaları, kişi, yer, zaman unsurlarıyla şekillenmeleri bakımından aşağıdaki türlerden hangisi ile ilişkilendirilemez.

- A) Masal
- B) Hikâye
- C) Fabl
- D) Destan
- E) Deneme

"Don Kişot" adlı romanıyla dünyada modern romanın ilk örneğini vermiştir. Hümanizm akımının içinde yer alan sanatçı, romanlarında karakter oluşturmada önemli bir güce sahiptir.

S17. Bu parçada sözü edilen sanatçı, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Rabelais
- B) Cervantes
- C) Dante
- D) Balzac
- E) Puşkin

Romanın başkışisi olan Jean Valjean fakir bir insandır. Ailesini doyurmak için ekmek çalar ve kürek cezası alır. Uzun süren cezasından sonra, yaşamını idame ettirebilmek için Güney Fransa'ya gider; ancak kürek mahkûmu olduğu için hiç kimse onu işe almaz. Sonunda kasabanın piskoposu onu yanına alır. Fakat Jean Valjean onu da aldatır ve onun eşyalarını çalar. Buna rağmen piskopos Jean Valjean'ı affeder. Bunun üzerine Jean Valjean iyi bir insan olur. Bu roman romantizmin en temel eserlerindendir.

S18. Bu parçada tanıtılan eser aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sefiller B) Goriot Baba C) Faust D) Suç ve Ceza E) Vadideki Zambak

S19. Felatun Bey'le Rakım Efendi romanıyla ilgili yargılardan aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Yanlış Batılılaşmayı işler.
B) Doğu-Batı çatışması romanın ana eksenini oluşturur.
C) Romantizm akımının izleri görülür.
D) Roman tekniği bakımından güçlüdür.
E) Toplumu eğitmek amacıyla yazılmıştır.

“Yüzü yanıyordu. Elini yanağına götürdü. Başındaki ağırlık artmıştı. Annem gibi benim de bir yerime inecek bir gün. Ben dayanamam. Bu kızı doğuracağıma Allah canımı alsaydı. Gider şimdi onu uyandırır, sıkıştırırım. Uyku sersemliğiyle her şeyi söyler. Söyletirim. Benim elimden kurtulamaz o. Anasıyım. Hakkımdır. Sekiz sene ben ona hem analık hem babalık ettim.”

S20. Parçada ağırlıklı olarak kullanılan anlatım tekniği aşağıdakilerden hangisidir?

A) İç monolog B) Diyalog C) Geriye dönüş D) Bilinç akışı E) Fiziksel portre

S21. Romanın temel ilkeleri özgün olmak, açık olmak, sade olmak, tutarlı olmak, akıcı olmak, sürükleyici olmak, inandırıcı olmaktır. Bu ilkeler göz önünde bulundurularak aşağıdaki durumda

Arkadaşlarına şöyle diyordu: “Okula gitmeyen arkadaşıyla kardeşini aradı.” Şimdi bunu nasıl anlamalıyız? Arkadaşıyla bir olup kardeşini mi aradı? Hem kimin kardeşi? Yoksa hem arkadaşını hem onun kardeşini mi aradı? Okula gitmeyen kimdi? Parçada eleştirilen romanın temel ilkelerinden eksik olan hangi ilkedir?

A) Duruluk B) Açıklık C) Yalınlık D) Sağlamlık E) Akıcılık

S22. Romanın temel ilkeleri özgün olmak, açık olmak, sade olmak, tutarlı olmak, akıcı olmak, sürükleyici olmak, doğal olmak, inandırıcı olmaktır. Bu ilkeler göz önünde bulundurularak aşağıdaki durumda

Romanda anlatılanları, yaşayan bir insan yazarsa nasıl sonuca ulaşır; yaşamadan ilgi duyan yazarsa ne türlü bir sonuca ulaşabilir? Ben diyorum ki: Eğer babalık sevgisini göstermek istiyorsak bir romanda, baba olan bir yazarsa, daha başarılı olur. Yoksa aşağı yukarı olur. Parçaya göre bir romanın anlatımında bulunması gereken nitelik hangisidir?

A) Akıcılık B) Doğallık C) Özlülük D) Yalınlık E) Özgünlük

Türk edebiyatında roman türü ilk olarak çeviri halde başlamış daha sonra yazarlar kendi eserlerini ortaya koymuşlardır. Romanın tarihsel gelişimindeki bu gelişime uygun olarak

Türk edebiyatında ilk çeviri roman olan ---, Yusuf Kâmil Paşa tarafından çevrilmiştir. Türk edebiyatında ilk yerli roman Şemsettin Sami'nin --adlı eseridir. Bu eser teknik bakımdan zayıf olduğu için Namık Kemal'in --adlı eseri Türk edebiyatının ilk edebî romanı sayılmıştır.

S23.Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangileri getirilmelidir?

- A) Telemak-Taaşşuk-ı Talat ve Fitnat-Araba Sevdası
- B) Sefiller-İntibah Eylül
- C) Don Kişot-Taaşşuk-ı Talat ve Fitnat-Mai ve Siyah
- D) Telemak-Taaşşuk-ı Talat ve Fitnat-Cezmi
- E) Telemak-Taaşşuk-ı Talat ve Fitnat-İntibah

Türk romanında Millî Edebiyat Dönemi'ne kadar İstanbul'da yaşananlar ele alındı. Roman kahramanları İstanbullu olduğu gibi kahramanların sorunları da İstanbul'da yaşayanlara özgüydü. Türk romanın tarihsel gelişimindeki bu bilgiye göre

S24.Aşağıdaki romanlardan hangisi bu parçada sözü edilen durumu örneklemeyiz?

- A) Yaban
- B) Mai ve Siyah
- C) Eylül
- D) Aşk-ı Memnu
- E) Araba Sevdası

Romanda, Yaşanması muhtemel olaylar anlatılır. Hikayelere göre daha uzundur. Olay, zaman, mekân ve kişi yapı unsurlarıdır. Anlatıda üç farklı bakış açısı bulunmaktadır. Bu tür eserlerde gözlem ön plandadır. Eserde yer alan kahramanlar bütün yönleriyle anlatılır. Mekanların ayrıntılı tasviri yapılır.

Kuşkusuz, biçimsel özellikleri bakımından Yaşar Kemal'in romanları epope değildir. Ancak, epopeyi, toplumun doğaya, olağanüstü güçlere, düşmana ve uğursuz sayılan varlıklara karşı yürüttüğü mücadelenin bir anlatımı olarak düşündüğümüzde onun bazı romanlarında epik özellikler bulunduğunu rahatça söyleyebiliriz.

25. Bu parçada, Yaşar Kemal'in yapıtları hangi nedenle epopeye benzetilmektedir?

- A) Toplumun, kendi dışındaki güçlere karşı koymasını anlatması
- B) İnsanın kendisi ile savaşımını konu alması
- C) Doğanın anlatımına ağırlık vermesi
- D) İnsanların birbirleriyle çatışmasına yer vermesi
- E) Toplumsal olayları anlatması

NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU
BİLGİLENDİRİLMİŞ GÖNÜLLÜ KATILIMCI (VELİ/VASİ) ONAY FORMU

Sizi Ahmet Hamdi BİLGİN tarafından yürütülen “: SOSYAL MEDYA ARAÇLARININ TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI DERSİNİN BİLİŞSEL ALAN ERİŞİ DÜZEYİNE ETKİSİ VE EĞİTİM ARACI OLARAK SOSYAL MEDYA ARAÇLARINI KULLANARAK DERS İŞLEMeye YÖNELİK ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ” başlıklı Yüksek Lisans Tez araştırmasında katılımcı olarak araştırmaya davet ediyoruz. Bu araştırmanın amacı sosyal medya araçları ile ders işlemenin Türk Dili ve Edebiyatı Dersi bilişsel alan erişilerine katkısı ve sosyal medya araçları ile ders işlemeye yönelik öğrenci görüşleri nelerdir. Bu çalışmada 20 ders saati sosyal medya araçları ile ders işlemek ve sosyal medya araçları ile eğitim hakkındaki düşünceleriniz sorulacaktır. 20 ders saati ders işlemeniz gerekmektedir. **Bu çalışmaya katılmak tamamen GÖNÜLLÜLÜK esasına dayanmaktadır.**

1. Çalışmanın amacına ulaşması için sizden beklenen, bütün sorulara, kimsenin baskısı veya telkini altında olmadan, size en uygun gelen cevapları içtenlikle vermenizdir. Bu formu okuyup onaylamanız, araştırmaya katılmayı kabul ettiğiniz anlamına gelecektir. Ancak, çalışmaya katılmama veya katıldıktan sonra herhangi bir anda çalışmayı bırakma hakkına da sahiptir.
2. Bu çalışmadan elde edilecek bilgiler tamamen araştırma amacı ile kullanılacak olup KİŞİSEL BİLGİLERİNİZ GİZLİ TUTULACAKTIR; ancak verileriniz yayın amacı ile kullanılabilir.
3. Eğer araştırmanın amacı ile ilgili verilen bu bilgiler dışında, şimdi veya sonra daha fazla bilgiye ihtiyaç duyarsanız, araştırmacıya şimdi sorabilir veya aşağıdaki iletişim bilgilerinden ulaşabilirsiniz.

Araştırmacı Tarafından Doldurulacak	
Katılımcının kişisel bilgilerinin gizli tutulacağını, katılımcının çalışma kapsamında sağlayacağı tüm verilerin etik kurallara göre işleneceğini ve bu etik kuralların ihlali durumunda, ortaya çıkacak tüm sorumluluğu kabul ettiğimi beyan ederim.	
Unvanı/Adı-Soyadı:	Ahmet Hamdi BİLGİN
E-posta:	
Telefon:	
Tarih:	
İmza:	

- ☐ Yukarıda yer alan ve araştırmadan önce katılımcıya verilmesi gereken bilgileri okudum ve katılmam istenen çalışmanın kapsamını ve amacını, gönüllü olarak üzerime düşen sorumlulukları anladım.
- ☐ Çalışma hakkında yazılı/sözlü açıklama araştırmacı tarafından yapıldı ve kişisel bilgilerimin özenle korunacağı konusunda yeterli güven verildi.
- ☐ Bu koşullarda, araştırmaya kendi isteğimle, hiçbir baskı ve telkin olmaksızın katılmayı kabul ediyorum.

Kısıtlı Katılımcının Velisi/Vasisi tarafından doldurulacak

- ☐ Yukarıda yer alan ve araştırmadan önce katılımcıya verilmesi gereken bilgileri okudum ve bu çalışmanın kapsamını ve amacını, gönüllü katılımcılara düşen sorumlulukları anladım.
- ☐ Çalışma hakkında yazılı/sözlü açıklama araştırmacı tarafından yapıldı ve katılımcının kişisel bilgilerinin özenle korunacağı konusunda yeterli güven verildi.
- ☐ Bu koşullarda, velisi/vasisi bulunduğum’nın araştırmaya kendi isteğimle, hiçbir baskı ve telkin olmaksızın katılmasını kabul ediyorum.

Araştırma tamamlandığında genel/özel sonuçların benimle paylaşılmasını	☐ İstiyorum ☐ İstemiyorum
--	--

Adı-Soyadı:	
veya Katılımcı Kodu:	
Tarih:	
İmza:	
İletişim Bilgileri (İsteğe bağlı):	

Bu form, katılımcının kendisi/velisi/vasisi tarafından imzalandıktan sonra araştırmacıya teslim edilecektir. Ayrıca talep edildiği takdirde, bu formun bir nüshası katılımcıya verilecektir.

T.C.
KONYA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-83688308-605.99-21843263
Konu : Araştırma İzni (Ahmet Hamdi BİLGİN)

05.03.2021

NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İlgi : a) MEB Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün 21.01.2020 tarihli ve 2020/2 sayılı Genelgesi.
b) 23.02.2021 tarihli ve E-48178250-300-19452 sayılı yazınız.

Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Ahmet Hamdi BİLGİN'in "Sosyal Medya Araçlarının Türk Dili ve Edebiyatı Dersinin Bilişsel Alan Erişi Düzeyine Etkisi ve Eğitim Aracı Olarak Sosyal Medya Araçlarını Kullanarak Ders İşlemeye Yönelik Öğrenci Görüşleri" konulu araştırmasını uygulama talebi incelenmiştir.

Araştırmanın, Selçuklu Bosna Hersek Anadolu İmam Hatip Lisesi Müdürlüğünde eğitim gören öğrencilere eğitim öğretimi aksatmamak ve ilgi (a) Genelgede belirtilen açıklamalara uyulması kaydıyla uygulanmasında sakınca görülmemektedir. Müdürlüğümüze bağlı eğitim kurumlarındaki çalışmaların 2020-2021 eğitim öğretim yılı içerisinde tamamlanması zorunludur. Araştırma kapsamında yürütülecek çalışmaların 2020-2021 eğitim öğretim yılında tamamlanmaması durumunda Müdürlüğümüzden tekrar izin alınması gerekmektedir.

Araştırmada Müdürlüğümüz tarafından onaylanarak gönderilen veri toplama araçlarının kullanılması, elde edilecek kişisel verilerin gizliliği hususuna dikkat edilmesi ve araştırma sonucunun çalışma bitiminden itibaren 30 gün içerisinde CD ortamında bir nüsha olarak Müdürlüğümüze gönderilmesi gerekmektedir.

Bilgilerinizi ve adı geçene tebliğini arz ederim.

Seyit Ali BÜYÜK
İl Millî Eğitim Müdürü

Ek:

- 1-Genelge (3 Sayfa)
- 2-Veli Onam Formu (1 Sayfa)
- 3-Ölçek (1 Sayfa)
- 4-Okul Listesi (1 Sayfa)

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Adres : Akabe Mahallesi, Demirsatan Sokak No 4 Karatay/Konya

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>

Bilgi için: Abdurrahman KAYNAK

Telefon No : 0 (332) 353 30 50

E-Posta : istatistik42@meb.gov.tr

Kep Adresi : meb@hs01.kep.tr

İnternet Adresi: <http://konya.meb.gov.tr>

Unvan : Programcı

Faks: 3323515940

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 069e-506d-3861-9b4a-3a8d kodu ile teyit edilebilir.

